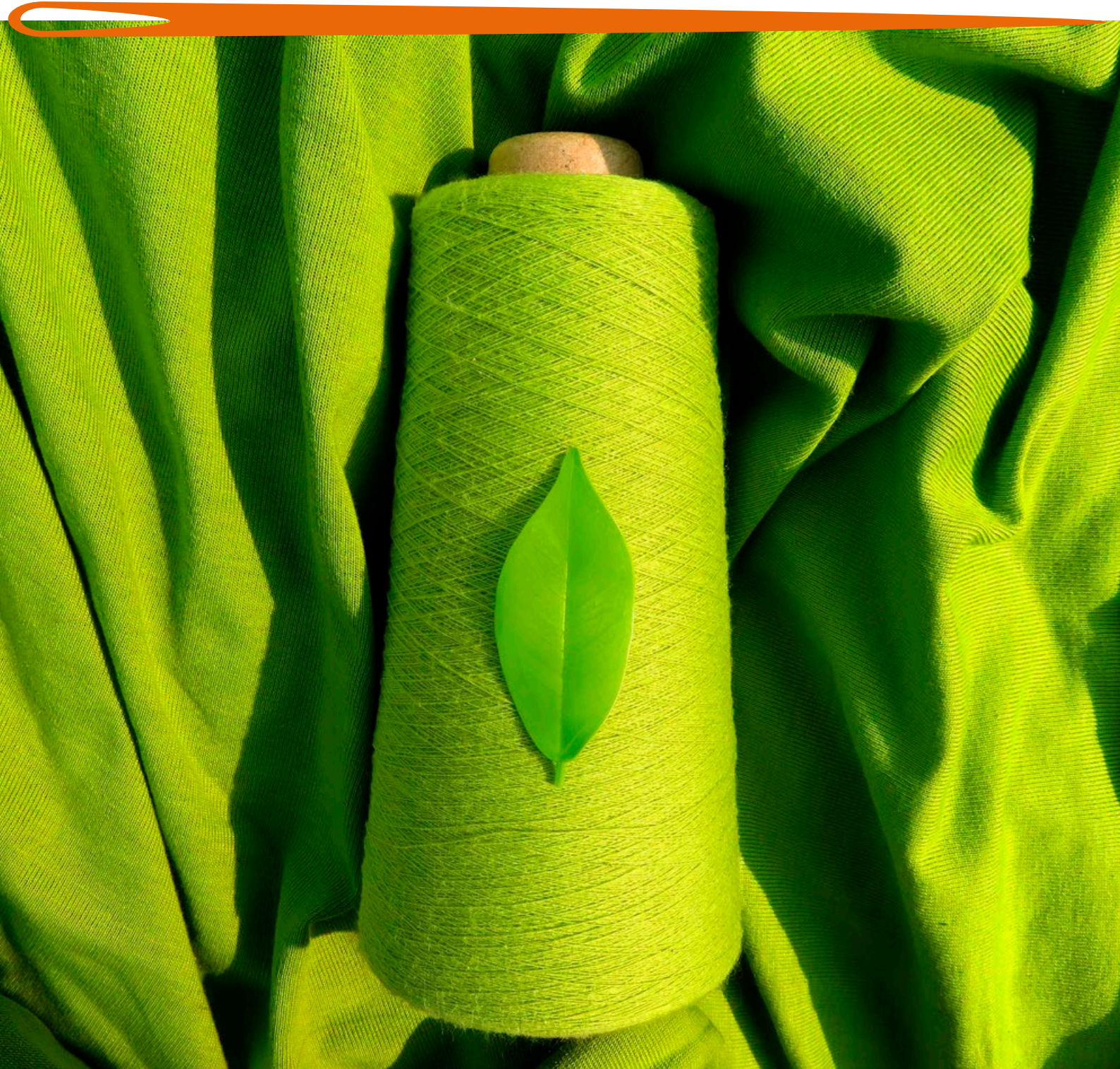

Stichting
Bedrijfstakpensioenfonds
Mode-, Interieur-, Tapijt-, en
Textielindustrie

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie
Akerstraat 92, 6411 HD Heerlen
Postbus 4471, 6401 CZ Heerlen
Telefoon: 088 - 116 2441 voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden
088 - 116 2434 voor werkgevers

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41095737

Verslag over het boekjaar
1-1-2024 t/m 31-12-2024

Inhoud

	Pagina		Pagina
Voorwoord	7	Overige gegevens	
Meerjarenoverzicht	9	Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	108
Bestuursverslag		Actuariële verklaring	109
1. Karakteristieken van ons fonds	14	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	111
2. Pensioenbeheer	15	Bijlagen	
3. Communicatie	25	Organogram 2024	122
4. Financieel	27	Organisatie pensioenfonds	123
5. Beleggingen	30	SFDR	125
6. Actuarieel	38		
7. Governance	44		
8. Integraal Risicomanagement	49		
9. De Wet Toekomst Pensioenen: invoering van een nieuwe pensioenregeling	59		
10. Vooruitblik komend boekjaar en visie nabije toekomst	61		
Raad van Toezicht			
Verslag Raad van Toezicht 2024	64		
Reactie bestuur	68		
Verantwoordingsorgaan			
Oordeel verantwoordingsorgaan 2024	70		
Reactie van bestuur	72		
Jaarrekening			
Balans per 31 december	74		
Staat van baten en lasten	76		
Kasstroomoverzicht	78		
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	79		
Toelichting op de balans per 31 december	84		
Toelichting op de Staat van baten en lasten	90		
Bestemming van het saldo	96		
Risicoparagraaf	97		
Gebeurtenissen na balansdatum	105		

Voorwoord

In dit bestuursverslag en deze jaarrekening geeft het bestuur inzicht in de werkzaamheden, het beleid en de pensioenontwikkelingen van ons fonds in 2024 en leggen wij hierover verantwoording af. Ook geven wij inzicht in de financiële positie en resultaten van ons fonds.

We konden weer indexeren

Een waardevast pensioen is belangrijk. Daarom proberen we elk jaar de opgebouwde en ingegane pensioenen te verhogen. Dat kan alleen als de financiële positie van het fonds daarvoor toereikend is. Dankzij de hogere dekkingsgraad kon er dit jaar weer geïndexeerd worden: we konden de pensioenen per 1 januari 2025 opnieuw verhogen. Met de invoering van de Wet Toekomst Pensioenen en na de overstap van Bpf MITT naar het nieuwe stelsel zal deze manier van verhogen tot het verleden gaan behoren.

Wet Toekomst Pensioenen

De Wet Toekomst Pensioenen is op 1 juli 2023 in werking getreden. Alle pensioenregelingen in Nederland moeten uiterlijk op 1 januari 2028 zijn omgezet naar het nieuwe pensioenstelsel. Om te waarborgen dat de invoering van de nieuwe pensioenregeling effectief en efficiënt verloopt, zijn ons fonds en de cao-partijen MITT en Textielverzorging gezamenlijk een project gestart en is een onafhankelijke projectmanager aangesteld. De beoogde invoeringsdatum van de nieuwe pensioenregeling van ons fonds is 1 april 2026. Meer hierover leest u in hoofdstuk 9.

Dankwoord

Wij bedanken iedereen die zich het afgelopen jaar voor ons fonds heeft ingezet.

Gaby Lamers, Sjef Jochems, Jan Hasselman, Ilse van Eekelen, Martin Mulder, Eric Rutgers, Niek Mol en John Eggen.

Meerjarenoverzicht

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantallen					
Aangesloten ondernemingen ¹⁾	1.714	1.683	1.579	1.642	1.469
Deelnemers	20.455	20.521	20.241	19.796	19.715
Gewezen deelnemers	54.237	52.980	53.327	53.741	63.173
Pensioengerechtigden ²⁾	54.378	54.047	53.457	52.948	52.276
Totaal aantal verzekerden	129.070	127.548	127.025	126.485	135.164
Financiële gegevens					
(in duizenden euro)					
Technische voorzieningen					
<i>Voorziening pensioenverplichtingen</i>					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	3.575.246	3.356.450	3.033.265	4.057.296	4.351.976
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	1.249	1.419	1.625	2.185	2.777
	3.576.495	3.357.869	3.034.890	4.059.481	4.354.753
Extra reserve	676.457	568.041	502.136	188.877	-293.772
Pensioenvermogen	4.252.952	3.925.910	3.537.026	4.248.358	4.060.981
Bijdragen	128.637	130.421	114.963	105.903	97.955
Pensioenuitkeringen	-85.539	-80.946	-75.703	-73.935	-71.109
Beleggingen					
Beleggingen ³⁾	4.170.596	3.880.403	3.413.710	4.246.040	4.198.537
Beleggingsopbrengsten	296.698	349.545	-734.166	188.814	210.963
Rendement op basis van total return	7,55%	9,86%	-17,30%	4,69%	5,87%
Z-score	0,67	0,17	0,49	1,92	0,03
Performancetoets	1,45	1,50	1,58	1,50	0,86

1) Exclusief ondernemingen zonder personeel.

2) Aantal niet opgevraagde pensioenen (NOP) is onderdeel van het aantal pensioengerechtigden.

3) Inclusief lopende intrest en liquide middelen.

	2024	2023	2022	2021	2020
Toeslagverlening					
Actieven	3,51% ¹⁾	3,50% ²⁾	3,28% ³⁾	0,00%	0,00%
Gewezen deelnemers	3,51% ¹⁾	3,50% ²⁾	3,28% ³⁾	0,00%	0,00%
Pensioengerechtigden	3,51% ¹⁾	3,50% ²⁾	3,28% ³⁾	0,00%	0,00%
Dekkingsgraad	118,9%	116,9%	116,5%	104,7%	93,3%
Beleidsdekkingsgraad	119,3%	121,2%	114,5%	99,8%	89,7%
Vereiste dekkingsgraad	118,8%	119,1%	123,0%	118,6%	118,0%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,4%	104,4%	104,3%	104,3%
Kostenratio's					
Totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten	10.792	8.045	7.622	7.452	7.022
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (in euro) ⁴⁾	144	108	103	102	98
Kosten vermogensbeheer	23.493	22.904	23.569	27.466	17.061
Transactiekosten	2.014	2.180	3.055	2.461	4.100
Totale kosten vermogensbeheer	25.507	25.084	26.624	29.927	21.161
Kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,58%	0,62%	0,62%	0,66%	0,45%
Transactiekosten in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,05%	0,06%	0,08%	0,06%	0,11%
Totale kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,63%	0,68%	0,70%	0,72%	0,56%

1) Betreft enkel de toeslagverlening gedurende 2024 in de kolom 2024. Per 1 januari 2025 is ook een toeslag van 1,10% toegekend die ook is meegenomen in de stand van de Technische voorzieningen ultimo 2024.

2) Betreft enkel de toeslagverlening gedurende 2023 in de kolom 2023. Per 1 januari 2024 is ook een toeslag van 3,51% toegekend die ook is meegenomen in de stand van de Technische voorzieningen ultimo 2023.

3) Betreft enkel de toeslagverlening gedurende 2022 in de kolom 2022. Naast de in oktober 2022 toegekende toeslag is óók per 1 januari 2023 een toeslag van 3,50% toegekend. Beide toeslagen zijn in de stand van de Technische voorzieningen ultimo 2022 meegenomen.

4) Dit betreft de totale uitvoeringskosten gedeeld door de som van het aantal actieve en gepensioneerde deelnemers.

Bestuursverslag

1. Karakteristieken van ons fonds

1.1 Werkingssfeer en statutaire doelstelling

Ons fonds is een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds. Dat betekent dat werknemers die een arbeidsovereenkomst hebben met een werkgever in de bedrijfstak MITT (Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie) en de bedrijfstak Textielverzorging (Linnenverhuur-, wasserij- en textielreinigingsbedrijf) verplicht bij ons fonds pensioen opbouwen. In de verplichtstelling staat beschreven voor wie deze verplichte deelname precies geldt (werkingssfeer). De verplichtstelling is een Besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en is voor het laatst gewijzigd per 6 februari 2018. De sociale partners hebben in september 2023 een verzoek tot wijziging van de tekst van de verplichtstelling ingediend bij het Ministerie van SZW. Het bestuur van ons fonds weet dat het fonds met de huidige tekst van de verplichtstelling onvoldoende representatief is. Dit bleek uit de toetsing van 2023. Sinds dat moment werkt het bestuur samen met sociale partners om de tekst van de verplichtstelling aan te passen.

Ons fonds houdt zich alleen bezig met activiteiten die te maken hebben met pensioen. De (statutaire) doelstelling van ons fonds is het uitvoeren van de pensioenregeling voor werknemers en oud-werknemers uit de bedrijfstakken MITT en Textielverzorging. De sociale partners (werkgevers- en werknemersverenigingen) die betrokken zijn bij deze bedrijfstakken hebben de pensioenregeling afgesproken. Ons doel is om de (oud-)werknemers en hun nabestaanden te beschermen tegen financiële gevolgen van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Hoe ons fonds deze doelstelling uitvoert, is verder geregeld in het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement. Het bestuur stelt de reglementen van ons fonds vast en wijzigt deze als dat nodig is.

1.2 Missie van ons fonds

De missie van ons fonds is een duurzame en betrouwbare uitvoerder zijn van de pensioenovereenkomst(en) die sociale partners uit de bedrijfstakken MITT en Textielverzorging collectief voor de (oud-) werknemers hebben afgesloten. De belangen van deelnemers staan voorop. De pensioenvoorziening biedt de deelnemers de mogelijkheid om eigen keuzes te maken. Het bestuur streeft naar een solidair en optimaal pensioenresultaat, waarbij de risico's evenwichtig worden gedeeld en de met sociale partners afgesproken doelen en het beleid op lange termijn ook financieel kunnen worden waargemaakt. Het bestuur spant zich in om zowel de deelnemers als de aangesloten werkgevers zo goed mogelijk te informeren en te ontzorgen en zoekt daarbij op regelmatige basis terugkoppeling van hen.

1.3 Visie van ons fonds

Ons fonds richt de uitvoering van de pensioenvoorziening zo in, dat ook in de toekomst de opdracht van sociale partners voor de uitvoering van een pensioenregeling gewaarborgd blijft. Voor draagvlak en vertrouwen is ons fonds mede afhankelijk van een (kosten-) efficiënte uitvoering: op tijd de juiste uitkering doen en de juiste premie heffen. Binnen de pensioensector nemen kostendruk en regelgeving toe. Ons fonds blijft daarom kijken naar de optimale schaalgrootte en mogelijke uitbreiding met andere fondsen of sectoren. Aan zo'n beslissing gaat steeds een evenwichtige belangenafweging vooraf die duidelijk moet zijn voor alle betrokken groepen. Ons fonds is een lerende organisatie, wij blijven continu werken aan verdere verbetering op alle relevante gebieden.

1.4 Strategie van ons fonds

Ons fonds richt zich erop om voor de langere termijn zelfstandig voort te bestaan. De groeistrategie met actieve deelnemers uit bedrijfstakken die in enige mate raakvlak hebben met de sector of uit andere sectoren voor zover het gaat om niet-actieve deelnemers, kenmerkt zich door een gecontroleerde groei en de band met de achterban niet te verliezen. Op langere termijn is groei gewenst om bestaansrecht te garanderen.

1.5 Opdrachtaanvaarding

Het bestuur en sociale partners MITT en Textielverzorging hebben de doelstellingen en uitgangspunten opgenomen in een bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst die door alle partijen ondertekend is. Artikel 102a van de Pensioenwet draagt het bestuur van ons fonds namelijk op te zorgen voor de formele opdrachtaanvaarding van de pensioenregeling die sociale partners aan ons opdragen.

De premiedekkingsgraad heeft in 2024, net als in 2023, een voldoende hoog niveau. De premie voor het jaar 2025 kon daarom ongewijzigd worden vastgesteld op 26,4% van de pensioengrondslag en het opbouwpercentage is eveneens ongewijzigd vastgesteld op 1,56%. Voor de werknemers van ondernemingen die eerder onderdeel waren van het Ten Cate-concern geldt een aanvullend opbouwpercentage van 0,15% en een aanvulling op het tijdelijk partnerpensioen. De bijbehorende aanvullende premie is in 2025 3,1% van de pensioengrondslag.

2. Pensioenbeheer

2.1 Pensioenregeling

De pensioenregeling is afgesproken door sociale partners en ons fonds voert de pensioenregeling uit. De pensioenregeling is uitgewerkt in het pensioenreglement.

Pensioensysteem

De pensioenregeling heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Het is een middelloonregeling met voorwaardelijke verhoging van de pensioenen (toeslagverlening). Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald; deze wordt gefinancierd uit de beleggingsrendementen. Er is geen automatisch recht op een toeslag. Daarover neemt het bestuur elk jaar een besluit.

Overige kenmerken van de pensioenregeling van Bpf MITT in 2024:

- Toetredingsleeftijd ouderdomspensioen: 18 jaar;
- Pensioenrichtleeftijd ouderdomspensioen: 68 jaar;
- Pensioengevend loon: het vaste loon, de vaste toeslagen en de eventuele provisietoeslag (dit is verder omschreven in het pensioenreglement);
- Maximum loon: het maximum pensioengevend loon is voor 2024 vastgesteld op € 137.800. Het maximum kan jaarlijks per 1 januari worden aangepast. Daarbij moet het wel binnen de kaders blijven van de Wet verlaging maximum opbouw en maximering pensioengevend inkomen;
- Pensioengrondslag: het (gemaximeerde) pensioengevend loon minus de franchise;
- Franchise: € 17.896. Het bedrag van de franchise wordt jaarlijks per 1 januari aangepast op basis van de ontwikkelingen van de lonen in de cao van de bedrijfstak MITT in de voorafgaande periode van 1 januari tot en met 31 december;
- Ouderdomspensioen: jaarlijkse opbouw 1,56% van de pensioengrondslag. Voor de werknemers van ondernemingen die eerder onderdeel waren van het Ten Cate-concern geldt een aanvullend opbouwpercentage van 0,15% en een aanvulling op het tijdelijk partnerpensioen;
- Partnerpensioen: het partnerpensioen is op opbouwbasis en is 70% van het ouderdomspensioen dat de deelnemer zou ontvangen als hij of zij tot zijn/haar 68ste bij ons fonds pensioen zou hebben opgebouwd. De partner ontvangt dit partnerpensioen na overlijden van de deelnemer zolang hij of zij leeft. Daarnaast is er een tijdelijk partnerpensioen dat op risicobasis verzekerd is. Deze verzekering is er zolang de werknemer in dienst is en als deelnemer bij ons fonds pensioen opbouwt. Het tijdelijk partnerpensioen is maximaal 30% van het ouderdomspensioen. De partner ontvangt dit na overlijden van de deelnemer tot hij of zij de AOW-leeftijd bereikt;
- Wezenpensioen: bedraagt 14% van het ouderdomspensioen dat de deelnemer zou ontvangen als hij tot zijn 68ste bij ons fonds pensioen zou hebben opgebouwd. De wees ontvangt dit wezenpensioen na overlijden van de deelnemer tot zijn/haar 18e (of indien studierend tot zijn/haar 27ste);
- Premievrije deelneming tijdens arbeidsongeschiktheid: bij arbeidsongeschiktheid bouwt de deelnemer pensioen op zonder dat hiervoor premie wordt betaald. Deze premievrijstelling is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid. De arbeidsongeschikte deelnemer bouwt ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen op;
- Toeslagverlening: het bestuur van ons fonds beslist elk jaar of en zo ja, hoeveel de opgebouwde aanspraken en pensioenen worden verhoogd. Dit kan alleen als er genoeg geld voor is. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. Ook wordt er geen premie voor betaald;

- Premie: 26,4% van de pensioengrondslag (werkgeversdeel minimaal 17,6%, werknemersdeel maximaal 8,8%). Voor de werknemers van ondernemingen die eerder onderdeel waren van het Ten Cate-concern geldt een aanvullende premie van 3,1% van de pensioengrondslag.

Ons fonds biedt de mogelijkheid om de pensioenuitkering aan te passen bij het ingaan van het pensioen. De (oud-)deelnemer kan kiezen voor deeltijdpensioen, hoog-laag pensioen of het pensioen eerder of later laten ingaan. Ook kan de (oud-)deelnemer partnerpensioen inruilen voor een hoger ouderdomspensioen en andersom.

Vervallen zeer kleine pensioenaanspraken

Sinds 1 januari 2019 vervallen zeer kleine pensioenen bij einde deelneming. Het pensioen vervalt als het opgebouwde ouderdomspensioen bij einde deelneming (op de standaard ingangsdatum van het pensioen) niet meer bedraagt dan € 2 bruto per jaar. Dit staat zo in de wet. Dat geldt dan zowel voor het ouderdomspensioen als voor het partner- en wezenpensioen.

2.2 Toeslagverlening

In 2023 besloot het bestuur om per 1 januari 2024 alle opgebouwde pensioenen en pensioenuitkeringen te verhogen met 3,51%. In 2024 besloot het bestuur om per 1 januari 2025 alle opgebouwde pensioenen en pensioenuitkeringen te verhogen met 1,10%.

De verhoging waartoe het bestuur in 2022 en 2023 besloot, werden mogelijk gemaakt door tijdelijke versoepeling van de wettelijke regels voor toeslagverlening. Het pensioenfonds heeft eerder besloten om in 2024 geen gebruik te maken van het transitie FTK. Voor het besluit met betrekking tot de toeslagverlening per 1 januari 2025 gelden daarom de reguliere regels onder het FTK (gebaseerd op toekomstbestendig indexeren).

Volgens het reguliere toeslagbeleid van het pensioenfonds kan vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110% een (gedeeltelijke) toeslag worden verleend. De maatstaf voor de toeslag is de consumentenprijsindex (CPI). We kijken hierbij naar de prijsstijging over de periode oktober 2023 tot en met oktober 2024. Deze prijsstijging was 2,58%. Op basis van de beleidsdekkingsgraad van 120,5% per 30 september 2024 kon een gedeeltelijke toeslag van 1,10% worden toegekend.

Sinds 2015 heeft ons fonds een beleid voor inhaaltoeslagen en houdt ons fonds de achterstand in toeslagverlening bij. Een inhaaltoeslag om de gemiste toeslag te "repareren" kan pas gaan plaatsvinden wanneer de dekkingsgraad van ons fonds stijgt tot boven het niveau waarbij volledig toekomstbestendig kan worden geïndexeerd (ruim 135%).

Datum	Hoogte gemiste toeslag	
	Toegekend	
1-1-2015	0,00%	0,75%
1-1-2016	0,00%	0,41%
1-1-2017	0,00%	0,36%
1-1-2018	0,00%	1,34%
1-1-2019	0,00%	1,68%
1-1-2020	0,00%	1,73%
1-1-2021	0,00%	1,12%
1-10-2022	3,28%	0,00%
1-1-2023	3,50%	7,22%
1-1-2024	3,51%	0,00%
1-1-2025	1,10%	1,48%
Gemiste toeslagen tot nu toe (cumulatief)		16,81%

2.3 Uitvoering en handhaving van de verplichtstelling

Handhaving verplichte aansluiting werkgevers

De werknemers die een arbeidsovereenkomst hebben met een werkgever in de bedrijfstak MITT (Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie) en de bedrijfstak Textielverzorging (Linnenverhuur-, wasserij- en textielreinigingsbedrijf) bouwen verplicht pensioen op bij ons fonds. In de verplichtstelling staat beschreven voor wie deze verplichte deelname precies geldt (werkingsfeer). De verplichtstelling kent geen 'in hoofdzaak'-criterium. Dit betekent dat werkgevers die werkzaamheden verrichten die in de verplichtstelling staan, verplicht zijn tot aansluiting, ongeacht de mate waarin die werkzaamheden worden verricht.

Het ontbreken van een 'in hoofdzaak'-criterium is de afgelopen jaren ter discussie komen te staan. Sociale partners in de sector MITT hebben een werkgroep actualisatie werkingsfeer ingesteld met als doel een heldere afbakening tussen sectoren te bewerkstelligen, overlap van werkingsferen tegen te gaan en de herkenbaarheid van de sector te vergroten. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de werkingsfeer van de verplichtstelling van ons fonds. Na akkoord van cao partijen MITT en Textielverzorging heeft ons fonds in het najaar van 2023 namens cao partijen een verzoek tot wijziging van de werkingsfeer van de verplichtstelling ingediend bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Hierin is ook de wettelijke verlaging van de toetredingsleeftijd van 21 naar 18 jaar verwerkt. Naar aanleiding van het verzoek zijn er zienswijzen ingediend door een aantal partijen. In overleg met deze partijen wordt gewerkt aan het oplossen van de zienswijzen. Het bestuur van ons fonds weet dat het fonds met de huidige tekst van de verplichtstelling onvoldoende representatief is. Dit bleek uit de toetsing van 2023. Sinds dat moment werkt het bestuur samen met sociale partners om de tekst van de verplichtstelling aan te passen. Op het moment van vaststelling van het jaarverslag is dit traject nog niet afgerond.

Wij spannen ons in om alle werkgevers die onder de werkingsfeer van deze verplichtstelling vallen aan te sluiten. Zo zorgen we ervoor dat ons fonds de pensioenpremie ontvangt die nodig is voor de pensioenopbouw voor alle werknemers die bij ons verplicht pensioen opbouwen. De handhaving van de aansluitplicht van werkgevers krijgt dan ook veel aandacht van ons fonds. Wanneer wij aanvullende informatie over de precieze bedrijfsactiviteiten nodig hebben om te beoordelen of een werkgever verplicht is om zich aan te sluiten, voert ons fonds verder onderzoek uit. Bijvoorbeeld door extra vragen te stellen aan de werkgever of door een afspraak te maken voor een bedrijfsbezoek.

Wanneer een werkgever laat weten al bij een ander bedrijfstakpensioenfonds aangesloten te zijn, gaat ons fonds met het andere fonds in gesprek om tot een passende oplossing te komen.

Vrijstellingsbeleid

Bij verzoeken voor vrijstelling handelt ons fonds binnen het wettelijk kader. Dit is het Vrijstellings- en Boetebesluit wet Bpf 2000 (VBB). Het VBB kent een aantal verplichte vrijstellingsgronden. Hierbij moet ons fonds op verzoek van een werkgever vrijstelling geven wanneer aan alle wettelijke voorwaarden is voldaan. Daarnaast kent het VBB een onverplichte vrijstellingsgrond. Hierbij heeft ons fonds de bevoegdheid om wel of geen vrijstelling te verlenen. Bij verzoeken voor zo'n onverplichte vrijstelling (op grond van artikel 6 Vrijstellings- en Boetebesluit wet Bpf 2000) is ons fonds heel terughoudend. Dat is ons beleid. Dit betekent dat ons fonds alleen vrijstelling verleent wanneer er naar het oordeel van ons fonds zeer zwaarwegende omstandigheden zijn die dit rechtvaardigen. Bijvoorbeeld bij een aansluiting met terugwerkende kracht van een al bestaande werkgever. Als in die situatie de pensioenregeling van de werkgever voldoet aan alle wettelijke voorwaarden, dan verleent ons fonds in principe een vrijstelling over de achterliggende periode (het verleden). Bij de meeste vrijstellingen is de gelijkwaardigheid van de pensioenregeling van de werkgever een wettelijke eis. Het bestuur heeft beleid vastgesteld om de gelijkwaardigheid van de eigen pensioenregeling van de werkgever te toetsen. Dit beleid is openbaar gemaakt op de website.

Incassobeleid

Ons fonds heeft een incassoprocedure vastgelegd. Betalingsachterstanden, betalingsregelingen en faillissementen worden strikt gemonitord.

2.4 Wijzigingen in fondsdocumenten

De juridische fondsdocumenten zijn in 2024 waar nodig geactualiseerd. De inhoudelijke wijzigingen in onze belangrijkste documenten, de statuten, het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement lichten wij in deze paragraaf in hoofdlijnen toe.

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

Het bestuur actualiseert de ABTN minimaal elk jaar. In de bestuursvergadering van 11 april 2024 is de ABTN geactualiseerd en vastgesteld op basis van de tot dan toe genomen besluiten.

Statuten

De statuten zijn op 12 december 2024 gewijzigd. De wijzigingen hebben met name betrekking op de implementatie van de per 1 januari 2024 gewijzigde Code Pensioenfondsen, de Wet Toekomst Pensioenen en enkele tekstuele aanpassingen.

Pensioenreglement

Per 1 januari 2024 zijn de gewijzigde parameters (franchise en maximum pensioengevend salaris) en flexibiliserings- en afkoopfactoren doorgevoerd in het pensioenreglement.

Daarnaast is de verlaging van de toetredingsleeftijd naar 18 jaar per 1 januari 2024 verwerkt. Ook zijn twee fiscale versoepelingen die in wetgeving zijn doorgevoerd, in het reglement verwerkt:

- Bij vervroeging van de pensioeningang tot een datum die eerder ligt dan 5 jaar voor de AOW-leeftijd, hoeft niet langer te worden getoetst op stoppen met werken. Deze toetsing is uit het pensioenreglement geschrapt;
- de fiscale voorwaarde dat vrijwillige voortzetting niet mag aanvangen in de drie jaar voorafgaand aan de AOW-leeftijd is komen te vervallen en is daarom uit het pensioenreglement geschrapt.

Uitvoeringsreglement

Om de toeslagverlening per 1 januari 2024 reglementair mogelijk te maken is per 31 december 2023 in het addendum op het uitvoeringsreglement inzake besluiten toeslagverlening (Bijlage A) een toevoeging doorgevoerd. Toegevoegd is dat het bestuur heeft besloten:

de wijziging van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen in verband met toeslag vanwege voorgenomen transitie in 2023 toe te passen; en om zowel het cijfer van de “consumentenprijsindex alle bestedingen, afgeleid” van oktober 2022 als van oktober 2023 te bepalen op basis van de gewijzigde berekeningsmethode van het CBS.

De statuten en reglementen zijn beschikbaar op de documentenpagina van onze website www.pensioenfondsmitt.nl.

2.5 Klachten

Behandeling van klachten

Ons fonds heeft een klachtenprocedure. Deze is opgenomen in het pensioenreglement en staat op de website. Iemand kan in eerste instantie een klacht indienen bij onze pensioenuitvoeringsorganisatie AZL als hij of zij het niet eens is met de manier waarop de pensioenregeling wordt uitgevoerd of waarop hij of zij is behandeld of geïnformeerd. Is de klager van mening dat de klacht niet goed is behandeld? Dan is er de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij het bestuur. De Pensioenuitvoerings- en Communicatiecommissie neemt dan namens het bestuur een besluit over de klacht. Is een (oud-) deelnemer of pensioengerechtigde het niet eens met dit besluit over de klacht? Dan kan de klager terecht bij de stichting Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP).

De Gedragslijn Goed omgaan met klachten

Ons fonds heeft in 2023 een nieuwe klachtenprocedure opgesteld die in lijn is met de Gedragslijn Goed omgaan met klachten. AZL heeft de registratie van klachten uitgebreid. Daarmee voldoet ons fonds met ingang van 2023 aan de rapportageverplichtingen in de Gedragslijn. In 2023 en 2024 is er aandacht geweest voor de drie waarden in de Gedragslijn: “ontvankelijk”, “klantgevoelig” en “lerend”.

Doel is dat deelnemers en pensioengerechtigden de klachtenprocedure als laagdrempelig, eenvoudig en transparant ervaren. Ons fonds heeft eind 2024 meegedaan aan de 2-meting. Met een totaalscore van 91% scoorde ons fonds zeer goed.

In 2024 heeft ons fonds de volgende klachten (aantallen) behandeld:

Deelnemers

Onderwerp	Afge- handeld	Geëscaleerd	Geschil	Totaal ontvangen klachten
Behandelingsduur	22	0	1	23
Deelnemersportaal	9	0	0	9
Duurzaamheid	0	0	0	0
Financiële situatie	9	0	0	9
Informatieverstrekking	25	0	0	25
Keuzebegeleiding	0	0	0	0
Pensioenberekening en pensioenbetaling	12	2	0	14
Registratie werknemersgegevens	2	0	0	2
Service en klantgerichtheid	13	0	0	13
Toepassing wet- en regelgeving algemeen	8	0	0	8
Toepassing wet- en regelgeving invaren, transitie	3	0	0	3
Overig	3	0	0	3
Totaal	106	2	1	109

In 2024 zijn 81 klachten naar tevredenheid van deelnemers afgehandeld, bij 4 klachten werd de tevredenheid met neutraal beoordeeld, 1 was ontevreden en van 23 klachten is niet bekend hoe deelnemers de klachtenafhandeling hebben ervaren.

In 2024 waren er geen klachten die hebben geleid tot een verandering in de pensioenregeling of processen die daaruit voortvloeien.

2.6 Verzoeken om toepassing van de hardheidsclausule

Het bestuur heeft de mogelijkheid om in geval van een naar het oordeel van het bestuur schrijnende situatie, op grond van de hardheidsclausule af te wijken van het pensioenreglement. Verzoekt een deelnemer hierom, dan maakt het bestuur een afweging waarin de specifieke situatie, de belangen van de deelnemer en de belangen van ons fonds worden meegenomen. Het bestuur ontving in 2024 één verzoek tot toepassing van de hardheidsclausule. Het bestuur heeft dit verzoek toegekend.

2.7 Naleving AVG en Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen

Onze privacy-officer HVG Law heeft de Rapportage naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming over 2024 opgesteld. Onze Privacy Officer onderzocht welke handelingen ons fonds in 2024 heeft uitgevoerd ter naleving van de AVG. Vervolgens zijn deze handelingen getoetst op de verplichtingen in de AVG en de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie. De conclusie van de privacy-officer is dat de AVG en de Gedragslijn in 2024 zijn nageleefd op de door de privacy-officer getoetste onderdelen. De privacy-officer heeft een aantal aanbevelingen gedaan ter verdere aanscherping van ons privacybeleid.

Ons fonds verklaart dat in 2024 de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen is nageleefd.

2.8 Uitbestedingsbeleid en uitbestede werkzaamheden

Uitbestedingsbeleid

Ons fonds besteedt werkzaamheden uit aan andere organisaties. Zowel het pensioenbeheer, het vermogensbeheer als de bestuursondersteuning zijn uitbesteed. Het bestuur heeft hiervoor gekozen op basis van zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van ons fonds, de vereiste professionaliteit en de noodzakelijke risicobeheersing.

Het bestuur heeft een uitbestedingsbeleid vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten voor uitbesteding vastgelegd. Dat is in lijn met de eisen die de Pensioenwet en de Guidance uitbesteding door Pensioenfondsen van toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB) daaraan stellen. Doelstelling van het uitbestedingsbeleid is om continuïteit en constante kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen. Hiermee blijven de reputatie en integriteit van ons fonds gewaarborgd. Het uitbestedingsbeleid is van toepassing op alle activiteiten of processen die het bestuur heeft uitbesteed, die onmisbaar zijn voor de organisatie (bedrijfskritisch) of op een andere manier belangrijk zijn voor ons fonds. Het uitbestedingsbeleid is van toepassing op alle bestaande en nieuwe uitbestedingsovereenkomsten. Het uitbestedingsbeleid is voor het laatst eind 2023 geactualiseerd.

Voordat het bestuur activiteiten of processen uitbesteedt, onderzoekt het de mogelijke risico's en gevolgen (risicoanalyse) hiervan. Het bestuur verwacht van de uitbestedingspartijen dat zij de beheersing van de risico's op het gebied van integriteit (integriteitsrisico's) minimaal even goed hebben geregeld als ons fonds. Ons fonds beheerst de risico's op het punt van uitvoering (operationele risico's) door eisen te stellen aan zijn dienstverleners. Denk daarbij aan eisen die gaan over integriteit en aan continuïteit en kwaliteit.

Het bestuur toetst regelmatig of de uitbestede activiteiten of processen volgens de gemaakte afspraken worden uitgevoerd. Het bestuur doet dit door:

- Periodieke controles (audits) te laten uitvoeren bij de uitbestedingspartijen;
- De uitbestedingspartijen te laten rapporteren over de stand van zaken van de aanbevolen verbeteringen in de ISAE 3402-verklaring type II (of een daarmee vergelijkbare verklaring) en de werking van de processen;
- Maand- en kwartaalrapportages (Service Level Agreement (SLA)-rapportages) van de uitbestedingspartijen te bestuderen en te bespreken;
- Periodiek overleg en evaluatie met de uitbestedingspartijen over de uitvoering van de (bijgestelde) processen en activiteiten.

Het bestuur evalueert periodiek of de uitbestedingsrelatie nog aan de gestelde eisen voldoet. Als dat nodig is, beëindigen we de uitbestedingsrelatie of stellen we die bij.

Hieronder gaan wij in op taken die ons fonds heeft uitbesteed.

Administratie

AZL voert de administratie uit. De rechten en plichten van de uitvoeringsorganisatie en het fonds zijn vastgelegd in een overeenkomst, inclusief een Service Level Agreement (SLA) en een verwerkersovereenkomst. Met ingang van 1 januari 2021 is een overeenkomst gesloten voor de periode tot en met 31 december 2025.

AZL draagt zorg voor:

- de werkgeversadministratie;
- de pensioen- en deelnemersadministratie;
- de financiële administratie;
- de jaarverslaglegging;
- communicatiewerkzaamheden en -advies;
- uitvoerende actuariële werkzaamheden;
- handavingswerkzaamheden en (aansluiting werkgevers, behandeling vrijstellingsverzoeken en incasso) en -advies.

Het bestuur heeft een nauwe samenwerking met AZL. Ons fonds vindt dat de verantwoordelijkheid voor de uitbestede werkzaamheden is geborgd dankzij ISAE-verklaringen, periodieke rapportages, jaarlijkse evaluatie van de dienstverlening en andere contractueel vastgelegde middelen. AZL verstrekt ieder jaar een ISAE 3402-rapportage aan ons fonds. AZL heeft de ISAE 3402-rapportage over 2024 in maart 2025 opgeleverd, zodat de accountant bij de jaarwerkcontrole hierop kan steunen. Daarnaast heeft een externe auditor in maart 2025 over 2024 een ISAE 3000-statement afgegeven. Dit statement gaat over de opzet en het bestaan van het Interne Beheersingssysteem van AZL van de business units Actuarieel, Integrale Bestuursadviesing (inclusief adviesing Handhaving), Verslaglegging, Communicatie, Excasso, Grootboek en het SLA-proces. Deze rapportages zijn gedeeld met het bestuur en besproken in de Pensioenuitvoerings- en Communicatiecommissie (PUCC). De PUCC voert de controle op het functioneren van AZL uit. Zij doet dat onder meer op basis van het uitbestedingsbeleid dat het bestuur heeft vastgesteld.

Vermogensbeheer

Ons fonds heeft MN aangesteld als fiduciair vermogensbeheerder. De rechten en plichten van de uitvoeringorganisatie en het fonds zijn vastgelegd in een overeenkomst. MN voert het fiduciair vermogensbeheer over de gehele portefeuille en doet dat op basis van het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan dat het bestuur heeft vastgesteld. Als onderdeel hiervan verzorgt MN de gehele beleggingsadministratie, stuurt MN de uitvoering van het beheer van de beleggingsportefeuille aan en voorziet MN ons fonds van rapportages over de uitvoering van het vermogensbeheer. MN verricht het feitelijke vermogensbeheer deels zelf en besteedt dit deels uit aan andere vermogensbeheerders wereldwijd. De controle op het functioneren van MN verrichten wij in eerste instantie op basis van de maand- en kwartaalrapportages die MN oplevert. De beleggingscommissie (BC) voerde in 2024 die controle uit. Dat gebeurt onder meer op basis van het beleid dat het bestuur heeft vastgesteld in het beleggingsplan en het uitbestedingsbeleid. Daarnaast bespreekt het bestuur de ontwikkelingen en de stand van zaken rondom de uitvoering van het vermogensbeheer met MN. Dat doet het bestuur samen met de externe beleggingsadviseur van Sprenkels en de BC. MN verstrekt ons fonds ook elk jaar een ISAE 303402-rapportage over haar processen. Dit geeft de BC en het bestuur gedetailleerd inzicht in de belangrijkste primaire processen van MN. Deze rapportage is gedeeld met het bestuur en besproken in de PUCC. De werkzaamheden van MN worden in een cyclus van drie jaar geëvalueerd met MN. Elk jaar vinden op deelaspecten beoordelingen plaats.

Bewaarder

De bewaarder (custodian) is Citibank. Hier worden beleggingen bewaard voor ons fonds. MN regelt dit namens ons fonds.

Bestuursondersteuning

De bestuursondersteuning is ondergebracht bij Montae & Partners (M&P). Deze partij is onafhankelijk van de pensioenuitvoering en -administratie en het vermogensbeheer. De werkzaamheden zijn vastgelegd in een overeenkomst, SLA en verwerkersovereenkomst. M&P levert na afloop van ieder kwartaal een SLA-rapportage op die wordt besproken in de PUCC. Daarnaast vindt er minimaal één keer per jaar een evaluatiegesprek plaats over de dienstverlening.

Sleutelfuncties

De vervulling van de sleutelfunctie risicobeheer is uitbesteed aan PWC. De werkzaamheden zijn vastgelegd in een overeenkomst en SLA.

Het houderschap van de sleutelfunctie risicobeheer is belegd binnen het bestuur bij mevrouw Van Eekelen.

Het houderschap en de vervulling van de sleutelfunctie actuariel heeft ons fonds uitbesteed aan de certificerend actuaire van Willis Towers Watson (WTW). De werkzaamheden zijn vastgelegd in een overeenkomst en SLA. De heer Stofbergen is aangesteld als sleutelfunctiehouder actuariel.

De vervulling van de sleutelfunctie interne audit heeft ons fonds uitbesteed aan 4PP Audit. Het houderschap van de sleutelfunctie interne audit is belegd bij de heer Brouwer. De werkzaamheden zijn vastgelegd in een overeenkomst en SLA.

In hoofdstuk 7.9 leest u meer over de positie van de sleutelfuncties in de bestuursstructuur (governance structuur) van ons fonds.

Externe ondersteuning en -controle

De controle van de jaarrekening heeft ons fonds toevertrouwd aan KPMG Accountants.

Bij de actuariële ondersteuning maken wij onderscheid tussen uitvoerende, adviserende en waarmerkende werkzaamheden. AZL verzorgt de uitvoerende werkzaamheden. Het bestuur heeft de adviserende werkzaamheden en de waarmerkende werkzaamheden opgedragen aan WTW. De gedragscode van WTW is goedgekeurd door DNB. Daardoor kan ons fonds zowel de adviserende werkzaamheden als de waarmerkende werkzaamheden bij WTW beleggen. Deze werkzaamheden worden onafhankelijk van elkaar uitgevoerd door verschillende personen.

HVG Law is onze compliance officer. De compliance officer controleert onder andere of de gedragscode wordt nageleefd. Daarnaast is HVG Law ook aangesteld als privacy officer. Deze ziet onder andere toe op hoe ons fonds omgaat met persoonsgegevens.

Per 1 januari 2025 is Compliance-i-Consultancy aangesteld als nieuwe compliance- en privacy officer voor ons fonds.

2.9 Uitvoeringskosten

Ons fonds maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling diverse kosten. Deze kosten bestaan uit twee delen: kosten voor het pensioenbeheer (de uitvoering van de pensioenregeling) en kosten voor het vermogensbeheer. Het bestuur geeft hiermee inzicht in de opbouw van de kosten. Ons fonds volgt de aanbevelingen van de Pensioenfederatie (PF) en toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM) over de manier waarop pensioenfondsen de kosten kunnen presenteren. Ons fonds sluit daarop aan. Dit maakt het mogelijk om de kosten van ons fonds te vergelijken met die van andere pensioenfondsen. De kosten voor het pensioenbeheer worden uitgedrukt per 'normdeelnemer'. De normdeelnemer is de actieve of gepensioneerde deelnemer. De kosten vermogensbeheer worden uitgedrukt in een percentage ten opzichte van het totale belegde vermogen.

Kostenoverzicht

	2024	2023
Pensioenbeheer		
Totale kosten pensioenbeheer	€ 10.792	€ 8.045
Kosten in euro per deelnemer ¹⁾	€ 144,21	€ 107,89

	2024	2023
Kostenoverzicht Pensioenbeheer		
Administratiekosten	6.642	5.515
Bestuur- / governancekosten	3.732	2.091
Controlekosten	140	128
Advieskosten	534	524
Overige kosten	446	472
Totale uitvoeringskosten voor herallocatie	11.494	8.730
Herallocatie naar kosten vermogensbeheer	-702	-685
Totale uitvoeringskosten na herallocatie	10.792	8.045
In bovengenoemde kosten zijn voor het Project Wtp ingebrepen ad	2.307	725

¹⁾ Kosten komen uit de jaarrekening. Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Oud-deelnemers tellen dus niet mee. Voor de samenstelling van de kosten wordt verwezen naar toelichting [19] op de staat van baten en lasten.

Toelichting bij de uitvoeringskosten Pensioenbeheer

In 2024 heeft ons fonds weer deelgenomen aan de BELL-kostenbenchmark. Dit benchmarkonderzoek geeft inzicht in de uitvoeringskosten voor zowel pensioenbeheer als vermogensbeheer ten opzichte van andere pensioenfondsen, over het jaar 2023. Daarnaast heeft ons fonds deelgenomen aan de CEM-kostenbenchmark. Dat benchmarkonderzoek heeft uitsluitend betrekking op het vermogensbeheer.

Uit de rapportage blijkt dat de pensioenbeheerkosten over 2023 in de sector gestegen zijn met 13,2% terwijl de kosten per deelnemer maar met 10,2% zijn toegenomen, dit door toename van het aantal deelnemers. De rapportage laat zien dat bij ons fonds de pensioenbeheerkosten per deelnemer zijn toegenomen in 2023 van € 103 naar € 108 per deelnemer.

In de pensioenbeheerkosten van ons fonds zit een bedrag van € 4 per deelnemer aan Wtp-kosten. Voor de Peergroup is dit gemiddeld € 19 per deelnemer. Zonder rekening te houden met de Wtp kosten komen we op een gemiddelde over 2021 -2023 van € 105 per deelnemer. We zitten hiermee eveneens duidelijk lager dan de Peergroup die op een gemiddelde van € 191 per deelnemer uitkomt.

In de praktijk blijkt dat de administratiekosten sterk gerelateerd zijn aan het aantal deelnemers. De controle- en advieskosten, de accountantskosten en de overige kosten zijn vrijwel niet afhankelijk van het aantal deelnemers. Voor ons fonds is het aantal deelnemers slechts licht gestegen. De administratiekosten zijn in lijn hiermee ook licht gestegen.

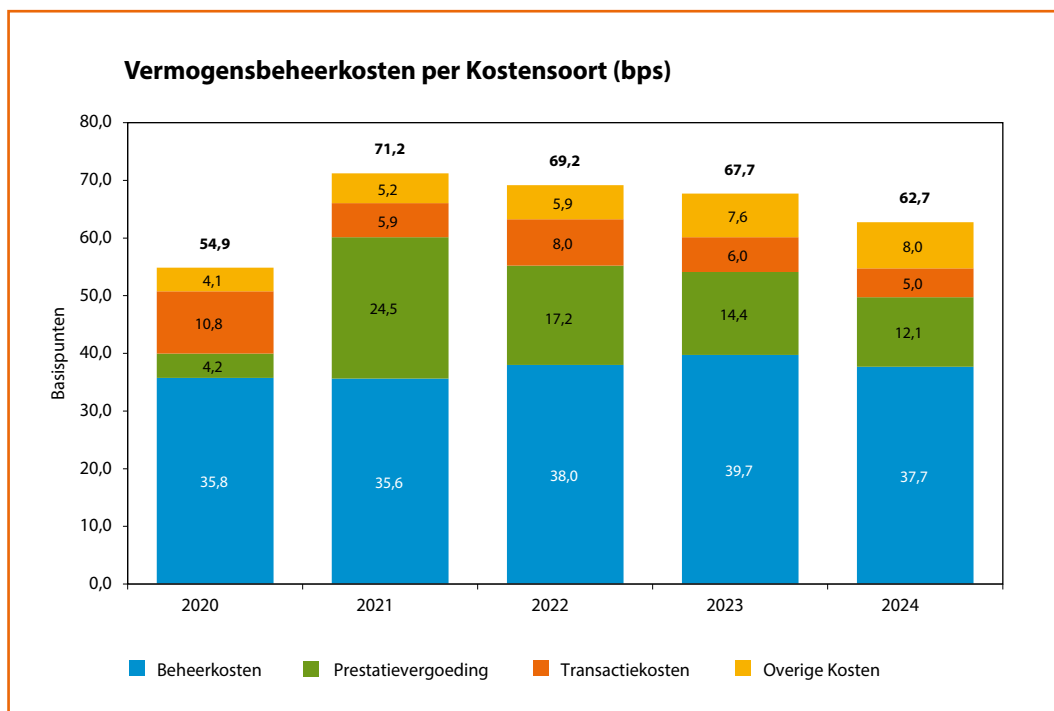
De controle-en advieskosten zijn gestegen van € 338.000 in 2022 naar € 375.000 in 2023. Dit is onder meer het gevolg van algemene prijsstijgingen en van extra advieskosten in het kader van de pensioentransitie naar het nieuwe pensioenstelsel (Wtp).

Van de totale pensioenuitvoeringskosten heeft in principe 50% betrekking op de beleggingen van het fonds en 50% op de verplichtingen. Voor enkele kostencategorieën heeft het bestuur dit percentage lager ingeschat, zoals opleidingskosten, vergaderkosten en de kosten voor de adviserend actuaire en de sleutelfuncties Internal Audit en Actuaireel. Het bestuur heeft er daarom voor gekozen om, voor het eerst in boekjaar 2020 een bedrag te heralloceren naar kosten vermogensbeheer. Dit bedrag is in 2024 € 702.000,-.

Vermogensbeheerkosten

	2024	2023
Vermogensbeheer		
Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen ¹⁾	0,58%	0,62%
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,05%	0,06%
Totale kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,63%	0,68%

1) Kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden. De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt. Daaronder vallen de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) en overige beheervergoedingen. Dit betreft een bedrag van € 3.018.000,-. De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening en zijn geschat op € 22.489.000,-. De totale kosten vermogensbeheer komen daarmee uit op circa € 25.507.000,-.

Figuur 3: Vermogensbeheerkosten (in basispunten van het belegd vermogen)

Als de vermogensbeheerkosten worden afgezet tegen het belegd vermogen, wordt zichtbaar dat de totale vermogensbeheerkosten in het afgelopen jaar zijn gedaald met 0,05%-punt (5 basispunten).

Onderliggend zijn de relatieve beheerkosten, prestatievergoedingen en transactiekosten gedaald. De overige kosten zijn toegenomen.

Beheerkosten

De relatieve beheerkosten zijn afgenomen. Ten opzichte van 2023 zijn de beheerkosten gedaald met 2 basispunten. Beheerkosten worden berekend over het belegd vermogen dat in 2024 is toegenomen met € 417 miljoen.

Prestatievergoedingen

De prestatievergoeding voor de gehele portefeuille daalde met 2,3 basispunten ten opzichte van vorig jaar.

De afgelopen drie jaar namen de prestatievergoedingen af na een jaar (2021) waarin zeer goede resultaten werden behaald door de beheerders van Private Equity en infrastructuur. Zij konden gezien hun beperkt positieve resultaten over de afgelopen jaren desalniettemin nog steeds aanspraak maken op prestatievergoedingen omdat deze worden berekend over een langere periode.

Transactiekosten

De bovenstaande figuur laat zien dat de transactiekosten zijn gedaald met 1 basispunt. Dit komt hoofdzakelijk door de lagere kosten binnen de matching portefeuille.

Overige kosten

De overige kosten (onder andere custody en accountantskosten) stegen met 0,4 basispunt tot 8 basispunten. De stijging van deze kosten is verspreid over diverse categorieën binnen de portefeuille.

Het bestuur van Bpf MITT beseft dat de beleggingscategorieën Private Equity en Infrastructuur een groot deel van de totale vermogensbeheerkosten van Bpf MITT veroorzaken (dit jaar ongeveer 67%). Maar het bestuur vindt dat verantwoord omdat daar een hoger verwacht netto rendement tegenover staat en er alleen een prestatievergoeding wordt betaald als de prestatie ook geleverd is.

3. Communicatie

3.1 Communicatiebeleid

Ons fonds heeft een Pensioenuitvoerings- en Communicatiecommissie. Deze commissie is onder andere verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding en geeft sturing aan de uitvoering van het communicatiebeleid. Daarbij zijn de missie, de kernwaarden en het communicatiebeleidsplan 2022 - 2025 leidend. Elk jaar evalueert ons fonds het communicatiebeleidsplan en worden eventuele aanpassingen doorgevoerd. Ook winnen we advies in bij het Verantwoordingsorgaan. Voor de uitvoering stelt ons fonds jaarlijks een jaarkalender op met bijbehorende begroting. Daarin zijn de communicatiethema's en activiteiten voor dat jaar opgenomen.

Voor de communicatie over de invoering van de nieuwe pensioenregeling vanwege de Wet Toekomst Pensioenen is een apart communicatieplan opgesteld. Het communicatieplan dat bij het implementatieplan hoort zoals we dat moeten aanleveren bij de AFM, gaat onderdeel uitmaken van dit aparte communicatieplan. Ons communicatiebeleidsplan is en blijft de kapstok voor alle communicatie.

3.2 Doelstellingen

De doelen van de communicatie van ons fonds hangen samen met vertrouwen. Vertrouwen in het fonds, in de pensioenregeling en de uitvoering van de pensioenregeling. Want vertrouwen is de basis. Pas daarna interesseert een deelnemer zich voor de afzender en de inhoud.

Voor deelnemers heeft ons fonds drie kerndoelen:

1. Deelnemers hebben een goed en positief beeld van pensioen en het pensioenfonds;
2. Deelnemers voelen zich thuis;
3. Deelnemers kennen hun pensioensituatie en komen in actie als dat nodig is.

Voor werkgevers zijn de kerndoelen van ons fonds:

1. Werkgevers hebben een positief beeld van het pensioenfonds;
2. Werkgevers ervaren dat ze ontzorgd worden en komen waar nodig in actie;
3. Werkgevers ervaren verbinding met Bpf MITT.

3.3 Communicatiestrategie

De communicatiestrategie van ons fonds verloopt langs vijf lijnen:

1. Werken aan vertrouwen;
2. Perspectief van de deelnemer;
3. De werkgever als ambassadeur;
4. Dialoog & feedback;
5. Digitale ambitie.

3.4 Communicatie met (oud-)deelnemers en pensioengerechtigden

Ons fonds communiceert bij voorkeur digitaal met alle doelgroepen. Wij hebben de afgelopen jaren groei van het digitale bereik gerealiseerd. Wij verzamelen actief e-mailadressen van deelnemers. Dat doen we via werkgevers, via 'Mijn Pensioenadministratie' en via 'Mijn Pensioencijfers'. Dat blijven wij doen. Bij het verzenden van wettelijk verplichte communicatie-uitingen houden we rekening met het voorkeurskanaal van de deelnemer. Dat betekent dat de deelnemer die uitingen per post ontvangt als hij bezwaar heeft gemaakt tegen digitale communicatie.

Verkort jaarverslag

In juli van 2024 publiceerden we op onze website een verkort jaarverslag in de vorm van een webmodule. In lijn met de communicatiestrategie besteedden we daarin aandacht aan de zichtbaarheid van het fonds. In een interview vertelt John Eggen over het afgelopen jaar en kijkt hij vooruit naar de komende jaren.

Communicatie over verhoging

De financiële situatie van ons fonds is een terugkerend onderwerp in de communicatie. In 2024 is die verbeterd. We konden gebruik maken van de versoepelde regels rond het verhogen van pensioenen. Dat betekent dat we alle pensioenen per 1 januari 2024 konden verhogen. Om dit goede nieuws met onze deelnemers en werkgevers te delen, zijn op verschillende momenten verschillende communicatiemiddelen ingezet. We maakten gebruik van mailalerts en de website voor meer achtergrondinformatie. In 2024 kregen ook alle deelnemers de UPO. In de UPO-voorbrieven kwam de verhoging ook aan bod.

Wet Toekomst Pensioenen

De Wet Toekomst Pensioenen is een terugkerend onderwerp in onze communicatie. We nemen onze deelnemers mee in het proces en de stappen die we samen met sociale partners daarin zetten. Dat past binnen het communicatieplan over deze transitie. Om die in goede banen te leiden, is er een projectgroep opgericht met verschillende werkstromen. In de werkstroom communicatie stemmen we alle bij het project horende communicatie af.

In 2024 hebben we grote stappen gezet:

- In maart 2024 hebben we een nulmetingonderzoek gedaan onder (oud-)deelnemers en pensioengerechtigden om te kijken wat zij al weten over de nieuwe regels voor pensioen. De resultaten uit dit onderzoek zijn gebruikt om de doelstellingen in het plan verder aan te scherpen.
- In juli 2024 hebben de sociale partners het transitieplan opgeleverd. Dit hebben we via een e-mailservice en op de website gedeeld met alle deelnemers.
- Begin november 2024 is op onze website een microwebsite live gegaan waar alle informatie over de nieuwe regels voor pensioen en de nieuwe pensioenregeling van pensioenfonds MITT te vinden is.
- In de MITTWinter is extra aandacht besteed aan de nieuwe pensioenregeling. Deze editie is naar (oud-)deelnemers en gepensioneerden gestuurd.
- Onze zorgambitie is definitief vastgesteld in 2024. Aan de hand van verder onderzoek gaan we beoordelen of we onze keuzebegeleiding bij moeten stellen.
- Het verplichte communicatieplan dat bij het implementatieplan hoort is eind 2024 afgerond. De AFM toetst dit plan. Het plan wordt in 2025 ingediend. Dat gebeurt gelijktijdig met het implementatieplan, dat bij DNB moet worden ingediend.

3.5 Communicatie met werkgevers

Onze werkgevers zijn en blijven een belangrijke doelgroep in onze communicatie. Enerzijds omdat we informatie van hen nodig hebben om de pensioenadministratie actueel te houden, anderzijds omdat ze een belangrijke brug zijn naar onze actieve deelnemers. We zorgen er daarom altijd voor dat de werkgevers tijdig weten welke communicatie we uitsturen aan onze deelnemers. Mochten ze daar dan vragen over krijgen, dan zijn ze erop voorbereid.

Ondersteuning werkgevers

We stellen meerdere tools beschikbaar aan de werkgever om hem te ondersteunen in zijn rol als intermediair in de communicatie met deelnemers. We bieden daarvoor een werkgeverschecklist, een werkgevershandleiding en een informatiekaart. Verder houden we werkgevers op de hoogte met twee digitale nieuwsbrieven per jaar en diverse mailalerts.

Basiscursus pensioen

Twee keer per jaar bieden we een basiscursus pensioen voor werkgevers. Na het volgen van deze cursus zijn ze beter in staat om vragen van hun medewerkers te beantwoorden. In 2024 was de vraag dermate groot dat we een extra basiscursus in juni hebben toegevoegd. De 3 cursussen hebben allemaal op locatie plaatsgevonden. Werkgevers die deelnemen, waarderen de cursus met 'goed' en 'uitstekend'.

Wet Toekomst Pensioenen

Werkgevers zijn ook een belangrijke doelgroep als het gaat om de communicatie over de Wet Toekomst Pensioenen, de nieuwe pensioenregeling van pensioenfonds MITT én wat dit voor de werkgever en hun werknemers betekent. In 2024 hebben we werkgevers op meerdere momenten geïnformeerd:

- Toen het transitieplan klaar was.
- Bij de lancering van de microwebsite over de nieuwe regels voor pensioen en de nieuwe pensioenregeling van pensioenfonds MITT, met daarbij de nadruk op de speciale pagina voor werkgevers.
- In de digitale nieuwsbrief van november hebben we ook extra aandacht besteed aan de nieuwe pensioenregeling.

4. Financieel

4.1 Premie

Ons fonds financiert de verplichte pensioenregeling (ouderdoms-, partner- en wezenpensioen) met een doorsneepremie. De doorsneepremie is een gelijk premiepercentage voor alle deelnemers met een gelijke pensioenopbouw. De totale premie is voor 2024 vastgesteld op 26,4% van de pensioengrondslag. Eind 2024 is de premie voor 2025 vastgesteld op hetzelfde percentage. Deelnemers betalen maximaal een derde hiervan. Ons fonds is wettelijk verplicht om een kostendekkende premie vast te stellen. Om wisselingen in de hoogte van de premie te voorkomen, stelt ons fonds de kostendekkende premie vast met een zogeheten premiedemping waarbij rekening wordt gehouden met een verwacht rendement.

In de samenvatting van het actuair rapport in dit verslag staat dat de premie van 26,4% die in 2024 ontvangen is, hoger is dan gedempte kostendekkende premie die in lijn met de ABTN is vastgesteld. De ontvangen premie is in 2024 tevens hoger dan de premie die nodig is om de dekkingsgraad op peil te houden.

De kostendekkende premie basisregeling, gedempte kostendekkende premie en feitelijke premie zijn als volgt samengesteld:

	Kosten- dekkende premie	Gedempte kosten dekkende premie	Feitelijke premie
Actuarieel benodigd	104.216	54.255	54.255
Opslag in stand houden vereist vermogen	19.905	10.363	10.363
Opslag voor uitvoeringskosten	7.504	7.504	7.504
Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	33.652	33.652
Overschot	0	0	22.863
	131.625	105.774	128.637

4.2 Ontwikkeling dekkingsgraad

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de bezittingen (het vermogen) en de verplichtingen (de uit te keren pensioenen, nu en in de toekomst) van ons fonds. De dekkingsgraad wordt uitgedrukt in een percentage. Bij een dekkingsgraad van 105% heeft het fonds voor elke euro die het (in de toekomst) moet uitkeren, € 1,05 in kas. De dekkingsgraad wordt op maandbasis berekend. Op de laatste dag van elke maand maakt ons fonds de balans op. Dat levert de actuele dekkingsgraad op.

Beleidsdekkingsgraad

Sinds de invoering van het nFTK is de beleidsdekkingsgraad bepalend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is het voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de voorliggende twaalf maanden. Daarmee is het percentage minder afhankelijk van de maandelijkse schommelingen (de maandkoersen van onze beleggingen) dan de actuele dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad van het fonds was eind 2024 119,3% (eind 2023 was deze 121,2%).

Het verloop van de dekkingsgraad in het verslagjaar zag er als volgt uit:

	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Actuele dekkings- graad 2024	Actuele dekkings graad 2023
Primo	3.925.910	3.357.869	116,9%	116,5%
Beleggingsopbrengsten	296.742	193.458	2,0%	3,5%
Premie	118.348	101.431	0,0%	0,2%
Waardeoverdrachten	-4.567	-5.104	0,1%	0,0%
Kosten	-510	247	0,0%	0,1%
Uitkeringen	-85.532	-86.144	0,5%	0,5%
Kanssystemen	52	-4.665	0,2%	0,3%
Toeslagverlening	0	38.290	-1,3%	-4,0%
Overige mutaties TV	-22	-18.887	0,7%	0,2%
Andere oorzaken	2.531	0	0,1%	0,0%
Kruiseffecten			-0,3%	-0,4%
Ultimo	4.252.952	3.576.495	118,9%	116,9%

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij wordt aangenomen dat de pensioenen in de toekomst worden verhoogd met de stijging van de prijzen (prijsindexatie). Eind 2024 was de reële dekkingsgraad 87,9% (eind 2023 was dit 88,9%).

Premiedekkingsgraad

De premiedekkingsgraad geeft weer of de premie hoog genoeg is om de nieuwe pensioenopbouw in te kopen op basis van de rentetermijnstructuur. Bij een premiedekkingsgraad van 100% of meer brengt ons fonds genoeg premie in rekening om de opbouw van de pensioenen te betalen. De ontwikkeling van de premiedekkingsgraad was de afgelopen jaren als volgt:

datum	actuele dekkingsgraad	premie dekkingsgraad
1-1-2015	102,1%	103,5%
1-1-2016	97,0%	93,6%
1-1-2017	98,4%	83,7%
1-1-2018	103,6%	90,0%
1-1-2019	100,5%	88,5%
1-1-2020	99,7%	72,3%
1-1-2021	93,3%	69,5%
1-1-2022	104,7%	75,4%
1-1-2023	116,5%	120,6%
1-1-2024	116,9%	116,2%

Uit dit overzicht blijkt dat de premie in de jaren voor 2023 een negatief effect heeft gehad op de financiële positie van ons fonds. Dit is vooral nadelig voor oud-deelnemers en pensioengerechtigden. De kans op een toeslag wordt namelijk kleiner en de kans op een verlaging wordt groter. Wel hebben pensioengerechtigden een volledige pensioenuitkering ontvangen, óók toen de dekkingsgraad onder de 100% lag. Sinds 2023 heeft de premie een positief effect gehad op de financiële positie van ons fonds.

Herstelplan

Sinds het vierde kwartaal van 2023 is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de vereiste dekkingsgraad en is het herstelplan beëindigd. Daalt de beleidsdekkingsgraad op enig moment beneden de vereiste dekkingsgraad, dan moet het fonds een nieuw herstelplan indienen. Toetsing vindt daarbij telkens per kwartaaleinde plaats.

Financieel crisisplan en calamiteitenplan

Ons fonds heeft een financieel crisisplan. Doel van een crisisplan is dat het bestuur vooraf beschrijft welke crisismaatregelen beschikbaar zijn, wat de impact van deze maatregelen is, welke procedures doorlopen moeten worden en hoe wordt gecommuniceerd. Het bestuur kan daarmee slagvaardig opereren wanneer een crisissituatie daadwerkelijk optreedt. Daarnaast is er een calamiteitenplan.

Haalbaarheidstoets

Met een haalbaarheidstoets kijkt een fonds naar het pensioenresultaat. De bedoeling van de toets is om na te gaan of de verwachtingen (ambities) voor het uiteindelijke pensioen nog realistisch genoeg zijn. Het fonds maakt een theoretische berekening en kijkt of we de afgesproken ambities over een periode van de komende 60 jaar kunnen halen. Maar ook of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is en of ons fonds voldoende herstelcapaciteit heeft. Als dat verwachte pensioenresultaat onvoldoende is, overlegt ons fonds met sociale partners met welke maatregelen we toch het verwachte pensioenresultaat kunnen halen. De haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd aan de hand van de risicohouding van ons fonds. Dat is de mate waarin een fonds (na overleg met sociale partners en de organen van ons fonds) beleggingsrisico's kan en wil lopen.

Voor de haalbaarheidstoets zelf zijn ambities vastgelegd in de vorm van grenzen waar de uitkomsten aan moeten voldoen. Voor de risicohouding op lange termijn zijn deze grenzen vastgesteld:

- de grens voor het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie als vertrekpunt is gesteld op 85%;
- de grens voor het pensioenresultaat vanuit een neutrale financiële positie, de evenwichtssituatie, is gesteld op 94%;
- de grens voor de maximale relatieve afwijking van het pensioenresultaat op fondsniveau in een slechtweerscenario is op 30% gesteld.

Sinds 1 januari 2016 moet ons fonds elk jaar de haalbaarheidstoets uitvoeren. Sindsdien is het verwacht pensioenresultaat op basis van de haalbaarheidstoets voldoende. In 2024 heeft ons fonds geen haalbaarheidstoets uitgevoerd. Ons fonds is voornemens om in te varen en valt daarom onder de uitzondering op de verplichting van een jaarlijkse haalbaarheidstoets in 2024.

Z-score en performancetoets

Het is belangrijk dat een bedrijfstakpensioenfonds op langere termijn voldoende beleggingsrendement haalt. De z-score laat het verschil zien tussen het werkelijke rendement van de portefeuille en het rendement van de portefeuillebenchmark. Een positief getal betekent dat de beleggingen van een fonds het beter deden dan de benchmark. Een negatief getal betekent dat de beleggingen van een fonds het juist slechter deden. Ook de kosten tellen mee in de berekening. Pensioenfondsen berekenen elk jaar een z-score. Ook doen ze elk jaar een performancetoets; het gemiddelde van de z-scores over vijf jaar.

Bij een slechte prestatie kunnen verplicht aangesloten ondernemingen vinden dat de verplichtstelling een nadeel voor hen is. Een werkgever kan dan op basis van artikel 5 Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000 een verzoek tot vrijstelling indienen. Dit mag als de performancetoets laat zien, dat ons beleggingsrendement over een periode van vijf jaar lager was dan onze normportefeuille. De performancetoets is negatief als de uitkomst lager is dan 0. Voldoet het verzoek van de werkgever aan de voorwaarden van het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000, dan moet ons fonds de vrijstelling verlenen. De z-score in 2024 is 0,67. De performancetoets is 1,45. Er is dan ook geen reden om een eventueel verzoek om vrijstelling op basis van artikel 5 Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000 in te willigen.

5. Beleggingen

5.1 Macro-economische terugblik en korte vooruitblik

Inflatie-explosie voorbij en 'zachte landing', maar niet zonder hordes

Het jaar 2024 startte met de hoop dat de inflatie-explosie van afgelopen jaren spoedig kon eindigen. Inflatie daalde door de afnemende aanbodketenverstoringen, waardoor grondstofprijzen tot onder het niveau van voor de Oekraïne oorlog daalden. Centrale banken konden daardoor starten met het verlagen van de beleidsrente waardoor de economie zacht kon landen, was de gedachte. Een zachte landing van de economie betekende dat ondanks de snelle renteverhogingen van 2022, een recessie kon worden voorkomen. Hernieuwde aanbodketenverstoringen door de oorlog in het Midden-Oosten werden als beperkt ingeschat.

Deze goede hoop ebde in het voorjaar echter weg toen bleek dat de inflatiedaling minder snel verliep dan verwacht. De vrees voor hardnekkig hoge inflatie nam toe en centrale banken stelden de renteverlagingen uit.

Hoewel de goederenprijsinflatie snel daalde door heropening van aanbodketens, bleef de dienstenprijsinflatie hoog, vooral in woonkosten en autoverzekeringen. Na enkele lagere inflatiecijfers in de zomer herstelde het vertrouwen in het behalen van de inflatiedoelstelling (2,0%). De Fed verlaagde de beleidsrente in september voor het eerst en in totaal met 1,0% in 2024 naar 4,5%. De ECB begon in juni met renteverlagingen, ook voor een totaal van 1,0% in 2024.

In augustus werd de Amerikaanse economie nog opgeschrikt door toegenomen recessiezorgen. Dat kwam door de samenloop van opgelopen werkloosheid en een onverwachte terugval in het vertrouwenscijfer van de productiesector. De opgelopen werkloosheid was echter deels het gevolg van toegenomen aanbod van arbeid en niet alleen –zoals in een recessie het geval is– van afgenomen vraag naar arbeid. Door goede arbeidsmarkt cijfers en een stevig draaiende dienstensector keerde de rust echter al snel weer terug.

Drukste verkiezingsjaar ooit

Afgelopen jaar was het grote verkiezingsjaar. Niet eerder gingen zoveel mensen naar de stembus als dit jaar. Per saldo leidde dat tot een opkomst van populistische partijen, vooral in de VS en Europa. In januari werd de regerende partij in Taiwan herkozen, waaruit geopolitiek analisten opmaakten dat China en Taiwan de komende jaren op dezelfde voet verder zullen gaan.

Ook in Europa werden volop verkiezingen gehouden. Tijdens de Europese parlementsverkiezingen wonnen de (extreem) rechtse partijen flink aan zetels, maar behield het centrale midden de meerderheid. De verschuiving in het politieke spectrum naar rechts was ook zichtbaar in onder meer de Belgische, Portugese en Oostenrijkse parlementsverkiezingen, en eerder al in Nederland.

De Europese verkiezingsuitslag was voor de Franse president Macron reden vervroegd verkiezingen uit te schrijven. Wat leek op een grote overwinning voor het extreem rechtse Rassemblement National van Le Pen, bleek na een beslissende tweede ronde winst te zijn voor het linkse blok. Ook in het Verenigd Koninkrijk won de linkse Labour partij de parlementsverkiezingen.

De meest in het oog springende verkiezingen waren de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Trump is herkozen als president en de Republikeinen verkregen ook een meerderheid in de Senaat en het Congres. Dat leidde tot toegenomen economische en geopolitieke onzekerheid gezien de onduidelijkheid rondom het daadwerkelijke beleid dat Trump wil voeren en de eventuele reacties van buitenlandse overheden.

Druk geopolitiek jaar

Er woedde in 2024 oorlogen in Oekraïne, het Midden-Oosten en in Soedan. Daarnaast hield China meermaals grote oefeningen rond Taiwan, wat resulteerde in aanhoudende spanningen tussen de VS en China. Dit hield geopolitieke spanningen continu hoog, met risico op escalatie.

Houthi rebellen bestookten vrachtschepen in de Rode Zee, waardoor rederijen de Rode Zee meden en vervoerskosten stegen. De vrees voor verdere escalatie in het Midden-Oosten liep op toen Iran als vergelding voor de liquidatie op een Iraanse generaal raketten en drones afvuurde op Israël. De vrees voor een brede oorlog nam toe, met potentieel grote impact op de wereldwijde olieproductie. De spanningen namen snel af toen Iran meldde dat het alleen vergeldingsacties betrof en Israël de prioriteit op Gaza legde.

Gedurende het jaar vonden er meermaals een staakt-het-vuren plaats tussen Israël en Hamas. Dat gaf hoop op vredesonderhandelingen, maar na korte gevechtspauzes werden de gevechten steeds weer hervat. In december nam de onzekerheid in de regio toe door de snelle val van het Assad-regime in Syrië.

Ook in Oekraïne werd in 2024 nog volop gevochten. In november gaven de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk toestemming langeafstandsraketten in te zetten op Russisch grondgebied. Poetin beschouwde dit als een overschrijding van een rode lijn en reageerde middels de inzet van een nieuw type raket, dat lastiger te onderscheppen is door het Oekraïense luchtafweer. Het risico op escalatie tussen Rusland en de NAVO nam hierdoor toe.

Ondanks mini crash in de zomer een positief jaar voor financiële markten

Het jaar begon positief voor financiële markten, dankzij veerkrachtige economieën. Met name beter dan verwachte bbp-groei in de Verenigde Staten en verbeterde vertrouwensindicatoren in Europa zorgden voor positieve rendementen. Daarnaast werden rendementen gedreven door optimisme omtrent AI. Anderzijds hielden inflatiezorgen en het uitstellen van renteverlagingen de kapitaalmarktrentes hoog. Hoewel een hogere rente het rendement op beleggingen drukt, is het positief voor de dekkingsgraad, vanwege het niet volledig afdekken van het renterisico van de pensioenverplichtingen.

Tegenvallende inflatiedaling, meer geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten en tegenvallende kwartaalcijfers dempten later het sentiment op financiële markten. Begin augustus beleefden financiële markten een kortstondige scherpe daling, door de eerder genoemde toegenomen recessievrees in de VS en een verhoging van de Japanse beleidsrente. In korte tijd wikkelden veel beleggers hun Yen-carry trades ¹⁾ af en dat had een negatief effect op de rest van de financiële markten. Het herstel was echter sterk, toen de Fed begon met het verlagen van de beleidsrente, economische cijfers positief uitvielen en China een stimuleringspakket aankondigde.

Aan het einde van het jaar kregen aandelen een extra stimulans door de verkiezingsoverwinning van Trump, dankzij zijn voorgenomen beleid van belastingverlagingen en deregulering. Centrale banken waren echter minder positief dan financiële markten graag hadden gezien. De Fed kondigde in december aan voor 2025 slechts 0.50% aan renteverlagingen te voorzien, minder dan verwacht. Hierdoor daalden aandelenrendementen iets en stegen kapitaalmarktrentes, maar over heel 2024 hadden financiële markten een sterk jaar.

Vooruitblik naar 2025

In het komende jaar zullen het beleid van Trump en de effecten daarvan een belangrijke rol spelen in het mondiale wereldbeeld. Volledige implementatie van het beleid dat hij tijdens de campagne aankondigde, heeft naar alle waarschijnlijkheid een stagflatoir effect. Het is echter nog de vraag in hoeverre hij van plan is dit daadwerkelijk uit te voeren, of dat het dient als onderhandelingsmiddel naar andere landen.

Ten slotte blijven geopolitieke ontwikkelingen een belangrijke rol spelen. Vredesbesprekingen tussen Oekraïne en Rusland of het standhouden van het staakt-het-vuren tussen Israël en Hamas kunnen het economisch sentiment positief beïnvloeden. Anderzijds kan verdere escalatie van de conflicten, of het ontstaan van nieuwe conflicten leiden tot meer volatiliteit.

1) Bij een Yen carry trade leent een belegger in Yen, tegen veelal lage(re) rente en investeert dit in een andere valuta (bijvoorbeeld USD dollar) die een hogere rente kent.

5.2 Beleggingsbeleid en -beslissingen 2024

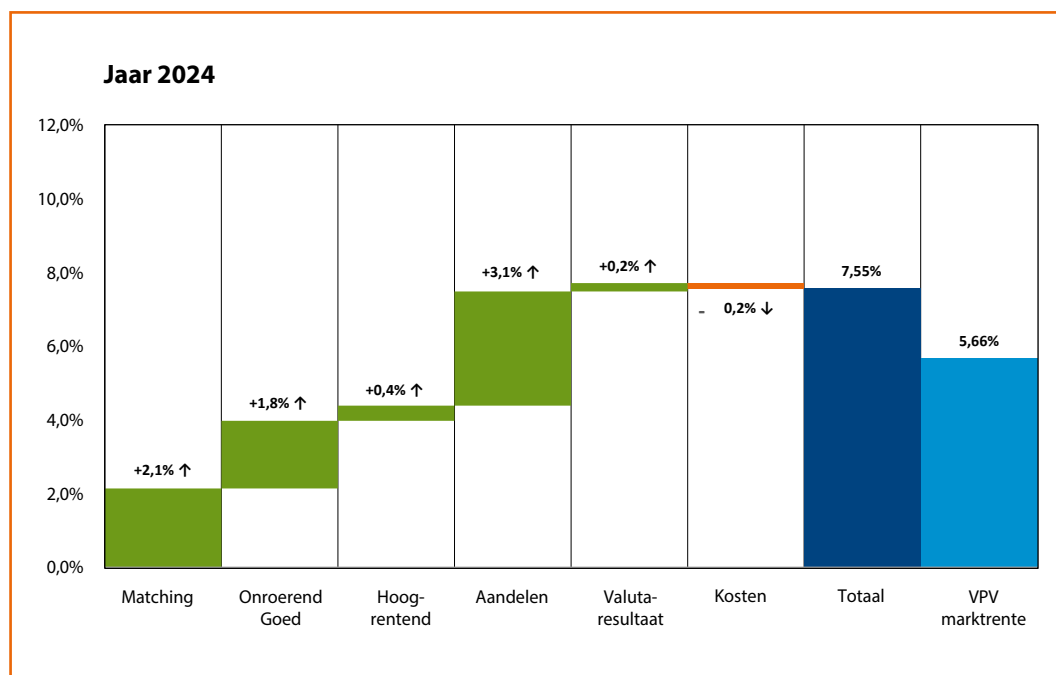
In deze paragraaf blikken wij terug op het beleggingsbeleid dat ons fonds in 2024 voerde. Ook gaan wij in op de belangrijkste beleggingsbeslissingen.

Rendement

Ons fonds heeft als hoofddoelstelling om op lange termijn een hoger rendement te behalen dan de waardeverandering van de verplichtingen van ons fonds. Dit zogeheten overrendement ten opzichte van de verplichtingen is nodig om ons fonds verder te laten herstellen en toeslagverlening in de toekomst mogelijk te blijven maken. In tegenstelling tot 2023 is in 2024 deze doelstelling, een overrendement van gemiddeld 2,3% per jaar, niet gehaald. In 2024 daalde de rente per saldo tot ongeveer 0,2% onder het niveau van het begin van het jaar. Zowel de matchingportefeuille als de returnportefeuille behaalden een positief rendement. De waarde van het pensioenvermogen is over het hele jaar genomen sterker toegenomen dan de waarde van de pensioenverplichtingen. Dat is ook zichtbaar in de per saldo gestegen dekkingsgraad over het verslagjaar.

De beleggingen van ons fonds rendeerden positief met 7,6%, terwijl de verplichtingen (op marktwaarde) stegen met 5,7%. Per saldo is de dekkingsgraad van het fonds, na verleende indexatie, ultimo 2024 gestegen tot 118,9%.

In onderstaande grafiek is te zien hoe de verschillende onderdelen van de beleggingsportefeuille hebben bijgedragen aan het resultaat.

Het overrendement ten opzichte van de verplichtingen (op basis van marktrente) bedroeg over heel 2024 1,9%. Over een periode van drie jaar is het gerealiseerde geannualiseerde overrendement gedaald ten opzichte van een jaar geleden van 12,8% naar 8,6% nu. Dit is ruim boven het niveau van onze lange termijn doelstelling van 2,3%.

Naast de doelstelling om een overrendement ten opzichte van de verplichtingen te behalen, wordt ook beoordeeld hoe het rendement van ons fonds zich verhoudt tot de specifieke portefeuille benchmark. In 2024 is een netto rendement behaald van 7,6%. Dit is hoger dan het benchmarkrendement van 6,8%. Het netto rendement is na aftrek van de kosten. In het resultaat van de benchmark worden geen kosten meegenomen.

In onderstaande tabel zijn de resultaten weergegeven.

	Beleggingen	Ver- plichtingen (marktrente)	Beleggingen Benchmark	Over- rendement t.o.v. ver- plichtingen	Over- rendement t.o.v. benchmark
1 jaar ¹⁾	7,6%	5,7%	6,8%	1,9%	0,8%
3 jaar ¹⁾	-0,8%	-9,4%	-0,7%	8,6%	0,0%
5 jaar ¹⁾	1,6%	-5,2%	1,5%	6,8%	0,1%

Een goed jaar voor de beleggingsportefeuille

In vergelijking met 2023 was 2024, waarin de rentebewegingen minder groot waren, ook een goed jaar voor de beleggingsportefeuille van het fonds. De matchingportefeuille boekte een waardestijging van 4,6% en had een positief effect op het totaal portefeuilleresultaat van 2,1%. Het repliceren van de waardeontwikkeling van de verplichtingen is de doelstelling van de matchingportefeuille. De returnportefeuille (10,1%) had een positief effect op het totaal portefeuillierendement van 5,5% (exclusief valuta-afdekking, inclusief valuta-afdekking 5,1%).

Aan het begin van het jaar is de portefeuille niet geherbalanceerd conform het strategische beleggingsbeleid omdat de portefeuille zich binnen de daartoe gestelde grenzen bevond.

Verder zijn er gedurende het jaar geen actieve bijsturingen geweest met uitzondering van opvragingen van afgegeven commitments in illiquide beleggingen en met uitzondering van de renteafdekking.

Begin april is het laatste nog uitstaande commitment voor het particuliere woningenfonds van ASR opgevraagd. Om die investering mogelijk te maken is per 1 april een deel van aandelen opkomende landen verkocht.

Begin mei is de transactie geëffectueerd waarbij ons fonds een belang kon nemen in het woningenfonds van Vesteda tegen een aantrekkelijke korting. Om deze investering mogelijk te maken is van elk van de portefeuilles binnen de totale hoogrentende portefeuille een gelijk deel verkocht. Voorafgaand aan deze transactie heeft een uitgebreide verkenning van de markt voor aanbieders van particuliere woningfondsen plaatsgevonden en is gekeken naar mogelijkheden om relatief snel en tegen aantrekkelijke condities te investeren.

Met beide bovengenoemde transacties is het vastgoed / infrastructuur cluster uitgebreid naar de normweging en is de tijdelijke overweging in het hoogrentende cluster opgeheven. Daarmee bevindt de portefeuille zich rond de strategische gewichten zoals die in 2022 (laatste ALM studie) zijn bepaald door het bestuur.

In het derde en vierde kwartaal is de rentafdekking bijgestuurd terug richting de normweging van 70%. Door marktbewegingen was de renteafdekking onder de bandbreedte uitgekomen.

Ook in 2024 is het discretionaire private equity programma voortgezet. De jaardoelstelling voor het afgeven van commitments is niet volledig gehaald. Wel is door de marktbewegingen van de afgelopen twee jaar de weging van de private equity portefeuille meer aan de bovenkant van de bandbreedte uitgekomen. De private equity portefeuille is door het illiquide karakter minder goed stuurbaar.

Binnen de returnportefeuille droeg de aandelenportefeuille het sterkst bij aan het jaarresultaat, gevolgd door vastgoed/infrastructuur en hoogrentende waarden.

¹⁾ betreft geannualiseerd rendement

In 2024 zijn belangrijke vervolgstappen gezet met het opstellen van een strategie voor investeringen in Infrastructuur Renewables. De strategie wordt begin 2025 vastgesteld door het bestuur waarmee de weg vrij komt om in 2025 concrete Infrastructuur Renewables investeringen te gaan toevoegen aan onze portefeuille en daarmee ook bij te dragen aan de realisatie van de impactdoelstelling van het fonds.

Voor zowel de aandelenportefeuille ontwikkelde landen als voor de aandelenportefeuille opkomende landen is in 2024 na een evaluatie van de productstrategie een volgende stap gezet met de implementatie van de bewuste selectie 2.0 strategie. De doorontwikkeling van de bewuste selectie strategie heeft vooral betrekking op het verbeteren van de ESG integratie in de portefeuilles.

Strategisch beleggingsbeleid

Voor 2025 zijn geen wijzigingen in het (strategisch) beleggingsbeleid van het fonds aangebracht.

Ten slotte hebben in 2024 op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen verschillende ontwikkelingen plaatsgevonden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 5.3.

5.3 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

In 2024 stond de aanscherping van selectiecriteria voor staatsobligaties en staatsbedrijven centraal, met de toevoeging van een klimaatcriterium. Dit criterium is van toepassing op beleggingen gerelateerd aan overheden die onvoldoende doen om de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen (zie ook ESG-integratie). MN heeft, namens het fonds, actief deelgenomen aan engagementprogramma's en trad in dialoog met 176 bedrijven over onder andere thema's als energietransitie, biodiversiteit, mensen- en arbeidsrechten en goed bestuur. Daarnaast werden er namens het fonds 19.056 stemmen uitgebracht op aandeelhoudersvergaderingen in 2024 (zie ook Actief Aandeelhouderschap). Bpf MITT heeft significante stappen gezet in het verminderen van de CO₂-uitstoot van haar beleggingsportefeuille, met een daling van de uitstoot-intensiteit van zowel de aandelen- als bedrijfsobligatieportefeuilles.

Deze samenvatting biedt een beknopt en overzichtelijk beeld van de belangrijkste ontwikkelingen en behaalde resultaten van 2024.

Wet- en Regelgeving

Europese regulations (EU Sustainable Finance)

De wetgeving rondom duurzame financiering blijft zich ontwikkelen. In 2024 werd een concept wetsvoorstel voor de herziening van level 1 van de SFDR verwacht, maar dit is uitgesteld naar de tweede helft van 2025. Ondertussen kondigde de Europese Commissie in november 2024 een 'Omnibus pakket' aan, met als doel de rapportageverplichtingen binnen belangrijke duurzaamheidskaders met 25% te verminderen. MN volgt, in samenwerking met andere pensioenuitvoerders en de Pensioenfederatie, de ontwikkelingen op de voet en zal waar nodig stappen ondernemen om aan eventuele wijzigingen in de wetgeving te voldoen. Bpf MITT blijft zich inzetten voor transparantie en duurzaamheid in haar beleggingsbeleid, en past haar rapportages aan volgens de nieuwste richtlijnen. De voortdurende aanpassingen in de regelgeving vereisen een proactieve benadering om te voldoen aan de Europese standaarden voor duurzaam beleggen.

ESG-integratie

Beleidsontwikkelingen

In 2024 heeft Bpf MITT de selectiecriteria voor staatsobligaties en staatsbedrijven aangescherpt door een aanvullend klimaatcriterium toe te voegen. Dit criterium is van toepassing op beleggingen gerelateerd aan overheden die structureel te weinig doen om de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen en de transitie naar duurzame energie te maken. Daarnaast blijft MN, in samenwerking met andere pensioenuitvoerders en de Pensioenfederatie, de ontwikkelingen op het gebied van duurzame financiering volgen en past zij haar beleid aan om te voldoen aan de Europese standaarden voor duurzaam beleggen.

Voor de ontwikkelde landen en opkomende landen aandelenportefeuille is de bewuste selectiemethodiek verder aangescherpt. Deze aangescherpte methodiek is in 2024 geïmplementeerd. Er zijn drempelwaarden toegevoegd op verschillende belangrijke verantwoord beleggen thema's die relatief goed meetbaar zijn, waar bedrijven minimaal aan moeten voldoen.

Sectorreductiedoelstellingen

In 2023 heeft MN klimaatactieplannen opgesteld met reductiedoelstellingen voor uitstoot-intensieve sectoren. Deze plannen richten zich op de uitstoot-intensiteit, oftewel de uitstoot per geproduceerd product, in plaats van de totale uitstoot van een bedrijf. De gewogen gemiddelde uitstoot-intensiteit van deze sectoren wordt jaarlijks gemeten. Een opvallende verandering in de meting van 2024 (data 31 december 2023) was de afname van de uitstoot in de autosector door een grotere weging van Tesla, die geen uitstoot per kilometer heeft. Dit heeft de gemiddelde uitstoot-intensiteit in de sector verlaagd.

De Carbon Footprint van Bpf MITT

MN meet jaarlijks de CO₂-voetafdruk van de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles. In de meting van 2024 was de totale uitstoot-intensiteit van Bpf MITT 5.0 kgCO₂e per 100 geïnvesteerde euro's, een daling van 16,9% ten opzichte van vorig jaar. De portefeuille stoot 34,7% minder uit dan de samengestelde benchmark. De aandelenportefeuille liet een daling van 10,7% zien, voornamelijk door de uitsluiting van een groot deel van de Energy sector. Sinds de eerste meting in 2021 is de carbon footprint van de aandelenportefeuille met 65,3% gedaald. De bedrijfsobligatieportefeuille liet een daling van 24,3% zien, voornamelijk door de bijna halvering van de belegging in obligaties van Thyssenkrupp AG, die vorig jaar de meeste uitstoot veroorzaakte.

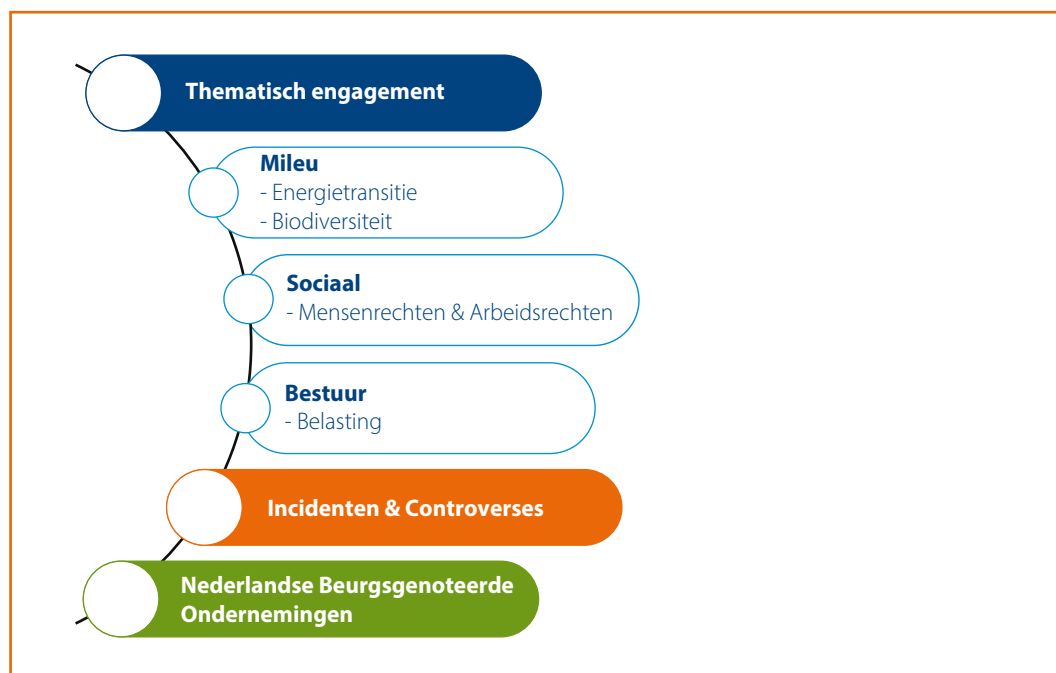
Actief Aandeelhouderschap

Beleggen in ondernemingen brengt bepaalde rechten en plichten met zich mee. Bpf MITT is een actief aandeelhouder en geeft inhoud aan deze verantwoordelijkheid middels de volgende instrumenten:

- Engagement – Het voeren van een dialoog (engagement) met bedrijven in de portefeuille om lange termijn waarde creatie te stimuleren en risico's te mitigeren;
- Stemmen – Het uitbrengen van stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.

Engagement

In 2024 heeft MN namens Bpf MITT de dialoog gevoerd met bedrijven op basis van verschillende ESG-thema's. In het engagementproces worden specifieke doelstellingen vastgesteld per dialoogprogramma. In 2024 voerde MN namens Bpf MITT engagement met ondernemingen middels de onderstaande dialoogprogramma's:

Binnen het Energietransitie programma heeft MN, mede namens Bpf MITT, zich in 2024 gericht op sectoren die nog veel fossiele energie gebruiken, zoals cement, chemie, mijnbouw en staal. MN voerde gesprekken met 50 bedrijven in deze sectoren, evenals met olie- en gasbedrijven en nutsbedrijven, om hen te bewegen hun klimaatstrategieën in lijn te brengen met de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. Het programma stelde doelen voor 2030 met tussentijdse meetbare doelen. Bij niet-naleving kunnen escalatiestappen worden ondernomen, zoals tegenstemmen bij de herbenoeming van een bestuurder of het indienen van een aandeelhoudersresolutie. Binnen het thema klimaat voert MN, mede namens Bpf MITT, ook gesprekken met bedrijven over biodiversiteit. Bedrijven worden aangemoedigd om negatieve effecten op biodiversiteit te voorkomen en bij te dragen aan het herstel van ecosystemen. Jaarlijks wordt gecontroleerd of bedrijven op de juiste weg zijn met behulp van meetbare tussentijdse doelstellingen.

Ook spreekt MN met bedrijven over Mensenrechten en Arbeidsrechten. In 2024 richtte MN zich op arbeidsrechten in de textielsector, voedingsmiddelenindustrie en retailsector. Daarnaast werden gesprekken gevoerd met bedrijven in de metaal- en mijnbouwsector en de hernieuwbare energiesector om mensen- en arbeidsrechten in de hele waardeketen te waarborgen. Ook IT-bedrijven werden benaderd vanwege de risico's rondom digitale rechten. Samenwerkingen met andere investeerders, zoals het Platform Living Wage Financials en PRI Advance, versterkten het engagement.

Binnen het dialoogprogramma Incidenten & Controverses (I&C) voerde MN in 2024 gesprekken met bedrijven zoals Luxshare Precision Industry, Shell, Fox, Hon Hai Precision Industry en Barrick Gold over negatieve impacts op mens en milieu. Bedrijven in hoog-risico- en conflictgebieden werden aangespoord om hun due diligence-beleid toe te lichten en maatregelen te nemen. In aanvulling hierop voerde Sustainalytics mede namens Bpf MITT gesprekken over controverses zoals vervuiling, productveiligheid en fraude.

In 2024 werd een belastingengagementprogramma voorbereid door een internationaal samenwerkingsverband van investeerders. Dit programma zal zich richten op het bevorderen van transparantie en eerlijke belastingpraktijken bij multinationals, met als doel belastingontduiking en -ontwijking tegen te gaan. Het gezamenlijke engagement benadrukt het belang van belasting als een systeemrisico voor beleggers en stimuleert bedrijven in sectoren met een hoog risico, zoals de farmaceutische industrie, technologie en mijnbouw, om een verantwoord belastingbeleid in te voeren.

Via Eumedion monitorde MN Nederlandse beursgenoteerde bedrijven op goed bestuur en duurzaamheid. Focuspunten voor 2024 waren een eerlijk beloningsbeleid en een verantwoord belastingbeleid. Bedrijven werden aangemoedigd om zich voor te bereiden op de implementatie van de Corporate Sustainability Disclosure Regulation (CSRD). De bedrijven in het engagementprogramma liggen op koers om in 2025 in lijn met de CSRD te rapporteren.

Stemmen

In 2024 stemde MN mede namens Bpf MITT wereldwijd op 19.056 management- en aandeelhoudersvoorstellen tijdens 1.581 aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen waarin is belegd. MN stemde in 72% van de gevallen vóór het voorstel en in lijn met het advies van het management. Bij aandeelhoudersvoorstellen volgde MN in 47% van de gevallen het advies van het management.

Van de 753 aandeelhoudersvoorstellen waarop MN heeft gestemd, ging 61% over governance onderwerpen, zoals de verkiezing van een bestuur. Daarnaast ging 20% over sociale onderwerpen, zoals mensenrechten, diversiteit, gelijkheid en inclusie, en politieke uitgaven. 9% van de voorstellen betrof klimaatgerelateerde onderwerpen, zoals het stellen van doelen of het rapporteren van uitstootgegevens. De resterende 10% had betrekking op meerdere thema's.

Uitsluiting

Eind 2024 waren er in totaal 16 landen en 408 bedrijven onderdeel van de uitsluitingslijst op basis van de uitsluitingscriteria in het uitsluitingsbeleid dat MN uitvoert voor Bpf MITT.

Impact investeringen

In 2024 is MN met Bpf MITT in gesprek gegaan om de definitie van betaalbare huisvesting te herzien, waardoor een kleiner deel van de vastgoedinvesteringen als betaalbare huisvesting wordt geclassificeerd. Volgens planning wordt hier in 2025 over besloten. Dit kan een negatief effect hebben op de totale hoeveelheid impactinvesteringen. Daarnaast heeft Bpf MITT een strategie vastgesteld voor infrastructuurbeleggingen in hernieuwbare energie, met de verwachting dat in 2025 de eerste reguliere infrastructuurbeleggingen worden vervangen door beleggingen in hernieuwbare energie, die volledig bijdragen aan het impactthema Energietransitie.

Benchmark onderzoeken

VBDO Benchmark

In 2024 introduceerde de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) een vernieuwde methodologie voor de evaluatie van het verantwoord beleggingsbeleid van de 50 grootste pensioenfondsen in Nederland. Deze nieuwe aanpak legt meer nadruk op de integratie van verantwoorde beleggingspraktijken, waardoor de resultaten van dit jaar niet vergelijkbaar zijn met voorgaande jaren.

In de benchmark van 2024 behaalde Bpf MITT een score van 2.7 met goede prestaties op het gebied van individuele beleggingen, maar er is ruimte voor verbetering bij de integratie van duurzaamheid in het strategische allocatie proces.

Sustainable Development Investments (SDI's)

Investerings in bedrijven die raken aan de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties worden Sustainable Development Investments (SDI's) genoemd. Bpf MITT heeft per eind 2024 het SDI-gehalte van haar portefeuille gemeten. Op dat moment was het SDI-gehalte van de portefeuille 18,0% en lag hoger dan in 2023 toen het SDI-gehalte van de portefeuille 11,7% was.

6. Actuarieel

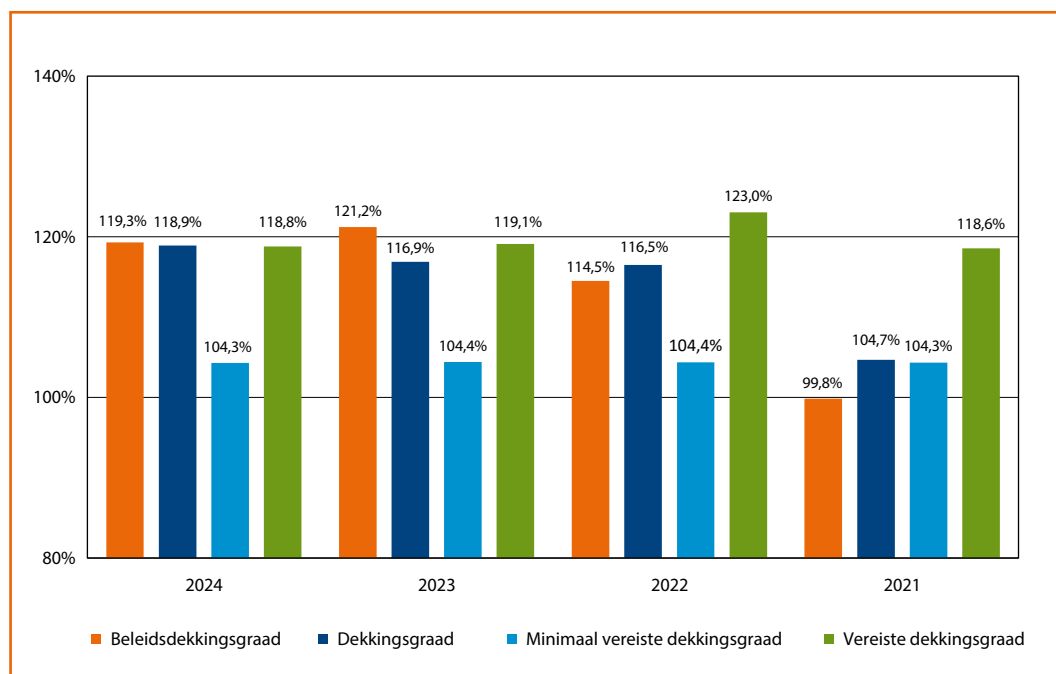
6.1 Samenvatting van het actuarieel rapport

Deze samenvatting toont, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referentiecijfers opgenomen.

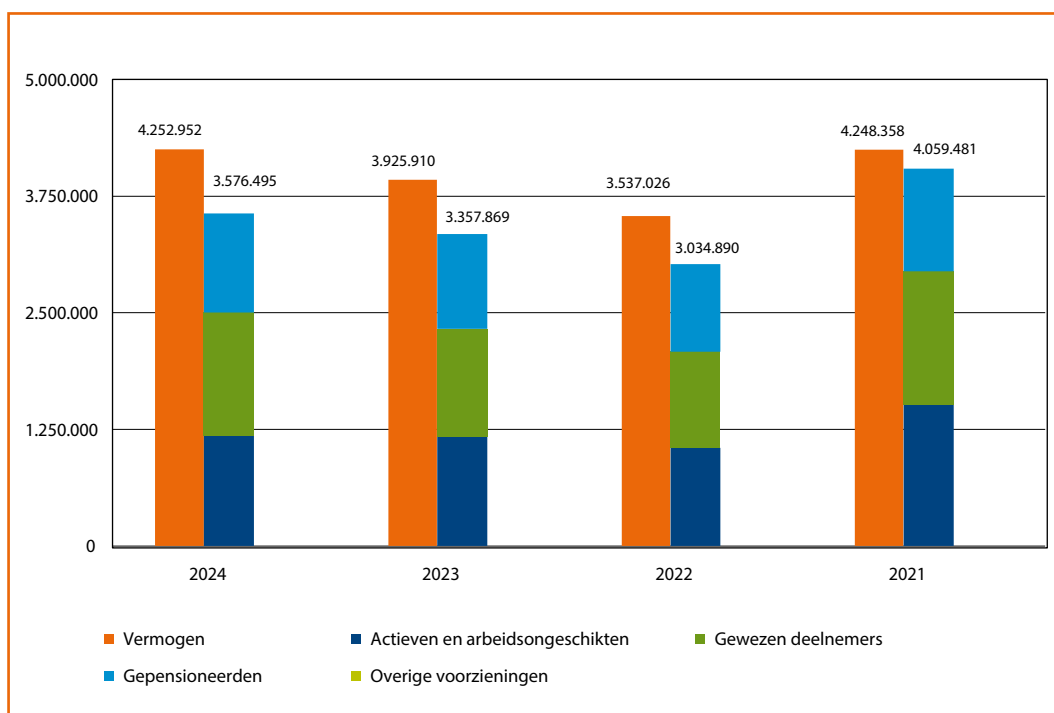
Financiële positie

De dekkingsgraad is in het boekjaar gestegen van 116,9% ultimo 2023 naar 118,9% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van het fonds daalde in 2024 van 121,2% naar 119,3%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 is daarmee hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 118,8%. Er is daarom geen sprake van een dekkingstekort.

Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

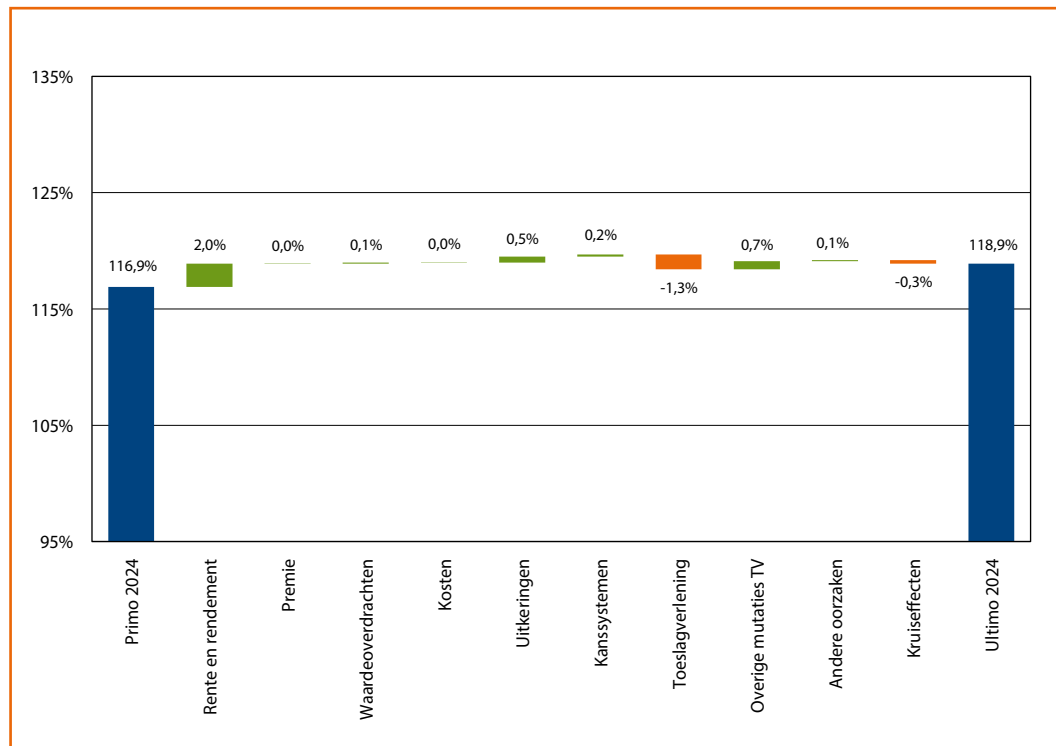

Herstelplan

Sinds het vierde kwartaal van 2023 is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de vereiste dekkingsgraad en is het herstelplan beëindigd. Daalt de beleidsdekkingsgraad op enig moment beneden de vereiste dekkingsgraad, dan moet het fonds een nieuw herstelplan indienen. Toetsing vindt daarbij telkens per kwartaaleinde plaats.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van 108.416 behaald (2023: 65.905 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak.

Het resultaat op de component "Rente en rendement" leverde een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad in 2024. Onder dit resultaat zijn enerzijds het gerealiseerde beleggingsrendement en anderzijds de benodigde rentebijdrage aan de voorziening en de mutatie van de voorziening uit hoofde van de wijziging van de rentetermijnstructuur verantwoord. Door de benodigde 1-jaarsrentebijdrage en de rentedaling in 2024 steeg de technische voorziening. Dit effect werd echter meer dan gecompenseerd door de positieve beleggingsresultaten, waardoor de dekkingsgraad per saldo toenam.

Het positieve dekkingsgraadeffect op "Uitkeringen" ontstaat primair door de solvabiliteitsvrijval over de verrichte uitkeringen (doordat de dekkingsgraad hoger dan 100% is). Het fonds heeft in 2024 besloten om per 1 januari 2025 een toeslag van 1,1% toe te kennen. Deze toeslag wordt gefinancierd uit het eigen vermogen van het fonds waardoor een negatief dekkingsgraadeffect ontstaat uit hoofde van toeslagverlening.

Onder de component "Overige mutaties technische voorzieningen (TV)" zijn de resultaten verantwoord die ontstaan door de actuariële grondslagwijzigingen die in boekjaar 2024 zijn doorgevoerd. Het betreft de overgang op de Prognosetafel AG2024, de actualisatie van de fondsspecifieke partnerfrequentietabel, de opvoer van een expliciete reservering voor latent wezenpensioen en de wijziging van de fondsspecifieke ervaringssterfte. Door deze grondslagwijzigingen daalde de voorziening per saldo 14,4 miljoen euro. Daarnaast omvat de post "Overige mutaties technische voorzieningen" onder meer de mutatie in technische voorziening die ontstaat doordat de niet-opgevraagde pensioenen slechts gedeeltelijk (30%) worden gereserveerd. In 2024 betreft dit een vrijval van 4,2 miljoen euro. Tezamen resulteren de overige mutaties technische voorzieningen in een positief dekkingsgraadeffect in 2024.

Ten aanzien van de grafiek merken wij op dat alle procentuele resultaten individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar. De component "kruiseffecten" dient daarbij als sluitpost in het getoonde dekkingsgraadverloop.

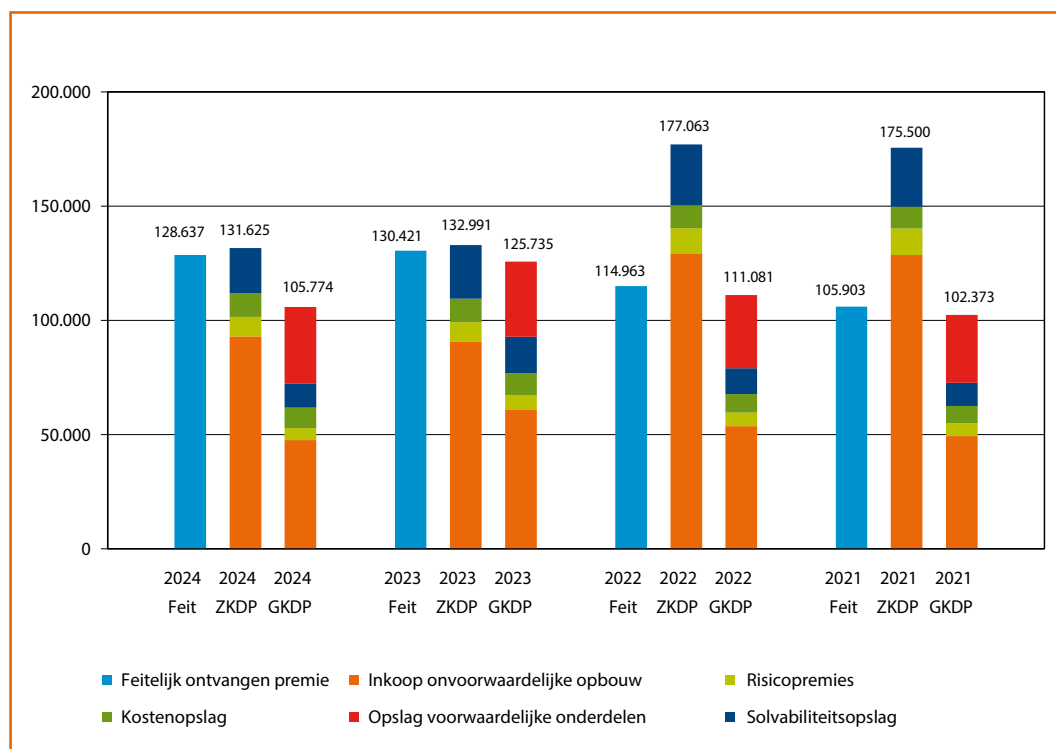
Kostendeekkende premie

De kostendeekkende premie over 2024 is vastgesteld conform de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Dit betekent dat de premie is vastgesteld op basis van een gedempt premiebeleid, gebaseerd op het verwachte toekomstige rendement. Het verwacht rendement minus de verplichte afslag op de rente voor toeslagen is gebaseerd op de methodiek en de maximale parameters zoals vermeld in art. 23a Besluit FTK.

Voor de gedempte premie 2024 is rekening gehouden met de gewijzigde, verlaagde maximaal toegestane rendementsparameters. Met het oog op deze lagere maximale rendementsparameters is aan fondsen de mogelijkheid geboden om het rendement op vastrentende waarden eenmalig tussentijds te herijken. Het fonds heeft daarvan gebruik gemaakt. Het rendement op vastrentende waarden is aldus met ingang van 2024 herijkt en voor een nieuwe periode van 5 jaar vastgezet op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per 30 september 2023. Per saldo stijgt de verwachte rendementscurve doordat de herijking van de rentetermijnstructuur een groter opwaarts effect heeft dan het neerwaartse effect van de lagere maximale rendementsparameters. Hierdoor daalt de gedempte kostendeekkende premie ten opzichte van vorig boekjaar.

De gedempte kostendeekkende premie bedraagt 105.774. De feitelijke premie is met 128.637 toereikend.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendeekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendeekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendeekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van het fonds, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van het fonds.

Doordat de premiedekkingsgraad en de dekkingsgraad primo boekjaar dicht bij elkaar lagen, heeft de opbouw in 2024, afgerond in één decimaal, geen effect gehad op de ontwikkeling van de dekkingsgraad van het fonds.

	2024	2023	2022	2021
Dekkingsgraad primo boekjaar	116,9%	116,5%	104,7%	93,3%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	116,2%	120,6%	75,4%	69,5%
Impact opbouw op dekkingsgraad	0,0%	0,1%	-1,0%	-0,8%

6.2 Verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 1 januari 2024	20.521	52.980	54.047
Mutaties door:			
– Nieuwe toetredingen	5.292	0	0
– Ontslag met premievrije aanspraak	-5.185	5.185	0
– Waardeoverdracht	0	-1.445	0
– Overlijden	-50	-263	-1.757
– Ingang pensioen	-182	-1.911	2.865
– Afkoop	0	-5	-739
– Andere oorzaken ¹⁾	59	-304	-38
Mutaties per saldo	-66	1.257	331
Stand per 31 december 2024	20.455 ²⁾	54.237	54.378 ³⁾

- 1) Dit betreft onder andere de volgende mogelijke mutaties: wijziging onderneming, expiratie van pensioen, conversie na echtscheiding en einde studie.
- 2) Waarvan 1.439 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling (2023: 1.367 deelnemers).
- 3) Waarvan 31.807 niet opgevraagde pensioenen (2023: 31.422 niet opgevraagde pensioenen).

Specificatie pensioengerechtigden	2024	2023
Ouderdomspensioen	48.385	48.019
Partnerpensioen	5.839	5.868
Wezenpensioen	154	160
Totaal	54.378	54.047

7. Governance

7.1 Vergaderonderwerpen

Het bestuur van ons fonds heeft het afgelopen jaar negen reguliere vergaderingen gehad en heeft daarnaast tussentijds op meerdere momenten overleg gehad over specifieke onderwerpen, vooral over de WTP. Het bestuur is diverse keren samengekomen met de RvT en het VO.

De onderwerpen waarover het bestuur een besluit moest nemen, zijn grotendeels voorbereid in de commissies die het bestuur heeft ingesteld. De belangrijkste (strategische) onderwerpen op de agenda van 2024 waren:

- Het nieuwe pensioenstelsel;
- Evenwichtigheid en verhogen van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten;
- Premie en pensioenopbouw 2025;
- Strategisch beleggingsbeleid;
- Maatschappelijk verantwoord beleggen;
- Renteafdeckingsbeleid;
- Implementatie datakwaliteit;
- Wijziging van de verplichtstelling;
- Herijking strategische doelstellingen;
- Eigen risicobeoordeling;
- Jaarwerk 2023.

De invoering van het nieuwe pensioenstelsel heeft volop aandacht. In hoofdstuk 9 lichten wij dit toe.

7.2 Ontwikkelingen samenstelling bestuur, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan

Binnen het bestuur heeft in 2024 geen wijziging in de samenstelling plaatsgevonden.

Binnen de RvT zijn er in 2024 geen wisselingen in de samenstelling geweest.

Binnen het verantwoordingsorgaan zijn er in 2024 geen wisselingen in de samenstelling geweest.

Een overzicht van de samenstelling van de fondsorganen en -commissies is opgenomen vanaf pagina 123.

7.3 Geschiktheidsbevordering

Het geschiktheidsbeleid en het opleidingsplan zijn vastgelegd in een geschiktheidsplan. Daarbij gaat ons fonds uit van de Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie en de Guidance normenkader beleggingskennis van DNB. Het bestuur bespreekt jaarlijks de geschiktheid en opleidingswensen. De Pensioenfederatie heeft in 2023 het Servicedocument 'Besturen van een pensioenfonds' gepubliceerd. Dit document vervangt de Handreiking 'Geschikt pensioenfondsbestuur' uit 2017. Het geschiktheidsplan van Bpf MITT is laatst geactualiseerd in oktober 2023 en in lijn gebracht met het Servicedocument. Studiedagen bevorderen de geschiktheid van het bestuur. Is het onderwerp ook van belang voor de RvT en het VO. Dan worden zij uitgenodigd voor de studiedag. Verder hebben de individuele bestuursleden opleidingen gevolgd, literatuur bijgehouden, seminars en lezingen op pensioengebied bijgewoond en ervaringen met andere bestuursleden uitgewisseld.

7.4 Diversiteit

Diversiteit heeft bij iedere (her)benoeming de aandacht en wordt benadrukt bij de voordragende partij. Uitgangspunt is minimaal één vrouw en één man in zowel het bestuur, de RvT als het VO. Ons fonds voldoet hieraan. Daarnaast streeft het bestuur naar minstens één persoon jonger dan 40 jaar in zowel het bestuur, de RvT als het VO. Ons fonds voldoet hier niet aan. In het bestuur, de RvT en het VO hadden geen personen jonger dan 40 jaar zitting.

Het bestuur heeft het diversiteitsbeleid de afgelopen jaren concreet vormgegeven door een stappenplan voor diversiteitsbevordering toe te passen. De acties zijn:

- Het instellen van een traineeship/stageplek binnen het bestuur;
- Periodiek overleg met de voordragende organisaties;
- Evalueren en zo nodig aanpassen van de taakverdeling in het bestuur, zodat bij een vacature andere eisen kunnen worden gesteld;
- Evalueren en zo nodig aanpassen van de functieprofiel(en).

Uitgangspunten voor het traineeship/de stageplek zijn:

- Het traineeship is bedoeld om een bijdrage te leveren aan de diversiteit binnen pensioenfondsbesturen in bredere zin;
- Het bestuur vindt het niet noodzakelijk om met het traineeship mensen specifiek aan ons fonds te binden;
- De duur van het traineeship is één jaar;
- Het bestuur stelt uit zijn midden een mentor aan voor de trainee.

Voor het instellen van het traineeship is contact gezocht met het Pensioenlab en is in 2024 opnieuw een vacature gesteld. Eind 2024 is de heer Jansen met het traineeship bij ons fonds gestart.

7.5 Beloning

Het bestuur voert een beheerst beloningsbeleid. Het houdt hierbij rekening met de verantwoordelijkheid, de eisen die aan de functie worden gesteld en de tijd die de functie in beslag neemt. Het beleid geldt voor alle bestuursleden, de leden van het VO en de leden van de RvT. De uitgangspunten van het beleid zijn daarnaast ook van toepassing op de uitbestedingspartijen van ons fonds.

In 2024 golden de volgende beloningen:

De vaste vergoeding voor het bestuur was voor de voorzitters € 56.175 en voor de andere bestuursleden € 37.450 per jaar. De toeslag voor de voorzitter van een commissie bedraagt € 2.675 per jaar. De vaste beloning voor een aspirant-bestuurslid bedraagt € 22.470 per jaar.

Voor het project Wet Toekomst Pensioenen gold in 2024 een toeslag van € 5.617,50 voor de leden van het dagelijks bestuur en de voorzitter van de BC en € 3.745 voor de overige bestuursleden. De reiskostenvergoeding bedraagt € 0,28 per gereden kilometer.

De vaste vergoeding voor de RvT was voor de voorzitter € 23.062,06 en voor de andere leden € 15.375,46 per jaar en € 0,28 per gereden kilometer. De leden van het VO ontvingen een vergoeding per vergadering en studiebijeenkomst van € 451,86 per dagdeel en € 0,28 per gereden kilometer. De voorzitter van het VO ontving daarnaast een vaste jaarvergoeding van € 1.297,61 per jaar. Daarnaast zijn er opleidingsbudgetten voor leden van het bestuur, de RvT en het VO.

De systematiek voor de jaarlijkse verhoging is in het beloningsbeleid gekoppeld aan de loonsverhoging in de bedrijfstak MITT.

7.6 Gedragscode en compliance

Een belangrijk onderdeel van het interne integriteitsbeleid is de gedragscode van ons fonds. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen voor de leden van het bestuur, de RvT en het VO. De gedragscode richt zich onder meer op:

- Het voorkomen van belangenverstrengeling;
- Het vermijden van het gebruik van voorwetenschap;
- Het voorkomen van koersmanipulatie of andere misleidende handelingen;
- Een zorgvuldige omgang met bedrijfsmiddelen en -informatie;
- De omgang met het ontvangen van relatiegeschenken, giften en uitnodigingen;
- De omgang met het geven van relatiegeschenken;
- De omgang met nevenfuncties;
- De omgang met financiële belangen in zakelijke relaties;
- De omgang met leveranciers en dienstverleners.

Naast een gedragscode beschikt ons fonds over een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling.

Ons fonds heeft afspraken gemaakt over de melding van zaken die behandeld worden in de gedragscode. Tijdens de bestuursvergadering is een vast agendapunt de melding van uitnodigingen, geschenken, nieuwe nevenfuncties en dergelijke. Deze meldingen worden vastgelegd.

Het bestuur heeft geen insiders aangewezen. Alle beleggingen van Bpf MITT zijn ondergebracht in beleggingsfondsen of discretionaire mandaten, waardoor de bestuursleden geen inzicht (kunnen) hebben in de onderliggende transacties.

Het bestuur heeft een screeningsbeleid vastgesteld. Daarin is een procedure vastgelegd voor de screening van kandidaat-leden van de fondsorganen. De compliance officer voert deze screening uit.

De compliance officer toetst jaarlijks de naleving van de gedragscode. In de rapportage over de naleving van de gedragscode over 2024 geeft de compliance officer aan dat de gedragscode is nageleefd.

7.7 Naleving Code Pensioenfondsen

De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben in 2013 de Code Pensioenfondsen (hierna: de Code) opgesteld. De Code is een gedragscode voor de sector en bestaat uit normen die de sector zichzelf oplegt. Het principe van de Code is dat pensioenfondsen expliciet en transparant laten zien hoe zij bij hun besluiten recht doen aan de belangen van deze belanghebbenden. Bij verantwoording over de naleving van de Code Pensioenfondsen geldt het principe: 'pas toe of leg uit'.

De Code beweegt mee met sociale ontwikkelingen en vraagt daarom eens in de zoveel tijd om aanpassingen. Per 1 januari 2024 is de herziene Code Pensioenfondsen in werking getreden. In deze versie van de Code ziet de actualisering specifiek op de drie onderwerpen: centraal stellen van de belanghebbenden, duurzaamheid en diversiteit en inclusie.

De herziene Code nodigt pensioenfondsen uitdrukkelijk uit om bij een aantal normen jaarlijks in verhalende zin te rapporteren over de naleving van die norm. Het betreft de normen 1, 4, 34 - 35.

Het bestuur onderschrijft het belang van de naleving van de Code en is begin 2025 per norm nagegaan of en zo ja, hoe ons fonds aan de norm voldoet.

Norm 1: Missie, visie en strategie

Het bestuur heeft de missie, visie en strategie opgesteld. De strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn en worden nadrukkelijk door het bestuur besproken bij het bepalen van de toekomst van het pensioenfonds. Het fonds betreft de voorkeuren en belangen van de deelnemers bij haar besluitvorming. Input daarvoor vormen o.a. de uitkomsten van het RPO.

Norm 4 Kennen van voorkeuren van belanghebbenden

Het fonds heeft de wijze waarop zij rekening houdt met milieu en klimaat, sociale en governance factoren vastgelegd in het maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) beleid. In de manier waarop we beleggen houden we ook rekening met de identiteit en voorkeuren van onze achterban, en doen we voortdurend onderzoek naar ESG-aspecten (Environmental, Social and Governance) van de beleggingen. De belanghebbenden worden geïnformeerd via het jaarverslag en informatie op de website van het fonds.

Norm 34 – 35 Diversiteits- en inclusiebeleid

Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid heeft (minimum) doelen ten aanzien van de mate van diversiteit op voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder geslacht of genderidentiteit, en leeftijd. Het diversiteitsbeleid gaat nog niet expliciet in op inclusie en sociaal-culturele achtergrond. Het bestuur werkt in 2025 aan een uitbreiding van het diversiteitsbeleid op deze punten.

In zowel het bestuur en het VO zitten ten minste één man en één vrouw. In het bestuur en in het VO hebben slechts mensen van ouder dan 40 jaar zitting. Diversiteit in het bestuur wordt bevorderd door hier specifiek aandacht aan te besteden bij ontstaan van een vacature. Er is een concreet stappenplan opgesteld om diversiteit in het bestuur te bevorderen. Belangrijkste activiteit in dat kader is het traineeship dat is ingesteld. Het traineeship wordt dit jaar ingevuld door iemand jonger dan 40 jaar.

De volgende normen wordt door ons fonds (nog) niet volledig nageleefd:

Norm	Thema: Geschiktheids-, diversiteits- en inclusiebeleid naleven en uitdragen	Toelichting
35	T.a.v. leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste één persoon zitting heeft in het bestuur en het VO of het BO die jonger is dan 40 jaar. T.a.v. genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.	In zowel het bestuur en het VO zitten ten minste één man en één vrouw. In het bestuur en in het VO hebben slechts mensen van ouder dan 40 jaar zitting. Diversiteit in het bestuur wordt bevorderd door hier specifiek aandacht aan te besteden bij ontstaan van een vacature. Er is een concreet stappenplan opgesteld om diversiteit in het bestuur te bevorderen. Belangrijkste activiteit in dat kader is het traineeship dat is ingesteld. Het traineeship wordt dit jaar ingevuld door iemand jonger dan 40 jaar.

Norm	Thema: Benoeming, zittingstermijn en ontslag van leden van organen vastleggen	Toelichting
37	De eerste zittingstermijn van een lid van het bestuur, de RvT, het BO of VO is maximaal 4 jaar. Deze leden kunnen voor een tweede termijn van maximaal 4 jaar worden benoemd. Een bestuurslid en een lid van het BO of VO kunnen als daarvoor aanleiding bestaat voor een 3e termijn van maximaal 4 jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde benoeming en deelt het bestuur dit met de overige organen. Leden van een VC zijn maximaal 8 jaar betrokken bij hetzelfde fonds.	Het pensioenfonds investeert in het verkrijgen en behouden van de kennis en deskundigheid van de verschillende bestuursleden. Vooral het verkrijgen van historische kennis en specifieke kennis van de sector waarvoor het pensioenfonds de pensioenregeling uitvoert kost tijd. Het pensioenfonds kiest daarom bewust voor de mogelijkheid om bestuursleden tweemaal te kunnen herbenoemen en daarmee de investeringen in het verkrijgen en behouden van deze kennis optimaal te laten renderen voor het fonds. Daarnaast draagt afwijking van deze norm bij aan de borging van de continuïteit in het bestuur.

7.8 Zelfevaluatie

In 2024 heeft het bestuur de zelfevaluatie uitgevoerd aan de hand van bijlage 4 van het Servicedocument van de Pensioenfederatie.

Naast de werking van het bestuursmodel heeft het bestuur in de zelfevaluatie het functioneren als team beoordeeld.

In een themasessie is gesproken over wat goed gaat en wat beter kan in de samenwerking en bestuurlijke effectiviteit. De opvolging van de verbeterpunten wordt besproken binnen het bestuur.

7.9 Werkzaamheden sleutelfuncties

Risicobeheerfunctie

De risicobeheerfunctie wordt ingevuld door de houder en de vervuller. Sinds december 2022 is mevrouw Van Eekelen (bestuurslid) houder van de sleutelfunctie risicobeheer. De vervulling van de sleutelfunctie risicobeheer is uitbesteed aan PwC. De risicobeheerfunctie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicomanagementsysteem en de naleving daarvan door het fonds.

Het bestuur legt (voorgenomen) strategische besluitvorming ter beoordeling aan de risicobeheerfunctie voor. In hoofdstuk 8 gaan wij verder in op het integraal risicomanagement in ons fonds.

Actuariële functie

Het houderschap en de vervulling van de actuariële functie zijn belegd bij de certificerend actuaris (WTW). Bovendien staan de werkzaamheden van de certificerend actuaris en de (nieuwe) actuariële sleutelfunctie in relatie tot elkaar.

Het bestuur vraagt de actuariële functie een opinie te geven bij voorgenomen besluiten van beleidsmatige en actuariële aard. Zo beoordeelde de actuariële functie in 2024 onder meer de voorgenomen besluiten over toeslagverlening en de gebruikmaking van de tijdelijke soepelere regels hiervoor.

De actuariële functie stelt na afloop van ieder kwartaal een rapportage op. Daarin is opgenomen:

- Het oordeel naar aanleiding van de toetsing van het verloop en de eindstand van de technische voorzieningen en onderliggende basisgegevens;
- Een beschrijving van de overige werkzaamheden die de actuariële functie dat kwartaal heeft verricht.

Eventuele aanbevelingen die de actuariële functie in de rapportage doet, worden in beginsel opgevolgd.

Ieder kwartaal vindt er overleg plaats tussen de actuariële functie en het pensioenfonds om elkaar op de hoogte te houden van de laatste ontwikkelingen bij het pensioenfonds en om de opvolging van aanbevelingen te bespreken.

Interne auditfunctie

Het houderschap van de sleutelfunctie interne audit is extern belegd bij de heer Brouwer (4PP Audit); een onafhankelijk persoon die sinds 2019 betrokken is bij ons fonds. De vervulling van deze sleutelfunctie is uitbesteed aan 4PP Audit. De interne auditfunctie beoordeelt in hoeverre het interne beheersingssysteem en andere onderdelen van het governancestelsel adequaat en doeltreffend zijn. Met het insourcen van de sleutelfunctiehouder interne audit, is de onafhankelijkheid en objectiviteit ten opzichte van het bestuur en de overige sleutelfuncties geborgd.

De interne auditfunctie heeft in 2024 de volgende audits uitgevoerd:

- Audit Wet Toekomst Pensioenen;
- Audit van het datakwaliteitsbeleid;
- Audit SFDR.

De bevindingen en adviezen van de interne auditfunctie worden door de PUCC en/of het bestuur besproken en krijgen de besproken opvolging. De PUCC monitort de opvolging.

7.10 Contacten met de externe toezichthouders

De AFM houdt toezicht op de communicatie van pensioenuitvoerders. In 2024 ontving ons fonds twee informatieverzoeken van de AFM:

- De jaarlijkse uitvraag van uitgebreide informatie over de tweedepijlerpensioenen die ons fonds uitvoert. Dit ging over informatie over de pensioenregeling van ons fonds, maar ook over informatie op deelnemersniveau, zoals over de keuzes die deelnemers (kunnen) maken;
- Een informatieverzoek over keuzebegeleiding.

DNB is als toezichthouder belast met prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stevigheid van financiële ondernemingen en pensioenfondsen. Het doel van DNB is om bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Ons fonds informeert DNB over alle wijzigingen in statuten, reglementen en de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Uiterlijk 30 juni legt het fonds het jaarverslag en de daarbij behorende verslagstaten ter beoordeling aan DNB voor. Elke maand en elk kwartaal rapporteert

ons fonds aan DNB over zijn financiële positie. Voorgenomen (her)benoemingen en functiewijzigingen binnen het bestuur, de RvT, het VO en sleutelfunctiehouders worden tijdig gemeld.

De thema's waarover ons fonds in 2024 op verzoek van DNB heeft gerapporteerd zijn:

- Uitvraag Wet Toekomst Pensioenen;
- PUO Deep Dive Onderzoek datakwaliteit;
- Onderzoek Derisken;
- Uitvraag m.b.t. duurzaamheid.

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houdt toezicht op de naleving van de privacywetgeving. Door of namens ons fonds zijn in 2024 drie datalekken aan deze toezichthouder gemeld. De datalekken waren niet zo groot dat zij door ons fonds als incident met een ernstig gevaar voor de integere en beheerste bedrijfsvoering- zijn benoemd.

In 2024 zijn aan ons fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. De toezichthouders DNB en AFM hebben geen aanwijzingen aan ons fonds gegeven. Er is ook geen bewindvoerder aangesteld en is de uitoefening van de bevoegdheden door de organen van ons fonds niet gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

8. Integraal Risicomanagement

8.1 Risicomanagement binnen ons fonds

Bij ons fonds is risicomanagement een belangrijk onderdeel van de besluitvorming en uitvoering. Het draagt bij aan het behalen van de doelstellingen van het fonds en aan de beheerste en integere bedrijfsvoering. Het doel van het integraal risicomanagement (hierna: IRM) zoals ons fonds dit definieert, is om risico's tijdig te herkennen en integraal te beheersen. Zo helpt IRM ons fonds om de strategische doelstellingen te behalen. Het IRM van ons fonds is gebaseerd op de volgende vier bouwstenen:

1. Risico Governance: de verankering van het risicoraamwerk binnen de governance van het fonds.
2. Risico Strategie: het startpunt voor het IRM-beleidskader.
3. Risico Processen: het overzetten van strategie naar de operationele uitvoering van het risicomanagement door ons fonds.
4. Risico Cultuur: het in de genen hebben van risicomanagement in de gehele procesketen.

In het beleidsdocument integraal risicomanagement (hierna: het IRM-beleid) worden deze onderdelen in detail uitgewerkt.

Risicohouding

De risicohouding van het bestuur vormt de basis voor de bepaling van de risicobereidheid en risico-indicatoren van het fonds. De risicohouding wordt vastgelegd in het IRM-beleid. Het bestuur stelt de risicohouding van ons fonds jaarlijks vast of wanneer dat nodig is bij een wijziging van missie, visie en/of strategie. Daarbij hanteert het bestuur een 5-punts-schaal.

Het fonds onderkent onderstaande risicocategorieën (zie overzicht); dit overzicht staat bekend als de risicotaxonomie van ons fonds. De risicotaxonomie wordt jaarlijks tijdens de Risk Self Assessment (RSA) herijkt en bevestigd door het bestuur. De risico's van het fonds zijn ingedeeld in de drie hoofdrisico's: Financieel, Niet-Financieel en Financieel/Niet-Financieel. Deze hoofdrisico's bevatten sub-risico's en deze sub-risico's bevatten een aantal risico's.

Ons fonds heeft op sub-risico niveau de risicobereidheid vastgesteld. Op deze manier kan per kwartaal aan de hand van de risicorapportage worden bekeken of de risico-inschattingen in lijn zijn met de risicobereidheid. Onderstaand is de risicobereidheid op sub-risico niveau weergegeven. Het gaat hier om het expliciteren van de grondhouding ten aanzien van risico en rendement. De gehanteerde schaal gaat geleidelijk van risicomijdend (nul) naar risico zoekend (maximaal).

Risico-subcategorie	Nul	Kritisch	Gebalanceerd	Opportuun	Maximaal
Financieel					
Matching			X		
Markt				X	
Krediet			X		
Verzekerings-technisch			X		
Niet-Financieel					
Omgeving		X			
Bedrijfstak			X		
Operationeel		X			
Uitbesteding		X			
Communicatie		X			
Juridisch		X			
Integriteit		X			
IT		X			
Financieel/Niet-financieel					
Environment (E)			X		
Sociale aspecten (S)		X			
Goede ondernemingsbestuur (G)		X			
Datakwaliteit			X		

Belangrijkste risico's

In het laatste kwartaal van 2024 heeft ons fonds een Risk Self Assessment (RSA) uitgevoerd. Hierbij zijn de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee het fonds wordt geconfronteerd door het bestuur ingeschat. Dat is gedaan op basis van: kans en impact (op onze 5-punts risicowaarderingschalen), bijbehorende beheersmaatregelen en de risicobereidheid van ons fonds.

In onderstaande tabel staan de belangrijkste risico's met de hoogste score uit onze risicoanalyse.

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregelen	Risico-houding	Risico binnen risico-houding	Restrisico acceptabel
Renterisico	Het risico dat rentefluctuaties –als gevolg van ontoereikende afstemming tussen rentegevoelige activa en passiva op het gebied van rentelooptijden en rentevoet– leiden tot ongewenste effecten op balans en resultaat.	1. Uitwerken van beleid in fondsdocumentatie. 2. Monitoring door fiduciair manager. 3. Bijsturing door fiduciair manager. 4. Bpf MITT wordt geïnformeerd bij overschrijding. 5. Spreiding van het risico over looptijdsegmenten. 6. Monitoring en bespreking van het renterisico vindt plaats in de BC, samen met MN en de beleggingsadviseur. 7. Verantwoording over de beheersing van het renterisico wordt per kwartaal aan het Bestuur afgelegd in de risicorapportage. 8. Ophoging renteafdekking van 30% naar 70%.	Gebalan- ceerd (geel)	Ja	Geen restrisico, netto risico valt binnen de risicohouding.
Politiek (Omgevings- risico)	Het risico dat Bpf MITT wordt geconfronteerd met politieke ontwikkelingen die een beperkende of remmende werking op het beleid en/of de bedrijfsvoering hebben.	1. Jaarlijkse evaluatie governance-model.	Kritisch (groen)	Nee	Het restrisico wordt geaccepteerd zonder aanvullende beheers- maatregelen te treffen.

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregelen	Risico-houding	Risico binnen risico-houding	Restrisico acceptabel
Houdbaarheid verplicht-stelling (Bedrijfstak-risico)	Houdbaarheid verplichtstelling: Het risico dat de verplichtstelling niet langer houdbaar is door externe ontwikkelingen in de bedrijfstak en/of wet en regelgeving	1. Jaarlijks overleg met sociale partners. 2. Monitoring bedrijfstak door sectoranalyses, rapportages. 3. Monitoring ontwikkelingen verplichtstelling in bedrijfstak. 4. Agendaonderwerp sectorale ontwikkeling twee keer per jaar. 5. Diversificatie klantbasis. 6. Meerjarenbeleidsplan.	Gebalan- ceerd (geel)	Nee	Het restrisico wordt beheerst met de volgende aanvullende beheersmaatregelen: a. Het actueel en leesbaar houden van de verplichtstelling(en) en de beschrijving van de werkingssfeer; en b. Representativiteit verbeteren door afstemming aangesloten werkgevers bij het fonds en sociale partners met elkaar te vergelijken (bevorderen ledenwerving). c. Overleg blijven voeren met sociale partners over de (houdbaarheid van de) verplichtstelling en de werkingssfeer; d. Juridische procedures optuigen/hoger beroep instellen bij (tegenvallend) vonnissen; en e. Vergelijken standen voor sectorindelingen bij UWV.
Bestuur (Operationeel risico)	Bestuur: Het risico dat bestuursleden niet of in onvoldoende mate geschikt en beschikbaar zijn en niet of in onvoldoende mate over countervailing power beschikken	1. Geschiktheidsplan & actualisatie. 2. Monitoring geschiktheidseisen door bestuursbureau. 3. Toetsing door DNB bij benoeming medebeleidsbepalers.	Kritisch (groen)	Nee	Het restrisico wordt geaccepteerd.

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregelen	Risico-houding	Risico binnen risico-houding	Restrisico acceptabel
Vendor lock-in en performance (Uitbestedings-risico)	Vendor lock-in: Het risico dat niet of niet eenvoudig naar een andere uitbestedingspartij kan worden overgestapt. Performance: Het risico dat de uitbestedingspartij zich niet houdt aan de kwaliteitsnormen of niet voldoet aan de gemaakte afspraken, ook al worden kwantitatieve servicelevels wel gehaald. Of de dienstverlening voldoet aan de kwaliteitsnormen, maar kwantitatieve service levels worden niet gehaald. Of kwalitatieve en kwantitatieve normen worden beiden niet gehaald.	1. Selectie van de uitbestedingspartij vindt cf. het uitbestedings-, IT- en integriteitsbeleid plaats. 2. Vastlegging en besluitvorming van de dienstverlenings-overeenkomst vindt cf. het uitbestedings- IT- en integriteitsbeleid plaats. 3. Evaluatie van de uitbestedingspartij vindt cf. het uitbestedings- en IT- en integriteitsbeleid plaats.	Kritisch (groen)	Nee	Het restrisico wordt geaccepteerd zonder aanvullende beheersmaatregelen te treffen. Ten aanzien van performance risico wordt bij AZL collectief de druk verlaagd via de Assurance Diensten en het collectief overleg AZL fondsen. Het pensioenfonds neemt deel aan deze overleggen.
Cybercrime	Het risico dat door computercriminaliteit de beschikbaarheid en continuïteit van de dienstverlening in gevaar komt, waardoor de reputatie en integriteit van het pensioenfonds worden geschaad.	1. Informatiebeveiligings-beleid is in scope van de ISAE 3402 rapportages AZL en MN. 2. Bpf MITT werkt met beveiligde e-mail verbindingen v.w.b. het uitwisselen van vertrouwelijke informatie. 3. Bpf MITT beschikt over een bestuurlijke IT-omgeving. 4. Jaarlijkse beoordeling van uitbestedingspartijen op het volwassenheidsniveau van informatiebeveiliging 5. Opstellen crisisplan cybercrime en deze onderdeel maken van het calamiteiten plan.	Kritisch (groen)	Nee	Ja, het restrisico wordt geaccepteerd met de volgende aanvullende beheermaatregel: Opstellen crisisplan cybercrime en deze onderdeel maken van het calamiteiten plan.

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregelen	Risico-houding	Risico binnen risico-houding	Restrisico acceptabel
IT access en IT agility (IT risico)		1. Formuleren IT-beleid. 2. Herziening van het IT-beleid vindt periodiek o.b.v. de actualiteiten plaats. 3. Selectie van de uitbestedingspartij vindt cf. het uitbestedings-, IT- en integriteitsbeleid plaats. 4. Voorafgaand aan het aanstellen van een kritische uitbestedingspartij vindt een risicoanalyse cf. het uitbestedings- en IT-beleid plaats. 5. Vastlegging en besluitvorming van de dienstverlenings-overeenkomst vindt cf. het uitbestedings- IT- en integriteitsbeleid plaats. 6. Evaluatie van de uitbestedingspartij vindt cf. het uitbestedings- en IT- en integriteitsbeleid plaats. 7. Monitoring van de uitbestedingspartij vindt cf. het uitbestedings-, IT- en integriteitsbeleid plaats.	Kritisch (licht groen)	Nee	Ja, het restrisico wordt geaccepteerd.

WTP-risico's

In het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is eveneens een RSA uitgevoerd. Met een apart dashboard wordt hierover als onderdeel van de WTP-voortgangsrapportage periodiek aan het bestuur gerapporteerd. In dit dashboard staan de risico's beschreven overeenkomstig bovenstaande tabel en is de risicobereidheid volgens de risicoschalen van de reguliere risico's weergegeven (nul, kritisch, gebalanceerd, opportuun en maximaal).

Onderstaand is een overzicht van de belangrijkste WTP-risico's opgenomen met daarbij een korte omschrijving:

WTP-risico's	Omschrijving risico
Financieel risico	Het risico dat: – de dekkingsgraad op moment van invaren onder een bepaald niveau daalt waardoor verwachtingen niet gerealiseerd kunnen worden; – er onvoldoende budget beschikbaar wordt gesteld waardoor het project niet tijdig of met onvoldoende kwaliteit wordt doorlopen; – de strategische beleggingsmix niet gerealiseerd kan worden; – de illiquide beleggingen niet tijdig kunnen worden gewaardeerd; – de SPR-beleidskeuzes na transitiedatum niet gehaald worden en/ of dat deze niet in voldoende mate aansluiten bij de strategie van Bpf MITT.
Uitbestedingsrisico	Het risico dat: – het inregelen van de pensioenadministratie en/ of de vermogensbeheeradministratie niet op tijd gereed is – de migratie applicatie van de pensioenadministratie niet tijdig gereed is; – er geen marktpartijen beschikbaar zijn voor de implementatie.
Omgevingsrisico	Het risico dat: – de wetgever de uitwerking van de WTP bijstelt waardoor vertraging optreedt; – DNB geen of niet tijdig goedkeuring op het invaren geeft waardoor vertraging optreedt.
Operationeel risico	Het risico dat: – er onvoldoende capaciteit bij het fonds, adviseurs en uitbestedingspartijen is waardoor de WTP-mijlpalen niet gehaald worden; – de diverse gremia onvoldoende tijd hebben waardoor de besluitvorming vertraagt; – de datakwaliteit onvoldoende is waardoor niet of niet tijdig kan worden ingevaren.
Juridisch risico	Het risico: – dat de wettelijke termijnen voor het rapporteren en communiceren over de WTP niet gehaald worden; – op rechtszaken omdat een (groep) deelnemer(s) zich benadeeld voelt; – dat de nieuwe pensioenregeling niet voldoet aan wet- en regelgeving.

Met het transitieplan en de monitoring van de voortgang hiervan worden door het bestuur de WTP-risico's beheerst.

Speerpunten 2024

In 2024 heeft ons fonds verschillende stappen gezet om het IRM naar een hoger niveau te brengen. Het doel van het IRM zoals ons fonds dit definieert, is om risico's tijdig te herkennen en integraal te beheersen. Zo helpt het IRM ons fonds om de strategische doelstellingen te behalen.

Het IRM-beleid heeft betrekking op alle categorieën van risico's. Maar ook op de strategische en operationele bedrijfsvoering van het fonds. Als delen van de bedrijfsvoering zijn uitbesteed aan derden, dan waarborgt het bestuur, en ziet daarop toe, dat deze derden het beleid naleven. Van het beleid kan alleen na overleg met de sleutelfunctiehouder risicobeheer en met goedkeuring van bestuur worden afgeweken. Deze afwijking wordt beargumenteerd en schriftelijk vastgelegd.

Ten behoeve van het project Wet Toekomst Pensioenen (WTP) zijn de specifieke projectrisico's in kaart gebracht en worden gemonitord:

- Gedurende het jaar is de Risk Self Assessment WTP doorlopend uitgevoerd.
- In de risico-kwartaalrapportage is sinds Q1 2023 de monitoring van het WTP-project opgenomen. Deze analyse is in de loop van 2024 verder uitgewerkt.
- De sleutelfunctie risicobeheer heeft een tweewekelijks overleg met de projectmanager van het WTP-project en overige sleutelfunctiehouders om lopende zaken af te stemmen en te bespreken op welke momenten de sleutelfunctie risicobeheer input moet geven middels risico-opinies.
- De betrokkenheid van de sleutelfunctie risicobeheer is toegenomen. Er zijn onder andere risico-opinies opgesteld op de onderdelen datakwaliteit, transitieplan, communicatiebeleid, risicohouding, evenwichtigheid en financiële opzet.

In 2024 heeft het risicobeheer binnen ons fonds onderstaande stappen genomen om de inrichting van het risicobeheer verder te professionaliseren:

- In het eerste kwartaal van 2024 zijn er updates van belangrijke documenten van Bpf MITT aangepast door de sleutelfunctie risicobeheer. Deze updates betreffen:
 - a. Tekst integraal risicomanagement ten behoeve van het jaarverslag 2023;
 - b. Update ABTN;
 - c. Risicojaarplan 2024;
 - d. Update overeenkomst vervuller risicobeheer.
- In 2024 heeft verdere uitwerking rondom de Eigenrisicobeoordeling plaatsgevonden (centrale vraag: "Is pensioenfonds MITT in staat om op een beheerste wijze de transitie uit te voeren naar het nieuwe pensioenstelsel?"), met name verdere verfijning van de volgende stappen:
 - Informatie en financiële kengetallen zijn geupdate in de ERB rapportages.
 - De scenario's zijn uitgewerkt met specifieke risico's, risico-inschatting door de eerste lijn en beheersmaatregelen in overeenstemming met overzichten die in het RM systeem Cerrix worden opgenomen.
 - Als onderdeel van de evaluatie van de doelmatigheid van het risicobeheer is er ook een volwassenheidsanalyse van het integraal risicomanagement opgenomen in de Eigenrisicobeoordeling. Als uitgangspunt is het raamwerk dat door De Nederlandsche Bank is opgesteld hiervoor gehanteerd.
 - De ERB-rapportage is binnen twee weken na akkoord bestuur aan De Nederlandsche Bank verzonden.

In overeenstemming met de planning van het aan het begin van 2024 opgestelde risicojaarplan zijn de in onderstaande tabel beschreven eenmalige en structurele acties m.b.t. risicomangement afgerond.

	2024 – Q1	2024 – Q2	2024 – Q3	2024 – Q4
Eenmalig	– Uitvoeren en afronden; Eigenrisico-beoordeling; – Rapportage sleutelfunctie risicobeheer.	– Evaluatie vervuller risicobeheer; – Risicorapportage aanpassen.	– Rapportage sleutelfunctie risicobeheer; – Beoordelen RSA.	
Structureel	– Readiness Wet toekomst pensioenen; – Deelname PUCC/BC; – Risico opinies bij beleidsvoorstellen; – Opstellen opinie bij risicorapportages; – Bewaken voortgang risicomangement acties; – Periodiek overleg sleutelfuncties.			

8.2 Operationeel risicomangement

Ons fonds heeft alle operationele activiteiten uitbesteed. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de beheersing van de operationele risico's in de uitvoering. De BC is verantwoordelijk voor de identificatie, monitoring en (adviesing over) de beheersing van de meeste financiële risico's. De verantwoordelijkheid voor de identificatie, monitoring en (adviesing over) de beheersing van de niet-financiële risico's ligt bij de PUCC.

Financiële risico's

De kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkelingen in 2024 over de financiële risico's beschrijven en behandelen we in de risicoparaagraaf in de jaarrekening. We gaan daar vooral in op de ontwikkelingen op de financiële markten ten aanzien van het solvabiliteitsrisico, renterisico, aandelen- en vastgoedrisico, valutarisico, grondstoffenrisico, kredietrisico, concentratierisico, liquiditeitsrisico en actief beheer risico. Daarnaast gaan we in op het verzekeringstechnisch risico. De financiële positie van ons fonds is onder meer afhankelijk van de beleggingsresultaten. Het bestuur kan hier door middel van het strategisch beleggingsbeleid vooraf invloed op uitoefenen. Vervolgens is de invloed, door monitoring van de financiële risico's, beperkt. Wel kan het bestuur de uitvoeringskosten beheersen en op die manier bijdragen aan zo acceptabel mogelijke pensioenkosten, als onderdeel van de arbeidskosten. Elders in dit jaarverslag leest u meer over de uitvoeringskosten.

Niet-financiële risico's

Bij niet-financiële risico's gaat het over: het omgevingsrisico, bedrijfstakrisico, communicatierisico, uitbestedingsrisico, operationeel risico, IT-risico, juridisch risico en het integriteitsrisico. Het bestuur heeft beheersmaatregelen voor de niet-financiële risico's geformuleerd die worden toegepast en gemonitord. Deze bestaan onder meer uit: het periodiek evalueren en updaten van fondsdocumenten, het beleid, de procedures en het beoordelen van rapportages van uitbestedingspartijen. In 2024 waren er bij de beheersing van de niet-financiële risico's de volgende bijzonderheden:

Omgevingsrisico

Het bestuur ziet onder andere politieke risico's als onderdeel van de omgevingsrisico's, echter kan ons fonds geen invloed uitoefenen op de politieke ontwikkelingen rondom de Wet toekomst pensioenen. Door nauwe monitoring van ontwikkelingen in de markt beheerst ons pensioenfonds dit risico waar mogelijk.

Bedrijfstakingrisico

Ontwikkelingen in de bedrijfstak of de manier waarop de verplichtstelling van pensioenfondsen zich ontwikkelt, kunnen van invloed zijn op de continuïteit van ons fonds. Daarom is het noodzakelijk dat het bestuur deze ontwikkelingen structureel monitort.

Communicatierisico

Een communicatierisico ontstaat als ons fonds het draagvlak en vertrouwen onder (oud-)deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers verliest door onjuiste of onduidelijke communicatie. Informatie over het communicatiebeleid en de communicatiemiddelen van ons fonds is elders in dit bestuursverslag opgenomen.

Operationeel risico

Het bestuur stelt hoge eisen aan de interne organisatie. Het bestuur is daarnaast verplicht om een bestuurssamenstelling te hebben die voldoende deskundig en geschikt is en daarmee voldoet aan de gestelde geschiktheidseisen vanuit wetgeving. Het bestuur heeft, ter borging en actualisatie van de kennis en het functioneren van het bestuur, een geschiktheidsplan opgesteld. Daarnaast evalueert het bestuur zichzelf ieder jaar.

Uitbestedingsrisico

Het bestuur vindt dat de uitbesteding van de werkzaamheden garant staat voor een betere uitvoering van de pensioenregeling(en) dan wanneer deze uitvoering in eigen beheer zou plaatsvinden. Het bestuur heeft voor de eisen gesteld aan het uitbesteden van werkzaamheden een uitbestedingsbeleid opgesteld. Hierover leest u meer elders in dit bestuursverslag. De uitvoering en de beheersing van de uitbestedingsrisico's worden onder meer gemonitord door de beoordeling van SLA- en risicorapportages en ISAE 3402-rapporten. Daarnaast vinden periodiek gesprekken plaats met de uitbestedingspartijen. Een van de belangrijkste uitbestedingsrelaties betreft de relatie met AZL. Door deel te nemen aan Assurance Dienst overleggen beheerst het pensioenfonds het 'performance' uitbestedingsrisico in de uitbestedingsrelatie met AZL.

IT- en cyber security-risico

Met de doorontwikkeling van het IT- en Informatiebeveiligingsbeleid waarmee onder andere de 5A's (awareness, agility, accuracy, access en availability) verder zijn geconcretiseerd en aan de 58 DNB cobit controls zijn gekoppeld heeft het pensioenfonds haar IT-risico's verder inzichtelijk gemaakt. In de loop van 2024 heeft het fonds zich voorbereid op de inwerkingtreding van de Digital Operational Resilience Act ('DORA') vanuit de EU. Deze regelgeving is erop gericht te zorgen en te waarborgen dat organisaties waaronder pensioenfondsen, zich weren tegen bedreigingen op IT-vlak. Te denken valt aan hacks, bedrijfscontinuïteit en incidentenafhandeling en -classificatie. Bpf MITT heeft zijn beleidsdocumenten en processen in lijn gebracht met de DORA-vereisten. In 2025 is DORA in werking getreden en in april 2025 heeft het fonds tijdig het verplichte informatieregister ingediend bij DNB (die het doorgezet heeft naar de EU toezichthouders).

Juridisch risico

Ons fonds heeft diverse beheersmaatregelen in werking om het risico op het niet (juist) naleven van wet- en regelgeving te verkleinen. Ook de overeenkomsten met uitbestedingspartijen vallen onder dit risico. Hierbij zorgen wij ervoor dat contracten voldoen aan wet- en regelgeving en dat eventuele aansprakelijkheid van het fonds jegens en van uitbestedingspartijen goed vastgelegd is. Ons fonds monitort de overeenkomsten met derden met een contractenregister.

Integriteitsrisico

Integriteitsrisico betreft het risico op het niet integer handelen door bestuursleden maar ook door adviseurs van ons fonds of medewerkers van uitbestedingspartijen. Integriteit is een vast onderwerp op de bestuursagenda. Het bestuur bespreekt of sprake is van mogelijke tegenstrijdigheden bij de werkzaamheden die een bestuurslid binnen en buiten het fonds verricht. Op basis van het integriteitsbeleid, de update hiervan middels de SIRA en de bestaande beheersmaatregelen heeft het bestuur geen aanleiding om te veronderstellen dat er in 2024 sprake is geweest van fraude. Dit geldt zowel binnen het pensioenfonds als bij uitbestedingspartijen.

ESG-risico

Vanuit de IORP II-richtlijn moet het fonds ESG-risico's expliciet betrekken bij besluitvorming over beleggingen. Te denken valt aan de impact op arbeids- en mensenrechten, duurzaamheid en klimaateffecten. Hiertoe heeft het pensioenfonds de E, S en G elementen separaat toegevoegd aan de risicotaxonomie.

Datakwaliteit

Gegeven de steeds grotere nadruk op datakwaliteit (onder andere in het kader van het Nieuwe Pensioenakkoord) heeft het bestuur datakwaliteit als separaat sub-risico toegevoegd aan de risicotaxonomie van ons fonds. Ook heeft ons fonds bij AZL een datacontrole 'APK' ingekocht om de datakwaliteit van het pensioenfonds te controleren in het kader van de WTP-activiteiten. In het kader van het WTP-dossier is deze analyse inmiddels afgerond.

9. De Wet Toekomst Pensioenen: invoering van een nieuwe pensioenregeling

Wet toekomst pensioenen

Inleiding

Het kabinet heeft samen met werknemers- en werkgeversorganisaties in 2020 een pensioenakkoord gesloten met nieuwe afspraken over pensioen en AOW. Die moeten het pensioenstelsel transparanter en persoonlijker maken. De afgelopen jaren is er veel veranderd in de Nederlandse samenleving. De demografie, economie en arbeidsmarkt zijn veranderd. Mensen worden steeds ouder. Er zijn minder werkenden ten opzichte van gepensioneerden. Mensen werken niet meer hun hele leven bij één werkgever, maar veranderen vaker van baan of gaan ondernemen. Het is belangrijk dat het pensioenstelsel aansluit op de veranderde samenleving. Per 1 juli 2023 is de nieuwe Pensioenwet (Wet toekomst pensioenen) in werking getreden. Alle pensioenregelingen in Nederland moeten uiterlijk op 1 januari 2028 zijn omgezet naar de nieuwe Pensioenwet.

Pensioenfondsen mogen onder de nieuwe Pensioenwet (Wtp) alleen beschikbare premieregelingen uitvoeren. Dat is een regeling waarbij is afgesproken hoeveel geld (premie) de werkgever en werknemer betalen voor het pensioen. De pensioenuitkering staat niet langer vast, maar is afhankelijk van de beleggingsresultaten en de rente. Gaat het economisch goed, dan wordt het pensioen verhoogd met het behaalde rendement. Gaat het economisch slechter en is het rendement negatief, dan wordt het pensioen lager.

Door de nieuwe wetgeving, verandert ook de pensioenregeling van ons fonds. De nieuwe pensioenregeling start naar verwachting op 1 april 2026.

Project Wtp

Om de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel te kunnen realiseren, hebben de werknemers- en werkgeversorganisaties van de sectoren Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie en Textielverzorging (sociale partners) en ons fonds gezamenlijk het project Wtp ingericht.

Het ontwikkelen van een nieuwe pensioenregeling onder Wtp is een uitdagend traject. Niet alleen wordt gekeken naar een passende pensioentoezegging aan de werknemers voor de lange termijn, ook wordt gekeken hoe de nieuwe pensioen-toezegging zich verhoudt tot de huidige pensioentoezegging. Sociale partners en het bestuur van ons fonds zijn samen dit traject gestart om te komen tot een nieuwe pensioentoezegging, welke voor een deel bijdraagt aan de verantwoordelijkheid om met elkaar te zorgen voor later. Niet alleen voor een pensioenuitkering vanaf pensionering, maar ook mocht iemand arbeidsongeschikt worden of komen te overlijden.

In wisselwerking tussen sociale partners en het bestuur van ons fonds stellen sociale partners doelstellingen vast en geven ze invulling aan de nieuwe pensioenregeling. Het bestuur van ons fonds heeft hierbij ondersteuning gegeven door middel van berekeningen en inzichten. Partijen hebben zich laten ondersteunen door AethiQs (projectorganisatie) en WTW (berekeningen).

Stand van zaken van het project Wtp

Sociale partners en het bestuur van ons fonds hebben de afgelopen jaren stappen gezet om de nieuwe pensioenregeling vorm te geven. Er is gekozen voor een solidaire premieregeling. In de solidaire premieregeling beleggen we als fonds het pensioengeld van de deelnemers samen in één gezamenlijke pensioenpot. Daaruit betalen we de pensioenen. We reserveren ook geld in een buffer. Daarmee vangen we financiële tegenvallers op, bijvoorbeeld als het slechter gaat met de beleggingen. De sociale partners bepalen hoe we mee- en tegenvallers verdelen onder iedereen die bij ons fonds een pensioen heeft staan. Elk jaar berekenen we voor elke deelnemer zijn of haar deel van de gezamenlijke pensioenpot. Zo maken we een inschatting van zijn of haar pensioen straks. Die inschatting zal ieder jaar anders zijn omdat het pensioenkapitaal meebeweegt met de economie.

In 2023 hebben sociale partners samen met het bestuur van het fonds onderhandelingen gevoerd over de uitwerking van de solidaire premieregeling. Bijvoorbeeld over de doelstellingen die sociale partners nastreven, hoe het partner- en wezenpensioen eruit gaat zien en hoe het fondsvermogen wordt verdeeld bij invaren. Sociale partners alsook het bestuur van ons fonds willen een evenwichtige pensioenregeling voor jong en oud, nu en in de toekomst. Onderlinge solidariteit (het delen van risico's met elkaar) in de tijd is daarbij belangrijk.

Eind maart 2024 is er een onderhandelingsakkoord bereikt. Sociale partners hebben vervolgens de gemaakte afspraken over de nieuwe pensioenregeling uitgewerkt in een transitieplan. De sociale partners hebben het transitieplan aan de werkgeversverenigingen en vakorganisaties beschikbaar gesteld om hun achterbannen te raadplegen. Op 1 juli 2024 hebben de werkgeversverenigingen en vakorganisaties ingestemd met het transitieplan.

In het transitieplan hebben sociale partners onder andere opgenomen een beschrijving van de nieuwe pensioenregeling, de wijze waarop risico's worden gedeeld binnen en tussen generaties, het invaren van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten, en de compensatie voor de afschaffing van de doorsnee-systematiek. Tenslotte verantwoorden sociale partners in het transitieplan waarom zij vinden dat de transitie evenwichtig is.

Sociale partners hebben vervolgens ons fonds de opdracht gegeven om de aangepaste pensioenregeling uit te voeren.

Het fondsbestuur heeft in de bestuursvergadering van 17 juli 2024 kennis genomen van het transitieplan en besloten om uitvoering te geven aan het verzoek van sociale partners. Het bestuur van ons fonds heeft vervolgens in de tweede helft van 2024 beoordeeld of de afspraken in het transitieplan (technisch) uitvoerbaar en evenwichtig zijn. Daarbij zijn onder andere de volgende aspecten beoordeeld:

- Het toetsen en vaststellen van de financiële risico's en beheersmaatregelen (risicohouding);
- Het vaststellen van het beleggingsbeleid;
- Het vaststellen van de vul- en onttrekregels van de solidariteitsreserve;
- Het vaststellen van het projectierendement;
- Het vaststellen van de transitie-effecten;
- Het verdelen van het fondsvermogen en de toets op de evenwichtigheid daarvan bij het invaren;
- Het toekennen van de compensatie vanuit het fondsvermogen en toetsen of dit evenwichtig is. Deelnemers krijgen compensatie wanneer de afschaffing van de doorsneesystematiek voor hen nadelig blijkt;
- Het verzoek van sociale partners om in te varen. Het verzoek behelst de omzetting van de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken- en rechten naar persoonlijke pensioenvermogens in de nieuwe pensioenregeling.

Het bestuur van ons fonds heeft geen argumenten vastgesteld om het verzoek tot invaren van sociale partners af te wijzen.

Het bestuur van het fonds heeft dan ook op basis van de nieuwe pensioenregeling en het daarop gebaseerde invaarverzoek het 'invaarbesluit' genomen op 12 december 2024. Het invaarbesluit is na opiniering door sleutelfunctiehouders voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan voor advies en aan de raad van toezicht voor goedkeuring. Met positief advies van het verantwoordingsorgaan en goedkeuring van de raad van toezicht is het invaarbesluit vastgesteld door het bestuur.

Ons fonds heeft de afspraken met sociale partners uitgewerkt in het implementatieplan. In het implementatieplan legt ons fonds vast hoe het zich (tot nu toe heeft) voorbereidt op de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling. En hoe ons fonds de nieuwe pensioenregeling gaat uitvoeren. Onderdeel van het implementatieplan is het communicatieplan. In het communicatieplan staat beschreven hoe deelnemers op de hoogte worden gehouden over de invoering van de nieuwe pensioenregeling. Richting het moment van beoogde overgang per 1 april 2026 zal de informatie van algemeen naar specifiek gaan. Zo weten deelnemers welke gevolgen de nieuwe pensioenregeling voor hen zal hebben. Het implementatieplan en communicatieplan zijn door het bestuur van ons fonds vastgesteld op respectievelijk 3 februari 2025 en op 28 januari 2025.

Ook heeft het bestuur op 3 februari 2025 de opdrachtbevestiging naar sociale partners vastgesteld. De opdrachtbevestiging is het sluitstuk waarmee het bestuur van ons fonds de sociale partners informeert over de opdrachtaanvaarding. In deze opdrachtbevestiging wordt nader ingegaan op (i) hoe het pensioenfonds de opdracht tot het uitvoeren van de nieuwe pensioenregeling heeft vormgegeven/ingericht, (ii) welke overwegingen ten grondslag liggen aan deze vormgeving en hoe deze vormgeving aansluit op de doelstellingen van de sociale partners en het pensioenfonds en (iii) wat de gevolgen van de arbeidsvoorwaardelijke keuzes voor de pensioenregeling zijn.

Het Wtp dossier, de invaarmelding, is maandag 3 februari 2025 ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB). DNB is gestart met de beoordeling van ons dossier. Vanaf januari 2025 heeft een delegatie van ons fonds periodiek overleg met DNB over (de voortgang van) de beoordeling van de invaarmelding. We verwachten in de tweede helft van 2025 een besluit van DNB om te mogen invaren.

Voor de volledige implementatie van de overeengekomen pensioenregeling is ons fonds in hoge mate afhankelijk van het tijdig operationeel zijn van de systemen en processen van onze pensioenadministrateur en onze vermogensbeheerder. Zij moeten zorgdragen voor voldoende beschikbaarheid en deskundigheid bij medewerkers over de nieuwe regeling en de daarbij behorende processen. Met onze uitbestedingspartijen zijn op de verschillende projectonderdelen afspraken gemaakt ten aanzien van doorlooptijd van de implementatie en oplevermomenten. Maandelijks is er overleg met deze uitbestedingspartners over de voortgang van de werkzaamheden.

10. Vooruitblik komend boekjaar en visie nabije toekomst

10.1 Financiële positie van ons fonds

De dekkingsgraad per 31 mei 2025 bedraagt 125,1%.

10.2 Vooruitblik 2025 beleggingen van ons fonds

Een korte vooruitblik op de beleggingen ná 31 december 2024 is onderdeel van paragraaf 5.1.

10.3 Ontwikkelingen nieuw pensioenstelsel

In hoofdstuk 9 gaan wij in op ons project om een nieuwe pensioenregeling in te voeren vanwege het nieuwe pensioenstelsel.

Vastgesteld te Heerlen, 24 juni 2025.

Het bestuur

dhr. G.A.J. Lamers
voorzitter

dhr. N. Mol

dhr. J. Hasselman

dhr. M. Mulder

dhr. J.J.C. Jochems

dhr. J.W. Eggen

mw. I.M. van Eekelen

dhr. W.B.E. Rutgers

Raad van Toezicht

Verslag Raad van Toezicht 2024

Inleiding

De raad van toezicht bestaat uit drie personen: Fred Wouters (sinds 1 juli 2021), Mariëtte Sanderse (sinds 1 juli 2022) en Marie-Laurence van der Steen (per 1 november 2022).

Taken

De taak van de raad van toezicht bestaat uit het toezicht houden op:

- het beleid van het bestuur;
- de algemene gang van zaken binnen het fonds;
- adequate risicobeheersing;
- evenwichtige belangenafweging door het bestuur.

Verder heeft de raad van toezicht een goedkeuringsrecht bij een aantal bestuursbesluiten, onder meer bij het besluit inzake de vaststelling van de jaarrekening. In het kader van de Wet toekomst pensioenen heeft de raad van toezicht tevens een goedkeuringsrecht met betrekking tot het invaarbesluit van het bestuur.

De raad van toezicht legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en in het bestuursverslag.

De raad van toezicht dient zich hierbij een oordeel te vormen over het functioneren van het bestuur van het pensioenfonds. De raad van toezicht gebruikt bij het uitvoeren van zijn taak de volgende richtlijnen:

- de VITP-toezichtcode,
- de Code pensioenfonds,
- de Pensioenwet.

De raad van toezicht heeft daarnaast, zoals ieder jaar, ook speerpunten geformuleerd. De rapportage over deze punten komt aan de orde bij de van toepassing zijnde paragraaf.

Werkwijze

De raad van toezicht heeft, naast zijn eigen bijeenkomsten, ieder kwartaal vergaderd met het (dagelijks) bestuur. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met het (dagelijks) bestuur, het verantwoordingsorgaan, met bestuursleden, de sleutelfunctiehouders interne audit, actuariel en risicobeheer, de compliance officer, de externe accountant, de WTP-projectmanager en vertegenwoordigers van uitvoeringsorganisaties.

De raad van toezicht was als toehoorder aanwezig bij een aantal bestuurs- en commissievergaderingen. Dit ervaart de raad van toezicht als waardevol; het geeft een goed beeld van zowel de inhoudelijke discussies als de bestuurlijke dynamiek.

Tot slot is er periodiek overleg geweest tussen het dagelijks bestuur en de voorzitter van de raad van toezicht en tussen de voorzitter van het verantwoordingsorgaan en de voorzitter van de raad om de vergaderingen voor te bereiden en tijdig met elkaar te schakelen indien nodig. Daarnaast kwam de raad van toezicht tussen de kwartaalbesprekingen afzonderlijk bijeen, om beelden uit te wisselen en aandachtspunten te formuleren. Naast de informatie die verkregen is uit de gesprekken en bijeenkomsten, heeft de raad van toezicht diverse documenten van het secretariaat van het pensioenfonds ontvangen. Tevens heeft de raad gebruik gemaakt van het bestuurdersportaal.

Deskundigheid/geschiktheid/functioneren van de Raad

De leden van de raad van toezicht dragen zelf zorg voor het verwerven en onderhouden van hun deskundigheid. Hiervoor hebben de leden in 2024 individueel verschillende relevante themasessies bijgewoond. Tevens heeft de raad van toezicht een zelfevaluatie uitgevoerd. De uitkomst hiervan is met het bestuur en het verantwoordingsorgaan gedeeld.

Speerpunten 2024

Voor 2024 had de raad van toezicht de volgende toezichtthema's.

Wet Toekomst Pensioenen (WTP)

De raad van toezicht monitort de ontwikkelingen rond het nieuwe pensioenstelsel nauwgezet en voert regelmatig met het (dagelijks) bestuur gesprekken over de planning, de voortgang en het risicomanagement rondom dit omvangrijke transitietraject. Het afgelopen jaar stond in het teken van de afronding van het beleid voor de nieuwe regeling en van het finaliseren van het invaardossier ten behoeve van de toetsing door de Nederlandsche Bank.

In de loop van 2024 is het nieuwe beleid voor de nieuwe regeling verder uitgewerkt, in het kader van de opdracht van de sociale partners om deze regeling te implementeren. Het bestuur heeft de raad bij alle belangrijke onderwerpen nauw betrokken. De raad heeft geconstateerd dat het bestuur de inbreng van de sleutelfunctiehouders op passende wijze heeft verwerkt. In december 2024 heeft de raad een gemotiveerd besluit kunnen nemen waarin zij instemt met het invaarbesluit van het bestuur.

Bij dit besluit heeft de raad met name het belang onderstreept van duidelijke communicatie richting de deelnemers, in het bijzonder rondom de invaarberekeningen zoals zichtbaar op het UPO. Daarnaast benadrukt de raad het belang van een effectieve monitoring van zowel de datakwaliteit als de transitie van het ICT-landschap, met inbegrip van uitvoering van de ketentest. Wat dit laatste betreft, onderschrijft de raad de waarde van een helder go/no go-overzicht, waarin vooraf gedefinieerde bestuurlijke checkpoints zijn opgenomen. De raad heeft geadviseerd om deze checkpoints te voorzien van concrete criteria en onderbouwd met de benodigde assurance bij elk go/no go moment. In de aanloop naar het invaarmoment zal de raad de voortgang nauwgezet blijven volgen.

De raad van toezicht complimenteert het bestuur voor zijn grote inspanning om de ambitieuze tijdslijn voor het invaren te behalen. De RvT is intensief betrokken bij de voorbereiding van de indiening van het invaardossier bij de DNB in het kader van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. De raad heeft in dit kader aanbevolen om de compliance van het dossier met de wet- en regelgeving te laten toetsen.

Financiële opzet

Voor het bestuur van ieder pensioenfonds is het financieel beleid een cruciaal aandachtsgebied. In het verslagjaar heeft het bestuur hier volop aandacht aan gegeven en dit onderwerp regelmatig met de raad van toezicht besproken.

Het fonds heeft opnieuw voor 2024 een toeslag kunnen verlenen. De raad van toezicht is van oordeel dat de evenwichtigheid van dit besluit voldoende is onderbouwd. Daarbij heeft het bestuur ook op adequate wijze rekening gehouden met de effecten van de toeslagverlening op de ontwikkeling van de dekkingsgraad in de transitiefase. De raad is van oordeel dat het bestuur in dit kader een prudente aanpak heeft gehanteerd.

De premiedekkingsgraad van het fonds is door de het niveau van de rente boven de 100% gebleven. Dit betekent dat de ontvangen premie wederom op voldoende niveau is om de nieuwe pensioenopbouw te kunnen inkopen zonder negatieve impact op de dekkingsgraad.

Werkingsfeer/verplichtstelling

De raad van toezicht heeft via zijn speerpunten voor 2024 regelmatig met het bestuur van gedachten gewisseld over een mogelijk (gedeeltelijk) einde van de verplichtstelling bij een ontoereikende representativiteit. De raad van toezicht heeft gedurende het jaar veel aandacht bij het bestuur waargenomen om de nodige aanpassingen in de werkingsfeer/verplichtstelling door de sociale partners MITT te laten realiseren. De wijziging van de werkingsfeer/verplichtstelling heeft ook als doel om de overlap van werkingsferen/verplichtstellingen met andere fondsen te verkleinen. De raad onderschrijft het belang van een analyse van de risico's die gepaard gaan met het mogelijk vervallen van de verplichtstelling. Ook waardeert de raad de intensieve betrokkenheid van het bestuur bij dit dossier. Daarbij heeft de raad benadrukt hoe belangrijk het is dat het bestuur de verschillende toekomstscenario's in kaart brengt, inclusief de samenhang met het invaartraject. Daarnaast onderstreept de raad het belang van een brede spreiding van de kennis over dit dossier binnen het bestuur.

Integraal risicomanagement

De raad van toezicht constateert dat het risicomanagement van het fonds opnieuw verdere stappen heeft gezet; dit komt onder andere tot uiting door de vastlegging in Cerrix, een geïntegreerde risicomanagement tool. De raad moedigt het bestuur aan het risicomanagement te blijven doorleven en het periodiek te evalueren en eventueel bij te stellen om op een adequaat volwassenheidsniveau te blijven.

Ook is het bemoedigend dat er eerste stappen zijn gezet om het ESG-risicobeheer in te bedden in het beleggingsproces. De raad beveelt aan om het risicomanagement hieromtrent verder uit te werken en te verdiepen.

De raad constateert dat ten aanzien van een adequate beheersing van IT-risico's in de uitbesteding de benodigde stappen zijn gezet om het gewenste en vereiste volwassenheidsniveau te behalen. In 2024 heeft het bestuur voorbereidingen getroffen om te voldoen aan de vereisten van de Digital Operational Resilience Act (DORA). De raad is regelmatig over de voortgang geïnformeerd en heeft vastgesteld dat het bestuur op dit terrein goede stappen heeft gezet. Tegelijkertijd benadrukt de raad dat voortdurende inspanning noodzakelijk blijft. De raad zal de verdere ontwikkeling en de periodieke verantwoording met betrekking tot de naleving van de DORA-eisen, die per 17 januari 2025 van kracht worden voor het fonds, nauwlettend blijven volgen.

Vanwege het grote belang van risicobeheer blijft de raad van toezicht de ontwikkelingen op dit gebied volgen en voert hiertoe periodiek overleg met de sleutelfunctiehouder- en vervuller risicobeheer en de 1e lijns risicomanager.

Bevindingen per beleidsterrein

Naast de hierboven genoemde speerpunten worden de overige bevindingen per beleidsterrein hieronder beschreven.

Governance & Organisatie

De raad constateert een adequate mate van deskundigheid bij het bestuur en tevens een grote inzet. De raad spreekt haar waardering uit voor het harde werk van het bestuur bij de voorbereiding van de indiening van het invaardossier bij DNB. De RvT heeft de suggestie meegegeven om jaarlijkse concrete doelstellingen op te stellen, zodat het bestuur zijn eigen agenda en prioriteiten scherp heeft en actief beheert, gezien het invaartraject, de vele extern aangedragen agendapunten en meer operationele aangelegenheden.

De raad is tevreden dat het bestuur de aanbeveling om de meerwaarde van de sleutelfuncties te blijven benutten, met name in het WTP-traject heeft opgevolgd en tevens de aanbevelingen van de sleutelfunctiehouders in het WTP-traject adequaat heeft geadresseerd.

Beleggingsbeleid

De raad van toezicht is verheugd dat met de verhoging van de rente-afdekking de stabiliteit van de dekkingsgraad is verhoogd voorafgaand aan invaren. De raad merkt op dat er sprake is van voldoende evaluatie van beleggingscategorieën en een adequate doorlopende monitoring. Daarbij is sprake van een goede bestuurlijke discussie, waarbij beleggingsaangelegenheden vanuit meerdere invalshoeken worden bekeken. De raad geeft in overweging om de uitbestedingspartijen op het gebied van vermogensbeheer niet alleen op zichzelf staand te evalueren, maar ook periodiek in competitie met andere aanbieders.

De raad van toezicht moedigt het bestuur aan door te gaan met verdere stappen rondom maatschappelijk verantwoord beleggen, in het bijzonder bij het inzichtelijk krijgen en reduceren van de CO₂-uitstoot van de portefeuille. In dit kader is het bemoedigend dat het fonds specifieke aandacht heeft voor CO₂-intensieve sectoren. De RvT geeft ter overweging mee om een CO₂-reductiedoelstelling te bepalen. Verder vraagt de raad aandacht om afstemming te blijven zoeken met de achterban inzake de uitgangspunten bij het ESG-beleid, onder meer ten aanzien van het gewenste ambitieniveau en de geprefereerde duurzaamheidsthema's. Op deze wijze is er sprake van een steeds betere aansluiting met deelnemerswensen.

Communicatie

Vanuit de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel verdient goede communicatie met deelnemers en andere belanghebbenden veel aandacht. Het opgestelde communicatieplan Wtp biedt hierbij voldoende basis voor een zorgvuldige communicatie rondom de transitie naar Wtp. De raad spreekt dan ook haar waardering uit voor dit communicatieplan. De raad heeft daarbij het belang benadrukt om bij ieder besluit in het transitietraject, stil te staan bij de wijze waarop een besluit aan de deelnemers uitgelegd kan worden. De raad beveelt aan om als bestuur te blijven monitoren dat de deelnemerscommunicatie in overeenstemming met communicatieplan wordt uitgevoerd, met name rondom de invaarberekeningen en het risico rondom nabestaandenpensioen bij werkloosheid.

Naleving Code Pensioenfondsen

Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de Code Pensioenfondsen. Het bestuur geeft aan niet te voldoen aan norm 35 over leeftijdsdiversiteit en genderdiversiteit in de fondsorganen. De raad constateert dat het diversiteitsbeleid nog niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd. De raad van toezicht heeft daarom geadviseerd om diversiteit nadrukkelijker onderdeel te laten zijn bij benoemingen en herbenoemingen. Daarbij is diversiteit niet een doel op zich, maar een gegeven om binnen de bestuurlijke besluitvorming kwesties van meerdere invalshoeken te belichten. Een diverse samenstelling kan daaraan bijdragen, zowel in leeftijd, studie- of werkachtergrond als in geslacht of genderidentiteit.

Gezien het toenemende belang van ICT geeft de raad verder in overweging om bij toekomstige benoemingen aandacht te besteden aan aanwezige IT-kennis bij kandidaat-bestuursleden.

Het bestuur heeft aangegeven af te wijken van norm 37 over de maximale zittingstermijnen van het bestuur. Het bestuur kiest bewust voor de mogelijkheid om bestuursleden tweemaal te kunnen herbenoemen. De raad heeft geadviseerd om de onderbouwing van het bestuur over de afwijkende zittingstermijnen voor het bestuur te verstevigen. Ook heeft de raad het bestuur meegegeven dat een 3x4 zittingstermijn nadelen kan hebben, in vergelijking met een “twee termijnen tenzij” uitgangspunt.

Goedkeuring besluiten

In 2024 heeft de raad het besluit van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening goedgekeurd. Daarnaast heeft de raad zijn goedkeuring verleend aan het besluit van het bestuur tot wijziging van het functieprofiel van het bestuur en het gewijzigde reglement van de raad van toezicht per 1-1-2024. Tenslotte heeft de raad op 10 december 2024 zijn goedkeuring verleend aan het voorgenomen besluit tot interne collectieve waardeoverdracht (invaren) zoals bedoeld in artikel 150m Pensioenwet.

De Wtp bevat een expliciete taakstelling tot het houden van toezicht op het invaren en het afleggen van verantwoording daarover in het bestuursverslag. De raad van toezicht heeft vastgesteld dat de belangen zorgvuldig zijn afgewogen, dat de regeling wordt ondersteund door de uitvoeringsorganisatie en aansluit bij de strategie van het fonds, dat de risico's van het invaren in opzet passend worden beheerst, dat de besluiten transparant zijn onderbouwd, en dat de communicatie richting belanghebbenden in dat stadium passend is ingericht. Op basis hiervan heeft de RvT goedkeuring verleend aan deze interne collectieve waardeoverdracht per 1 januari 2026 met inbegrip van het aanwenden van het vermogen van het fonds bij de collectieve waardeoverdracht.

Speerpunten 2025

Voor 2025 heeft de raad de volgende toezichtthema's gedefinieerd:

Nieuw pensioencontract

De Raad ziet toe hoe het bestuur een beheerste overgang naar de nieuwe pensioenregeling waarborgt. Belangrijk hierbij zijn:

- Een tijdige en gedegen communicatie;
- Een aantoonbare toereikende datakwaliteit met het oog op het invaren;
- Een realistisch en haalbaar tijdspad en tijdige, effectieve en betrouwbare inrichting van het ICT-systeem;
- Het voorbereiden van de aanpassingen in de beleggingsportefeuille ten behoeve van de nieuwe pensioenregeling;
- Het adequaat betrekken van alle fondsgremia en andere belanghebbenden in het proces.

Werkingssfeer

De raad ziet toe hoe het bestuur omgaat met de werkingssfeer aangelegenheden en hoe het invulling geeft aan een effectief stakeholdermanagement. De Raad kijkt hierbij specifiek naar de overlap met andere fondsen en het risico van een mogelijk (gedeeltelijk) einde van de verplichtstelling.

Risicobeheer

De Raad zal aandacht besteden aan de verdere inbedding van het ESG Risicobeheer in het beleggingsproces.

Tot slot

De raad van toezicht blikt terug op een jaar waarin de transitie naar de Wet toekomst pensioenen (WTP) en de discussie over de verplichtstelling centrale thema's vormden. Daarnaast zijn er diverse andere belangrijke onderwerpen aan bod gekomen, die in een constructieve dialoog met het bestuur en het verantwoordingsorgaan zijn besproken.

De raad constateert dat het bestuur in 2024 zijn taken en verantwoordelijkheden met zorg en met een evenwichtige belangenafweging heeft uitgevoerd.

De raad van toezicht spreekt zijn waardering uit voor de inzet van zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan. De samenwerking is als prettig en constructief ervaren, en de raad ziet ernaar uit deze in 2025 op dezelfde wijze voort te zetten.

24 Juni 2025, de raad van toezicht:

Fred Wouters

Mariëtte Sanderse

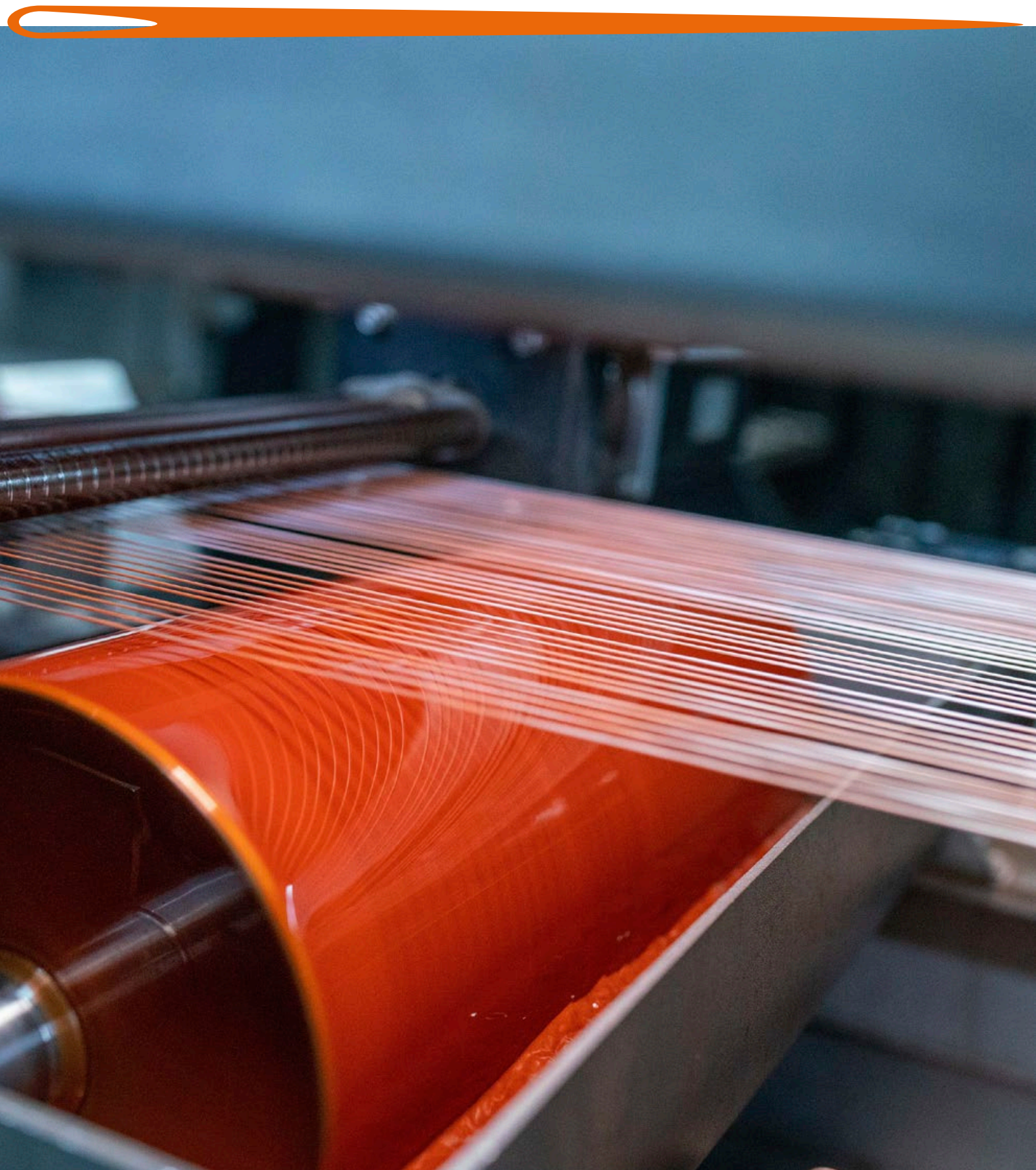
Marie-Laurence van der Steen (voorzitter)

Reactie bestuur

Het bestuur is verheugd te constateren dat de Raad van Toezicht (RvT) ook dit verslagjaar positief oordeelt over het gevoerde beleid en het handelen van het bestuur. De RvT heeft op constructieve wijze invulling gegeven aan haar toezichthoudende rol en waardevolle aanbevelingen gedaan die bijdragen aan de verdere versterking van de governance van het fonds. Daarbij blijft het bestuur graag in dialoog met de RvT om gezamenlijk te werken aan de verdere optimalisatie van het beleid en de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel, in het belang van alle belanghebbenden bij het fonds.

Het bestuur dankt de RvT voor de constructieve samenwerking en zal zich beraden over de wijze waarop aan de gedane aanbevelingen opvolging kan worden gegeven. In het bijzonder spreekt het bestuur zijn waardering uit voor de zorgvuldige beoordeling en de uiteindelijke goedkeuring van het voorgenomen besluit tot interne collectieve waardeoverdracht (invaren). Het bestuur is de RvT erkentelijk voor haar betrokkenheid en het werk dat hiermee gepaard ging.

Verantwoordingsorgaan

Oordeel verantwoordingsorgaan 2024

De voornaamste taak van het verantwoordingsorgaan (VO) is een oordeel geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur gevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst en beleidskeuzes die van invloed zijn op de uitvoeringskosten en over de gemaakte uitvoeringskosten over het verslagjaar. Het VO baseert zijn oordeel op het jaarverslag, de bevindingen van de Raad van Toezicht (RvT), de vergaderingen met de fondsorganen en overige informatie. De taken en bevoegdheden zijn omschreven in het reglement voor het VO.

Aan de hand van de verkregen informatie is het VO van oordeel dat het bestuur haar taken in 2024 naar behoren heeft uitgevoerd.

Vergaderingen

In 2024 heeft het VO 7 keer in eigen kring vergaderd. Daarnaast heeft het VO met zowel het volledige bestuur als het dagelijks bestuur vergaderd. Het VO heeft deze vergaderingen als productief en prettig ervaren. Het is voor het VO een goede manier om op de hoogte te blijven van de relevante ontwikkelingen in het fonds en het VO vervult mede door deze vergaderingen haar signaleringsfunctie richting het bestuur.

Het VO is in 2024 3 maal bijeengekomen in een gezamenlijke vergadering met de RvT, waarvan eenmaal ter bespreking van het jaarverslag 2023. Het overleg met de RvT-leden is door het VO als zeer waardevol ervaren, mede omdat de RvT als sparringpartner en kennisbank fungeert. Daarnaast ervaart het VO dat de RvT goed meedenkt met het bestuur en kritische vragen stelt wanneer nodig.

Het handelen van het bestuur in algemene zin

Het VO heeft de in het verslag opgenomen doelstelling, missie, visie en strategie van het fonds als uitgangspunt genomen om het handelen van het bestuur te beoordelen.

Het door het bestuur gevoerde beleid

Het VO is van mening dat het bestuur in de beleidskeuzes voldoende aandacht heeft besteed aan de beheersing van de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling en voor het vermogensbeheer van ons fonds. Het VO heeft een positief oordeel over het handelen van het bestuur, over het gevoerde beleid en over de beleidskeuzes voor de toekomst. Daarbij is zij van mening dat het bestuur bij haar besluitvorming op evenwichtige wijze rekening heeft gehouden met de belanghebbenden van het fonds.

Uitvoeringskosten 2024

In de Pensioenwet is opgenomen dat het VO een oordeel geeft over beleidskeuzes die van invloed zijn op de uitvoeringskosten en over de gemaakte uitvoeringskosten over het verslagjaar. Het VO heeft zich hierbij gebaseerd op de kostenrapportage van het bestuur over 2024, het Bell-onderzoek m.b.t. 2023 en de CEM-kostenbenchmark over 2023. Het VO is van mening dat de totale kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling (d.w.z. de pensioenbeheerkosten en de vermogensbeheerkosten) zich goed verhouden tot de benchmark. De kosten liggen in 2024 en de komende jaren tijdelijk fors hoger door de invoering van de Wtp. De totale uitvoeringskosten liggen volgens de benchmark hoger dan bij andere fondsen. De pensioenbeheerkosten bij het pensioenfonds zijn, volgens de benchmark, lager dan bij andere pensioenfondsen. De vermogensbeheerkosten bij het pensioenfonds zijn, volgens de benchmark, hoger dan bij andere pensioenfondsen.

Deskundigenoordeel

Het VO constateert dat de certificerend actuaire en de externe accountant in hun bijdragen aan het verslag geen bevindingen rapporteren waar het VO zich zorgen over maakt. Dit geldt eveneens voor het verslag van de RvT.

Adviezen VO

Naast het geven van een oordeel, heeft het VO ook een adviestaak. Het VO is in 2024 in de gelegenheid gesteld een advies uit te brengen over:

Onderwerp	Advies
Nieuwe klachtenregeling	Positief
De premie over 2025	Positief
Wijziging reglement Raad van Toezicht	Positief
Invaarbesluit en aanwenden van het liggend fondsvermogen in het kader van de Wet Toekomst Pensioenen	Positief

Wet Toekomst Pensioenen

Het bestuur heeft in 2024 haar beleid onder het nieuwe pensioenstelsel verder geconcretiseerd en het invaardossier afgerond.

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is een langdurig en intensief traject, met grote gevolgen voor het fonds, alle deelnemers en de aangesloten werkgevers. Het VO spreekt haar waardering uit voor het vele en goede werk dat het bestuur op dit onderwerp heeft verzet.

Het VO heeft naast de bovengenoemde vergaderingen aan 7 kennissessies deelgenomen om verder opgeleid te worden teneinde in staat te zijn om een goed onderbouwd en gedegen advies over het voorgenomen invaarbesluit uit te brengen. Aan het einde van iedere kennissessie schoven een of meerdere bestuursleden aan om vragen van het VO te beantwoorden.

Met het oog op de geplande implementatie van het nieuwe pensioenstelsel heeft het VO een unaniem positief advies afgegeven van alle geledingen voor het invaren. Het VO heeft in het bijzonder gelet op de gemaakte keuzes rond de evenwichtigheid van de interne collectieve waardeoverdracht waarin onder andere de gehanteerde methodiek, de spreidingstermijn maar ook de gekozen voorrangsregels zijn meegewogen. Tevens is aandacht besteed aan de compensatie en de solidariteitsreserve. Het VO heeft bij het geven van haar positieve advies zowel de doelstellingen van sociale partners, de kwalitatieve overwegingen van het bestuur als de opgestelde kwantitatieve effecten meegewogen. Bovendien heeft het VO in aanmerking genomen dat invaren het wettelijke vertrekpunt is. Het VO kan zich vinden in de gestelde kwalitatieve en kwantitatieve uitgangspunten voor de beoordeling van de evenwichtigheid van het invaren. Binnen de gestelde kaders constateren wij dat er geen indicaties zijn van een onevenredige herverdeling van het fondsvermogen.

Gedurende 2025 zal het VO adviseren over het uitvoeringsreglement in het nieuwe stelsel.

Communicatie

De komende wijzigingen van het pensioenstelsel hebben als consequentie dat de communicatie naar deelnemers en werkgevers nog belangrijker wordt dan het nu al is. Pensioen heeft over het algemeen een lage interesse. Dit maakt het een flinke uitdaging om belanghebbenden op een gedegen wijze te informeren over de voor hen relevante wijzigingen richting het nieuwe pensioenstelsel.

Als VO denken wij graag mee om de communicatie begrijpelijk en efficiënt vorm te geven. De implementatie van WTP biedt een kans om de interesse bij deelnemers te vergroten. Het opgestelde communicatieplan ziet het VO als een goed vertrekpunt. Bij het uitvoeren van dit plan komt het aan op goed meten en monitoren in hoeverre de doelstellingen vanuit het communicatieplan WTP gerealiseerd worden.

Werkings sfeer/verplichtstelling

Door een te lage representativiteit staat de verplichtstelling onder druk. In 2024 heeft het bestuur zich vele inspanningen getroost om de werkingssfeer/verplichtstelling door de sociale partners MITT op de juiste wijze aangepast te krijgen. Aan de representativiteitseisen wordt echter nog niet voldaan. Het VO adviseert het bestuur haar inspanningen te continueren om via aanpassingen van de werkingssfeer/verplichtstelling tot de vereiste representativiteit te komen, en daarbij tevens oog te houden voor de consequenties voor het fonds.

Indexatie, premie en opbouw

Het bestuur heeft in 2024 opnieuw kunnen besluiten de pensioenen per 1 januari 2025 te verhogen voor alle deelnemersgroepen. De premie en het opbouwpercentage blijven in 2025 ongewijzigd. Premiedekkingsgraad en indexaties zijn sinds een aantal jaren weer op niveau, maar er is nog wel sprake van een indexatie-achterstand.

Het VO vindt het van belang dat het bestuur aandacht blijft geven aan de evenwichtigheid in de belangenbehartiging van alle groepen van deelnemers en het transparant en verklaarbaar maken van de afwegingen van genomen besluiten. Verder is aandacht voor de bewaking van de dekkingsgraad richting invaarmoment van groot belang voor het handhaven van de evenwichtigheid.

Tenslotte

Het VO dankt het bestuur en de RvT voor de prettige samenwerking en de openheid waarmee de diverse zaken worden besproken. Daarnaast dankt het VO iedereen die in 2024 betrokken is geweest bij Bpf MITT voor de prettige samenwerking.

het verantwoordingsorgaan, 24 juni 2025.

Reactie van bestuur

Het bestuur heeft met belangstelling kennis genomen van het verslag over 2024 van het Verantwoordingsorgaan (VO). Het bestuur is blij met het positieve oordeel van het VO over de wijze waarop het bestuur in het verslagjaar haar taken en verantwoordelijkheden heeft ingevuld, over het gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes. In het bijzonder spreekt het bestuur zijn waardering uit voor de zorgvuldige beoordeling en het uiteindelijke positieve advies van het VO over het voorgenomen besluit tot interne collectieve waardeoverdracht (invaren).

Het bestuur kan zich vinden in de aanbevelingen van het VO en zal in de komende periode bezien hoe invulling gegeven kan worden aan de aanbevelingen van het VO. Het bestuur zal het VO hierover op de hoogte houden en streeft naar een transparante en open communicatie.

Het bestuur waardeert de betrokkenheid van het verantwoordingsorgaan en vindt het belangrijk om samen met het verantwoordingsorgaan en andere stakeholders het nieuwe pensioenstelsel zo goed mogelijk vorm te geven. Het bestuur waardeert de extra inspanningen van het VO om tot een gedegen advies te komen met betrekking tot het invaren. Het bestuur dankt het VO voor de constructieve samenwerking en ziet ernaar uit deze samenwerking in het komende verslagjaar voort te zetten.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
– Vastgoedbeleggingen		
• Indirecte vastgoedbeleggingen	321.924	150.218
– Zakelijke waarden		
• Aandelen	869.062	768.378
– Vastrentende waarden		
• Beleggingsfondsen in obligaties	829.896	870.630
• Obligaties en Leningen op schuldbekentenis	1.094.546	1.013.869
• Bankleningen	347.617	328.412
• Deposito's	30.008	74.138
	2.302.067	2.287.049
– Derivaten		
• Valutaderivaten	654	17.149
• Rentederivaten	116.386	78.650
	117.040	95.799
– Overige beleggingen		
• Private equity	362.675	312.944
• Infrastructuur	320.539	299.186
	683.214	612.130
	4.293.307	3.913.574
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [2]	1.249	1.419
Vorderingen en overlopende activa [3]	183.293	150.759
Liquide middelen [4]	57.832	143.464
	4.535.681	4.209.216

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
Extra reserve [5]	676.457	568.041
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [6]	3.575.246	3.356.450
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [7]	1.249	1.419
	3.576.495	3.357.869
Langlopende schuld		
Spaarfonds gemoedsbezwaarde [8]	7	7
Kortlopende schulden [9]	282.722	283.299
	4.535.681	4.209.216

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten
(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
– Directe beleggingsopbrengsten [10]	34.375	54.797
– Indirecte beleggingsopbrengsten [11]	265.341	297.712
– Kosten van vermogensbeheer [12]	-3.018	-2.964
	296.698	349.545
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [13]	128.637	130.421
Saldo van overdrachten van rechten [14]	-4.567	397
Pensioenuitkeringen [15]	-85.539	-80.946
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [16]		
– Wijziging rekenrente voorziening pensioenverplichtingen	-76.995	-102.872
– Inkoop	-101.431	-99.129
– Sterfte	2.488	5.277
– Arbeidsongeschiktheid	1.172	1.709
– Waardeoverdrachten	5.104	-2.421
– Mutaties	1.057	141
– Toevoeging kosten	-2.785	-2.722
– Overige mutaties	4.462	3.332
– Verwachte uitkering	85.907	81.126
– Vrijval excassokosten	2.531	2.387
– Intrest	-116.419	-99.950
– Toeslagverlening	-38.290	-110.063
– Wijziging actuariële grondslagen	14.403	0
	-218.796	-323.185
Mutatie langlopende schuld aan deelnemers		
Mutatie spaarfonds gemoedsbezwaarde [17]	0	-1
Herverzekering		
Uitkeringen uit herverzekering [18]	244	264

[.] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2024	2023
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [19]	-10.792	-8.045
Overige baten en lasten [20]	2.531	-2.545
Saldo van baten en lasten	108.416	65.905
Bestemming van het saldo		
– Extra reserve	108.416	65.905
	108.416	65.905

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht
(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	126.799	125.923
Uitkeringen uit herverzekering	244	264
Wegens overgenomen pensioenverplichtingen	3.831	11.501
Overige mutaties	2.531	92
[A]	133.405	137.780
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen en afkopen, loonheffing, sociale premies en andere inhoudingen	-85.421	-80.956
Wegens overgedragen pensioenverplichtingen	-8.432	-11.206
Betaalde pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-11.866	-7.398
[B]	-105.719	-99.560
Totaal pensioenactiviteiten	27.686	38.220
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	34.396	54.701
Verkopen en aflossingen beleggingen	5.688.322	6.265.431
[C]	5.722.718	6.288.562
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-5.828.282	-6.265.431
Kosten van vermogensbeheer	-3.018	-2.933
[D]	-5.831.300	-6.268.364
Totaal beleggingsactiviteiten	-108.582	20.198
Mutatie geldmiddelen (som van A t/m D)	-80.896	58.418
Koers- en omrekenverschillen op geldmiddelen	-4.736	417
Saldo geldmiddelen 1 januari [4]	143.464	84.629
Saldo geldmiddelen 31 december [4]	57.832	143.464

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Bpf MITT is statutair gevestigd in Heerlen en is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41095737. Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2024, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2024 en is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de stichting. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en in het bijzonder RJ 610 Pensioenfondsen. Dit jaarverslag is vastgesteld op 24 juni 2025.

Waardering

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van ons fonds nagenoeg volledig gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van ons fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde

zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post “nog af te wikkelen transacties”. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Schattingswijzigingen 2024

In 2024 hebben de volgende schattingswijziging plaatsgevonden:

- Het Actuariel Genootschap heeft in september 2024 de prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds is overgegaan op deze nieuwe prognosetafel. Jaarwerktechnisch heeft deze aanpassing plaatsgevonden per 31 december 2024. Deze overstap heeft een verlagend effect op de technische voorziening en resulteert in een baat voor het fonds ter hoogte van EUR 6.323. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2024 is als mutatie in het resultaat verwerkt.
- In 2024 heeft het fonds besloten om de partnerfrequentie aan te passen. Deze overstap heeft een verlagend effect op de technische voorziening en resulteert in een baat voor het fonds ter hoogte van EUR 1.454. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2024 is als mutatie in het resultaat verwerkt.
- Tevens is besloten om voor latent wezenpensioen een reservering te treffen ter grootte van 0,5% van de voorziening voor latent partnerpensioen voor niet-gepensioneerden. De last die hierdoor ontstaat is gelijk aan EUR 2.104. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2024 is als mutatie in het resultaat verwerkt.
- Het fonds heeft ook besloten om de ervaringssterfte aan te passen. De wijziging van de ervaringssterfte heeft geresulteerd in een verlaging van de technische voorziening en een baat voor het fonds van EUR 8.730. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2024 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Het totaal effect van voornoemde schattingswijzigingen is per saldo een verlaging van de technische voorziening van EUR 14.303.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta zijn omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Aandelen en indirecte beleggingen in onroerend goed

De ter beurse genoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurse genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde het aandeel in de intrinsieke waarde waarbij de intrinsieke waarde is gebaseerd op onderliggende marktwaarden.

Obligaties en obligatiefondsen

De obligaties zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurse genoteerde vastrentende fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde het aandeel in de intrinsieke waarde. Voor meer informatie over de bepaling van de actuele / reële waarde wordt verwezen naar de tabel Methodiek bepaling marktwaarde zoals opgenomen bij noot 1 in de toelichting op de balans.

Leningen op schuldbekentenis

De leningen op schuldbekentenis zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde. Onder marktwaarde wordt in dit verband verstaan de contante waarde van de toekomstige kasstromen op basis van het effectieve rendement ultimo het verslagjaar van overeenkomstige leningen, rekening houdend met de mogelijkheid van vervroegde aflossing.

Derivaten

De derivaten zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, op basis van netto contante waarde.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, zijnde het aandeel in de intrinsieke waarde.

Herverzekering

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van ons pensioenfonds.

De waarde van de herverzekeringsspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn, dan wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit direct opvraagbare banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Extra reserve

Aan de extra reserve worden de jaarresultaten toegevoegd.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde wordt bepaald door de contante waarde te berekenen van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum opgebouwde onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Voor de bepaling van de contante waarde wordt gebruik gemaakt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, inclusief de daarin verwerkte UFR (Ultimate Forward Rate).

De voorziening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Intrest:	Rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB.
Sterfte:	Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) met toepassing van fondsspecifieke ervaringssterfte.
Gehuwdheid:	Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt uitgegaan van het onbepaalde

	partnersysteem. De gehanteerde partnerfrequenties zijn fondsspecifiek. Op pensioendatum geldt een partnerfrequentie van 100%, in verband met de mogelijkheid tot uitruil. Na pensionering wordt het bepaalde partnersysteem gehanteerd.
Wezenpensioen:	Voor het latente wezenpensioen wordt een opslag van 0,5% op de voorziening voor het latente partnerpensioen van niet-gepensioneerden gehanteerd.
Uitkeringen:	De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.
Leeftijden:	Aangenomen wordt dat alle verzekerden geboren zijn op de 1ste van de maand van hun werkelijke geboortedatum.
Leeftijdsverschil:	Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3,0 (2023: 3,0) jaar gesteld (man ouder dan vrouw).
Kosten:	In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3,0% (2023: 3,0%) van de netto voorziening.
Rentetoevoeging:	Onder het FTK is de rente gelijk aan de 1-jaarsrente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2024 is deze rente gelijk aan 3,439%.
Arbeidsongeschiktheid:	Voor de arbeidsongeschikte deelnemers is de technische voorziening gebaseerd op de te bereiken pensioenaanspraken, waarbij voor de toekomstig op te bouwen premievrijgestelde aanspraken sprake is van 95% reservering (5% revalidatiekans).
Toeslagverlening:	Ons fonds heeft een voorwaardelijk toeslagbeleid waarvoor niet wordt gereserveerd.
Niet-opgevraagd pensioen:	Er wordt een reservering aangehouden van 30% van de contante waarde van de toekomstige uitkeringen.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Deze voorziening is op dezelfde grondslagen gebaseerd als de voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en heeft betrekking op elders verzekerde pensioenen die in mindering worden gebracht op de opgebouwde pensioenen bij ons fonds. Het betreft aanspraken uit het verleden.

Langlopende schuld

Naast de voorziening pensioenverplichtingen heeft het pensioenfonds een spaarfonds voor gemoedsbezwaarden opgenomen in de balans. Dit betreft een spaarregeling voor deelnemers die niet verzekerd willen zijn. Op de pensioenleeftijd wordt het gespaarde bedrag in 15 jaar uitbetaald.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Na eerste opname worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hieronder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten.
De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen onroerend goed, aandelen, obligaties, leningen op schuldbekentenissen en hypotheek;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen en worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Met ingang van boekjaar 2020 wordt een gedeelte van de pensioenuitvoeringskosten toegerekend aan vermogensbeheer. Het betreft 50% van de contributies en bijdragen voor DNB, AFM en de pensioenfederatie, 50% van de bestuurskosten, 50%, van de controlekosten van certificerend actuaire en controlerend accountant, 50% van de sleutelfunctie risicobeheer, 25% van de opleidingskosten en zelfevaluatie bestuur, 25% van de sleutelfuncties audit en acutarieel en 20% van de vergaderkosten en 20% van de kosten voor bestuursondersteuning.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de uitgekeerde bedragen inclusief afkopen en worden continu betaalbaar gesteld.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Met ingang van boekjaar 2020 wordt een gedeelte van de pensioenuitvoeringskosten toegerekend aan vermogensbeheer. Het betreft 50% van de contributies en bijdragen voor DNB, AFM en de pensioenfederatie, 50% van de bestuurskosten, 50%, van de controlekosten van certificerend actuaire en controlerend accountant, 50% van de sleutelfunctie risicobeheer, 25% van de opleidingskosten en zelfevaluatie bestuur, 25% van de sleutelfuncties audit en acutarieel en 20% van de vergaderkosten en 20% van de kosten voor bestuursondersteuning.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten. Onder liquide middelen wordt verstaan de direct opeisbare tegoeden bij banken (exclusief tijdelijke liquiditeiten in de beleggingen).

Toelichting op de balans per 31 december
(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2023	Aankopen/ verstrek- kingen ¹⁾	Verkopen/ uitlotingen/ (af)lossingen ¹⁾	Gerealiseerde en niet gerealiseerde waarde- verschillen	Stand ultimo 2024
Vastgoedbeleggingen					
Indirecte vastgoedbeleggingen	150.218	124.177	-59	47.588	321.924
Zakelijke waarden					
Beleggingsfondsen in aandelen	768.378	5.322	-30.000	125.362	869.062
Vastrentende waarden					
Beleggingsfondsen in obligaties	870.630	15.347	-90.000	33.919	829.896
Obligaties en leningen op schuldbekentenis	1.013.869	1.307.144	-1.238.141	11.674	1.094.546
Bankleningen	328.412	7.221	0	11.984	347.617
Deposito's	74.138	4.297.178	-4.341.308	0	30.008
	2.287.049	5.626.890	-5.669.449	57.577	2.302.067
Derivaten					
Valutaderivaten	16.407	0	23.022	-60.084	-20.655
Rentederivaten	-97.243	0	2.079	52.316	-42.848
Reclassificatie naar passivazijde	176.635	3.908	0	0	180.543
	95.799	3.908	25.101	-7.768	117.040
Overige beleggingen					
Private equity	312.944	58.593	-38.584	29.722	362.675
Infrastructuur	299.186	8.453	-4.696	17.596	320.539
	612.130	67.046	-43.280	47.318	683.214
Belegd vermogen activa zijde	3.913.574	5.823.435	-5.717.687	270.077	4.293.307
Derivaten					
Valuaterivaten	-742	-20.567	0	0	-21.309
Rentederivaten	-175.893	16.659	0	0	-159.234
Belegd vermogen passiva zijde	-176.635	-3.908	0	0	-180.543
Totaal belegd vermogen	3.736.939	5.823.435	-5.717.687	270.077	4.112.764

¹⁾ De aan- en verkopen zijn inclusief intrest.

Er wordt niet rechtstreeks belegd in aangesloten ondernemingen.

Methodiek bepaling marktwaarde

Niveau 1: Genoteerde marktprijzen. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt.

Niveau 2: Onafhankelijke taxaties.

Niveau 3: NCW-berekening. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de vastrentendewaarden- en derivatenportefeuille.

Niveau 4: Andere methode. Voor fondsbeleggingen in vastrentende waarden, aandelen, onroerend goed en hedgefondsen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages.

31 december 2024

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2024
Vastgoedbeleggingen	0	0	0	321.924	321.924
Aandelen	0	0	0	869.062	869.062
Vastrentende waarden	1.094.494	0	30.060	1.177.513	2.302.067
Derivaten	0	0	-63.503	0	-63.503
Overige beleggingen	0	0	0	683.214	683.214
Totaal belegd vermogen	1.094.494	0	-33.443	3.051.713	4.112.764
Procentueel	26,6%	0,0%	-0,8%	74,2%	100,0%

31 december 2023

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2023
Vastgoedbeleggingen	0	0	0	150.218	150.218
Aandelen	0	0	0	768.378	768.378
Vastrentende waarden	1.013.767	0	74.240	1.199.042	2.287.049
Derivaten	0	0	-80.836	0	-80.836
Overige beleggingen	0	0	0	612.130	612.130
Totaal belegd vermogen activazijde	1.013.767	0	-6.596	2.729.768	3.736.939
Procentueel	27,1%	0,0%	-0,2%	73,0%	100,0%

	2024	2023
[2] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	1.249	1.419
Deze post heeft betrekking op het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen op de passivazijde van de (toelichting op) de balans.		
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Premies		
Dit betreft de nog te vorderen premies van de aangesloten ondernemingen.	14.206	12.374
Overige vorderingen		
Financiële beleggingen	167.336	138.197
Uitkeringen	3	9
Terug te ontvangen BTW	303	77
Te vorderen bankrente	71	93
Vooruitbetaalde kosten volgend boekjaar	1.374	9
	169.087	138.385
Totaal vorderingen en overlopende activa	183.293	150.759
Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4] Liquide middelen		
ING Bank N.V.	3.054	5.797
Depotbanken	54.778	137.667
	57.832	143.464
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds. Bpf MITT heeft een kredietfaciliteit bij ING van € 5,5 miljoen die ultimo boekjaar niet benut is.		
Totaal activa	4.535.681	4.209.216

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
Stichtingskapitaal	0	0
[5] Extra reserve		
Stand per 1 januari	568.041	502.136
Bij: bestemming saldo baten en lasten	108.416	65.905
Stand per 31 december	676.457	568.041
De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 104,3% (2023: 104,4%).		
De vereiste dekkingsgraad bedraagt 118,8% (2023: 119,1%).		
De dekkingsgraad is 118,9% (2023: 116,9%).		
De beleidsdekkingsgraad is 119,3% (2023: 121,2%).		
Het pensioenvermogen bedraagt:	4.252.952	3.925.910
De beleidsdekkingsgraad van ons fonds is ultimo 2024 hoger dan de vereiste dekkingsgraad (ultimo 2024: 118,8%). Daardoor is er geen sprake van een tekort.		
Technische voorzieningen		
[6] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	3.356.450	3.033.265
Mutaties:		
– Wijziging rekenrente voorziening pensioenverplichtingen	76.995	102.872
– Inkoop	101.431	99.129
– Sterfte	-2.488	-5.277
– Arbeidsongeschiktheid	-1.172	-1.709
– Waardeoverdrachten	-5.104	2.421
– Mutaties	-1.057	-141
– Toevoeging kosten	2.785	2.722
– Overige mutaties	-4.462	-3.332
– Verwachte uitkering	-85.907	-81.126
– Vrijval excassokosten	-2.531	-2.387
– Intrest	116.419	99.950
– Toeslagverlening	38.290	110.063
– Wijziging actuariële grondslagen	-14.403	0
Stand per 31 december	3.575.246	3.356.450

	2024	2023
De voorziening pensioenverplichtingen per 31 december is als volgt opgebouwd:		
– Deelnemers en arbeidsgeschikten	1.183.602	1.171.580
– Gewezen deelnemers	1.320.543	1.157.932
– Pensioengerechtigden	1.061.646	1.015.649
– IBNR ¹⁾	9.455	11.289
Totale voorziening pensioenverplichtingen	3.575.246	3.356.450
[7] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	1.419	1.625
Mutaties:		
– Intrest	44	46
– Resultaat op sterfte	52	-26
– Verwachte uitkering	-237	-259
– Vrijval excassokosten	-7	-8
– Wijziging actuariële grondslagen	-22	0
– Wijziging rentecurve	0	40
– Reguliere mutaties	0	1
Stand per 31 december	1.249	1.419
Totaal technische voorzieningen	3.576.495	3.357.869
Langlopende schulden		
[8] Spaarfonds gemoedsbezwaarde		
Stand per 1 januari	7	6
Vrijval uikering	0	0
Rendementstoerekening	0	1
Stand per 31 december	7	7

1) Dit betreft nagenoeg volledig de voorziening die wordt aangehouden voor de dekking van toekomstige arbeidsongeschiktheidsschades.

	2024	2023
[9] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Derivaten	180.543	176.635
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	99.015	103.861
Premies	70	77
Uitkeringen	9	0
Loonheffing en sociale premies	1.682	1.578
Administratiekosten, advieskosten, accountant en actuaris	671	231
De Nederlandsche Bank	317	354
Nog uit te betalen waardeoverdrachten en afkoopsommen	311	225
Nog te muteren waardeoverdrachten	0	36
Overige	104	302
	282.722	283.299
Alle kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
Totaal passiva	4.535.681	4.209.216

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Door Bpf MITT zijn ultimo 2024 voor een bedrag van circa 177,153 miljoen (ultimo 2023: 191,724 miljoen) aan uitstaande commitments verstrekt via onder andere de Mn-beleggingsfondsen voor de periode na 2024. Bpf MITT heeft meerjarige overeenkomsten afgesloten met AZL en Mn-Services. Deze overeenkomsten hebben een looptijd korter dan vijf jaar.

Toelichting op de Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Personeel

Gedurende het boekjaar 2024 had Bpf MITT geen personeel in dienst.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen ons, de bij ons aangesloten ondernemingen en de werknemers daarvan.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Voor de beloning van onze bestuurders verwijzen we naar de toelichting op de staat van baten en lasten. We hebben geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders. Er zijn op hen ook geen vorderingen.

Overige transacties met verbonden partijen

We hebben een Uitvoeringsreglement afgesloten met de verplicht aangesloten werkgevers en een Uitvoeringsovereenkomst met de vrijwillig aangesloten werkgevers. Er zijn, anders dan reguliere premiebetalingen, geen overige transacties met verbonden partijen.

Belastingen

De activiteiten van ons fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Baten en lasten

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

[10] Directe beleggingsopbrengsten

	2024	2023
Vastgoedbeleggingen	5.509	3.522
Aandelen	5.409	10.744
Obligaties en leningen op schuldbekentenis	39.856	47.975
Overige beleggingen	15.575	8.533
Liquide middelen	929	867
Rente over bijdragen van werkgevers en werknemers	130	73
Rentederivaten	-32.998	-16.909
Waardeoverdrachten	-30	-5
Overige	-5	-3
	34.375	54.797

	2024	2023
[11] Indirecte beleggingsopbrengsten		
– Aandelen onroerend goed	47.588	-25.237
– Aandelen	125.362	78.596
– Beleggingsfondsen in obligaties	33.919	50.912
– Obligaties en leningen op schuldbekentenis	11.674	36.578
– Bankleningen	11.984	-2.250
– Valutaderivaten	-60.084	13.551
– Rentederivaten	52.316	110.600
– Private equity	29.722	5.352
– Infrastructuur	17.596	29.193
– Liquide middelen	-4.736	417
	265.341	297.712
[12] Kosten van vermogensbeheer		
– Ingehouden netto beheerloon (inclusief restituties)	-2.759	-2.313
– Kosten beleggingsadviseur	-101	-95
– Overige kosten vermogensbeheer (bewaarloon)	-40	-42
– Herallocatie vanuit pensioenuitvoeringskosten	-702	-685
– Omzetbelasting m.b.t. kosten vermogensbeheer	584	171
	-3.018	-2.964
Het ingehouden netto beheerloon kan als volgt worden gespecificeerd naar de verschillende beleggingscategorieën:		
– Fiduciair beheer	-1.424	-1.117
– Aandelen vastgoedmaatschappijen	-275	-170
– Vastrentende waarden	-655	-619
– Alternatieve beleggingen	-405	-407
	-2.759	-2.313
De transactiekosten zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De transactiekosten kunnen niet betrouwbaar worden vastgesteld omdat deze verrekend zijn in de aan- en verkoopprijzen. Voor een verdere uitsplitsing van de kosten vermogensbeheer naar de verschillende beleggingscategorieën wordt verwezen naar het bestuursverslag. Deze kosten wijken af van de genoemde kosten in het bestuursverslag, omdat daar ook kosten zijn opgenomen die zijn verwerkt in het nettorendement.		
Totaal beleggingsopbrengsten	296.698	349.545

	2024	2023
[13] Premiebijdragen van werknemers en werkgevers		
Premies basisregeling	128.637	130.421
De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.		
De premiebijdragen van werkgever en werknemers bedragen in totaal 26,4% (2023: 26,4%) van de pensioengrondslag.		
De kostendeekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt:		
– Kostendeekkende premie	131.625	132.991
– Gedempte kostendeekkende premie	105.774	125.735
– Feitelijke premie	128.637	130.421
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	104.216	101.851
– Opslag in stand houden vereist vermogen	19.905	23.528
– Opslag voor uitvoeringskosten	7.504	7.612
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
	131.625	132.991
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	54.255	69.151
– Opslag in stand houden vereist vermogen	10.363	15.974
– Opslag voor uitvoeringskosten	7.504	7.612
– Actuarieel benodigd ten behoeve van voorwaardelijke onderdelen	33.652	32.998
	105.774	125.735
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	54.255	69.151
– Opslag in stand houden vereist vermogen	10.363	15.974
– Opslag voor uitvoeringskosten	7.504	7.612
– Actuarieel benodigd ten behoeve van voorwaardelijke onderdelen	33.652	32.998
– Overschot	22.863	4.686
	128.637	130.421
Bij de bepaling van de aan het boekjaar toe te rekenen premie is rekening gehouden met verleende premiekortingen en/of premieopslagen.		
In het boekjaar is geen korting verstrekt.		

De feitelijke premie is vastgesteld als een doorsneepremie ter grootte van 26,4% ¹⁾ van de pensioengrondslag. Deze doorsneepremie is door het bestuur vastgesteld en is gebaseerd op de premiestaffel in de ABTN.

[14] Saldo van overdrachten van rechten

Overgenomen pensioenverplichtingen	1.318	3.258
Overgenomen pensioenverplichtingen klein pensioen	2.548	8.345
Overgedragen pensioenverplichtingen	-6.819	-9.374
Overgedragen pensioenverplichtingen klein pensioen	-1.614	-1.832

-4.567

397

[15] Pensioenuitkeringen

Ouderdomspensioen	-67.598	-63.864
Partnerpensioen	-16.223	-15.186
Wezenpensioen	-214	-200
Afkopen	-1.377	-1.563
Invaliditeitspensioen	-127	-133

-85.539

-80.946

[16] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Wijziging rekenrente voorziening pensioenverplichtingen	-76.995	-102.872
Inkoop	-101.431	-99.129
Sterfte	2.488	5.277
Arbeidsongeschiktheid	1.172	1.709
Waardeoverdrachten	5.104	-2.421
Mutaties	1.057	141
Toevoeging kosten	-2.785	-2.722
Overige mutaties technische voorzieningen	4.462	3.332
Verwachte uitkering	85.907	81.126
Vrijval excassokosten	2.531	2.387
Intrest	-116.419	-99.950
Toeslagverlening	-38.290	-110.063
Wijziging actuariële grondslagen	14.403	0

-218.796

-323.185

1) Voor de Ten Cate-populatie geldt een hoger doorsneepremiepercentage van 29,5% omdat zij afwijkend van de reguliere pensioenregeling een hoger opbouwpercentage hebben en het tijdelijk partnerpensioen gekoppeld is aan een minimaal bedrag.

	2024	2023
Mutatie langlopende schuld		
[17] Mutatie spaarfonds gemoedsbezwaarde		
Premietoerekening	0	0
Rendementstoerekening	0	-1
	0	-1
Herverzekering		
[18] Uitkeringen uit herverzekering		
Ouderdomspensioen	244	264
[19] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie	-6.642	-5.515
Governance		
– Bestuur en verantwoordingsorgaan	-388	-418
– Raad van Toezicht	-54	-45
– Bestuursadvisering	-825	-751
– Sleutelfuncties en compliance	-129	-132
– Vergaderkosten	-20	-14
– Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering	-8	-8
– Opleidingskosten	-1	2
– Project Wet toekomst pensioenen	-2.307	-725
Controlekosten		
– Accountantskosten KPMG - jaarrekeningcontrole (boekjaar 2024 en 2023) ¹⁾	-80	-80
– Accountantskosten KPMG - overige controlewerkzaamheden (boekjaar 2024 en 2023) ^{1) 2)}	-25	-25
– Certificerend actuaris	-28	-23
Advieskosten		
– Actuarieel advies	-134	-173
– Communicatie	-141	-170
– Accountant (fiscaal advies) Deloitte	-52	-37
– Juridisch advies	-133	-141
– ALM Studie	0	-2
– Advies overig	-74	-1

1) De honoraria worden toegerekend aan het boekjaar waarop de werkzaamheden hebben, ongeacht wanneer deze hebben plaatsgevonden.

2) Het honorarium van EUR 57.000 voor de overeengekomen werkzaamheden op het gebied van datakwaliteit is verantwoord onder de post 'Governance – project Wet toekomst pensioenen' in 2024.

	2024	2023
Overige kosten		
– De Nederlandsche Bank	-316	-354
– Autoriteit Financiële Markten	-38	-36
– Contributie PensioenFederatie	-62	-41
– Pensioenregister	-13	-12
– UWV	-2	-6
– Overige	-22	-23
Herallocatie naar kosten vermogensbeheer	702	685
	-10.792	-8.045
[20] Overige baten en lasten		
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	2.542	-2.637
Diverse kleine posten	-11	92
	2.531	-2.545
Saldo van baten en lasten	108.416	65.905

	2024	2023
Actuariële analyse van het saldo		
Beleggingen	103.284	146.722
Premies	16.917	20.958
Waardeoverdrachten	537	-2.024
Kosten	-757	1.954
Uitkeringen	612	444
Sterfte	2.488	5.277
Arbeidsongeschiktheid	1.172	1.709
Mutaties	1.057	141
Toeslagverlening	-38.290	-110.063
Overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen	18.865	3.332
Andere oorzaken	2.531	-2.545
	108.416	65.905

Het resultaat op "Beleggingen" van 103.284 euro positief betreft het saldo van de beleggingsrendementen (296.698 euro positief) en de benodigde intrestbijschrijving en de mutatie van de technische voorziening uit hoofde van de wijziging van de rentetermijnstructuur (totaal 193.414 euro negatief)."

Bestemming van het saldo

Het bestuur heeft besloten om het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen:

	2024
Extra reserve	108.416
	108.416

Bezoldiging bestuursleden, Raad van Toezicht en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2024 zijn de volgende vergoedingen betaald.

	2024	2023
Bestuursvergoedingen	342	376
Vergoedingen Raad van Toezicht	54	45
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	46	42
Totaal	442	463

Risicoparagraaf

(in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt, is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het fonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden, gegeven de financiële risico's die het (na afdekking) loopt op de balans, komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische beleggingsmix om te bepalen of het fonds in een tekortsituatie verkeert.

Voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. In dit standaardmodel worden de risicofactoren aangeduid als S1 tot en met S10. Per risicofactor wordt uitgerekend welke buffer het pensioenfonds nodig heeft voor het betreffende risico. Vervolgens wordt rekening gehouden met de veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico (S1), het aandelen- en vastgoedrisico (S2) en het kredietrisico (S5). Tevens wordt rekening gehouden met de veronderstelling dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie).

De volgende tabel toont de uitsplitsing van de vereist eigen vermogens op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024 van 18,8% en ultimo 2023 van 19,1%. Voor de procentuele buffers per risicofactor geldt dat rekening is gehouden met de toerekening van de correlatie- en diversificatie-effecten aan de individuele risicobuffers.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	109.886	1,7	119.089	2,0
Zakelijke waarden risico (S2)	515.858	13,6	485.409	13,5
Valutarisico (S3)	114.411	0,5	110.494	0,6
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	141.571	2,6	131.037	2,6
Verzekeringstechnisch risico (S6)	95.696	0,4	89.326	0,4
Actief beheer risico (S10)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-305.634		-295.435	
Vereist eigen vermogen	671.788	18,8	639.920	19,1
Aanwezige dekkingsgraad		118,9		116,9
Beleidsdekkingsgraad		119,3		121,2
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,3		104,4
Vereiste dekkingsgraad		118,8		119,1

De beleidsdekkingsgraad van het fonds is per 31 december 2024 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling. Einde boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 119,3%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2023 van 121,2%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 1,9%-punt.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De looptijd van de pensioenverplichtingen van het fonds is langer dan de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 21,9.

Duratie van de pensioenverplichtingen 19,4.

Het pensioenfonds dekt strategisch 70,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. De feitelijke afdekking van het renterisico ultimo 2024 is 71,1% op basis van de swapcurve.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 105.722 (1,6%) en voor het strategisch renterisico 109.886 (1,7%).

Aandelen- en vastgoedrisico

Ons fonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, onroerend goed, infrastructuur en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende categorieën in zakelijke waarden getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden, onroerende zaken en overige beleggingen per categorie:</i>				
Indirect onroerend goed	321.924	17,2	150.218	9,8
Ontwikkelde markten (Mature markets)	643.535	34,3	534.902	34,9
Opkomende markten (Emerging markets)	225.527	12,0	233.476	15,3
Private equity	362.675	19,4	312.944	20,4
Infrastructuur	320.539	17,1	299.186	19,5
	1.874.200	100,0	1.530.726	100,0

Derivaten

Strategisch dekt het fonds haar zakelijke waarden risico niet af.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 559.811 (14,7%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 515.858 (13,6%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt doordat de verplichtingen van ons fonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van ons fonds in niet-euro luidt. Ons fonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Ons fonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar blootstelling naar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van het valutarisico loopt het fonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Indien de afdekking van het risico hoger dan 100% is, loopt ons fonds juist risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Strategisch streeft ons fonds naar een afdekking van 90% van de valuta-exposure naar Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen. Andere buitenlandse valuta worden niet afgedekt. Eind 2024 zou dit betekenen dat strategisch 62,5% van de niet-euro belangen wordt afgedekt. De bedragen in onderstaande tabellen zijn op basis van Look Through, inclusief CSA-posities, saldi depotbanken en kortlopende vorderingen en schulden met betrekking tot beleggingen.

	31 december 2024		31 december 2024	
	Voor derivaten €	Valuta- derivaten €	Na derivaten €	Reële waarde €
Euro	2.688.775	988.808	3.677.585	-20.655
Amerikaanse dollar	941.448	-846.972	94.476	0
Britse pond sterling	93.663	-106.265	-12.604	0
Japanse yen	42.839	-35.571	7.268	0
Overige	469.139	0	469.139	0
	4.235.864	0	4.235.864	-20.655

	31 december 2023		31 december 2023	
	Voor derivaten €	Valuta- derivaten €	Na derivaten €	Reële waarde €
Euro	2.526.333	773.818	3.300.151	16.406
Amerikaanse dollar	770.385	-660.531	109.854	0
Britse pond sterling	76.520	-79.061	-2.541	0
Japanse yen	38.946	-34.226	4.720	0
Overige	496.758	0	496.758	0
	3.908.942	0	3.908.942	16.406

Indien de afrekening van deze transacties op 31 december 2024 zou hebben plaatsgevonden dan zou het af te rekenen bedrag lager uitvallen dan overeengekomen (ongerealiseerde resultaat van negatief 60.084).

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde markten en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 119.568 (0,6%) en voor het strategisch valutarisico 114.411 (0,5%).

Grondstoffenrisico

Grondstoffen ofwel commodities, vormen een beleggingscategorie waarin veelal via indexfutures en swaps wordt geïnvesteerd in energie (olie), metalen, edelmetalen en agroproducten. Het grondstoffenrisico betreft het risico op fluctuaties in grondstofprijzen. Bpf MITT heeft geen beleggingen in grondstoffen.

Kredietrisico

Bpf MITT loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende-waardenportefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese staatsobligatie met een AAA-rating wordt in het standaardmodel als kredietrisicovrij beschouwd. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als zeer risicovol beschouwd.

De samenstelling van de vastrentende waarden (inclusief lopende intrest) kan als volgt worden samengevat:

	2024				2023			
				Credit-spread				Credit-spread
		%	Duration	%		%	Duration	%
Langlopende Europese obligaties	513.493	22,3	14,5	0,5	416.192	18,2	14,1	0,1
Europese bedrijfsobligaties	392.519	17,1	4,4	0,9	376.570	16,5	4,5	0,8
Hypotheke retail	347.618	15,1	8,1	1,5	328.412	14,4	8,1	1,7
Kortlopende staatsobligaties	215.286	9,4	6,2	3,4	248.479	10,9	6,6	1,3
Onderhandse leningen	52	0,0	0,0	0,6	102	0,0	0,5	0,7
Vastrentend-hoogrentend EU obligaties	112.283	4,9	3,3	2,3	121.353	5,3	3,7	0,8
Vastrentend-hoogrentend US obligaties	109.808	4,8	3,9	2,4	124.227	5,4	3,2	2,6
Emerging Markets obligaties	581.000	25,2	0,4	-0,2	597.574	26,1	0,3	-0,3
Deposito's	30.008	1,3	–	–	74.138	3,2	–	–
	2.302.067	100,0			2.287.049	100,0		

De creditspread is een maatstaf voor kredietrisico en geeft de opslag aan die de markt vraagt boven de risicovrije rente. Des te hoger deze opslag, des te hoger de markt het kredietrisico op een partij beoordeelt en des te hoger de vergoeding (de spread) is die de markt wil ontvangen voor het nemen van dit kredietrisico. De creditspread is bepaald ten opzichte van de relevante swapcurves in de desbetreffende valuta van de obligatie.

De durations en credit spreads van Europese staatsobligaties, langlopende obligaties en bedrijfsobligaties zijn specifiek bepaald voor deze beleggingsfondsen. Voor alle overige vastrentende waarden (overige beleggingsfondsen en discretionaire portefeuilles) zijn deze gegevens op basis van benchmarks vastgesteld.

De Langlopende Europese staatsobligaties zijn onder andere uitgegeven door de landen Duitsland, Nederland, Oostenrijk, Ierland, Frankrijk, Finland en België en luiden in EUR.

De Emerging Markets-obligaties zijn uitgegeven door landen in opkomende regio's zoals Latijns-Amerika, Azië, Pacific en Afrika.

De Vastrentend-hoogrentende portefeuille bestaat uit hoogrentende obligaties uitgegeven door het bedrijfsleven.

De hoogrentende obligaties hebben over het algemeen een lagere rating dan "Investment grade".

Deposito's en kortlopende staatsobligaties worden aangehouden om tijdelijke overtollige liquide middelen kortstondig uit te zetten.

Het kredietrisico wordt primair beperkt door te beleggen in bedrijven of staten met een hoge kredietwaardigheid.

De verdeling van de vastrentende waarden naar creditrating is als volgt:

	2024	2023
	%	%
AAA	31,0	36,0
AA	27,0	22,0
A	15,0	13,0
BBB	13,0	15,0
Lager dan BBB	12,0	13,0
Geen rating	2,0	1,0
	100,0	100,0

De verdeling van de looptijd van de vastrentende waarden is als volgt:

	2024		2023	
	%		%	
Van 0 tot 3 jaar	839.960	36,5	892.534	39,0
Van 3 tot 5 jaar	245.883	10,7	257.808	11,3
Van 5 tot 10 jaar	527.326	22,9	537.207	23,5
Van 10 tot 20 jaar	362.335	15,7	330.966	14,5
Langer dan 20 jaar	326.563	14,2	268.534	11,7
	2.302.067	100,0	2.287.049	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naarmate de rating slechter wordt, neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 140.941 (2,6%) en voor het strategisch kredietrisico van 141.571 (2,6%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 95.696 (0,4%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 95.696 (0,4%).

Concentratierisico en prijsrisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Zakelijke waarden, onroerend goed en overige beleggingen				
<i>Verdeling zakelijke waarden en overige beleggingen per regio:</i>				
Indirect onroerend goed	321.924	17,2	150.218	9,8
Aandelen Europa	219.157	11,7	201.741	13,2
Aandelen Noord-Amerika	336.014	17,9	255.573	16,7
Aandelen Verre Oosten	88.364	4,7	77.588	5,1
Aandelen Emerging Markets	225.527	12,0	233.476	15,3
Private equity	362.675	19,4	312.944	20,4
Infrastructuur	320.539	17,1	299.186	19,5
	1.874.200	100,0	1.530.726	100,0
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector:</i>				
Financiële instellingen	162.221	18,7	151.857	19,8
Handels- en industriële ondernemingen	87.356	10,1	81.358	10,6
Energie	12.274	1,4	11.572	1,5
Technologie	181.785	20,9	123.795	16,1
Consumentengoederen	256.254	29,5	260.937	34,0
Communicatie	113.460	13,1	68.546	8,9
Materialen	25.743	3,0	39.448	5,1
Overige	29.969	3,4	30.865	4,0
	869.062	100,0	768.378	100,0
Concentratierisico vastrentende waarden				
Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van de totale beleggingen in vastrentende waarden:				
Duitse staat	283.409	6,2	372.049	8,8
Nederlandse staat	153.300	3,4	201.309	4,8
Finse staat	108.115	2,6	49.256	1,3
Europese Unie	106.371	2,5	85.538	2,2

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Security Lending

Binnen een aantal Mn Services Beleggingsfondsen waarin belegd wordt, worden stukken (aandelen en obligaties) uitgeleend. Voor het uitlenen van deze stukken ontvangen de betreffende beleggingsfondsen collateral als onderpand. De opbrengsten van het uitlenen van de stukken worden binnen het betreffende beleggingsfonds herbelegd. Deze opbrengsten hebben een positief effect op de participatiewaarde van het beleggingsfonds. Het onderpand heeft gemiddeld een waarde van 105,2% van de uitgeleende stukken. Het Bpf MITT aandeel in de waarde van het ontvangen onderpand was op jaareinde 165.781. Het verstrekte en verkregen onderpand is opgenomen onder de vorderingen en schulden met betrekking tot beleggingen (in de toelichting) op de balans.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

	2024		2023	
	%		%	
Illiquide beleggingen per beleggingscategorie				
Vastrentende waarden	347.670	8,45	328.514	9,91
Private equity	362.675	8,82	312.944	9,44
Infrastructuur	320.539	7,79	299.186	9,03
	1.030.884	25,07	940.644	28,38

Onder illiquide vastrentende waarden zijn de onderhandse leningen en hypotheekleningen opgenomen.

Illiquide beleggingen zijn niet binnen een maand opvraagbaar. Ultimo 2024 is 24,27% (2023: 28,38%) van de totale beleggingsportefeuille illiquide en deze vertegenwoordigen een bedrag van 1.030.884 dat niet binnen één maand liquide gemaakt kan worden.

Actief beheer risico

Het Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico. Er wordt niet actief belegd.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het fonds resulteert een buffer voor het feitelijk actief beheer risico van 0 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico van 0 (0,0%).

Diversificatie- en correlatie-effect

Bij de becijfering van het totale vereist eigen vermogen dient gebruik gemaakt te worden van de wortelformule. Hierdoor is het totale vereist eigen vermogen kleiner dan de optelsom van de afzonderlijke buffers. In de wortelformule wordt namelijk verondersteld dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen (diversificatie). Wel wordt uitgegaan van een positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, het aandelen- en vastgoedrisico en het kredietrisico. Per saldo heeft dit een risico-verlagend effect. Bij het pensioenfonds is dit voor de feitelijke beleggingsportefeuille eind 2024 -310.364 en voor de strategische beleggingsportefeuille -305.634.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden die nadere informatie geven over de feitelijke toestand op balansdatum en van een zodanig belang zijn dat het niet toelichten de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening beïnvloedt.

Vastgesteld te Heerlen, 24 juni 2025.

Het bestuur

dhr. G.A.J. Lamers
voorzitter

dhr. N. Mol

dhr. J. Hasselman

dhr. M. Mulder

dhr. J.J.C. Jochems

dhr. J.W. Eggen

mw. I.M. van Eekelen

dhr. W.B.E. Rutgers

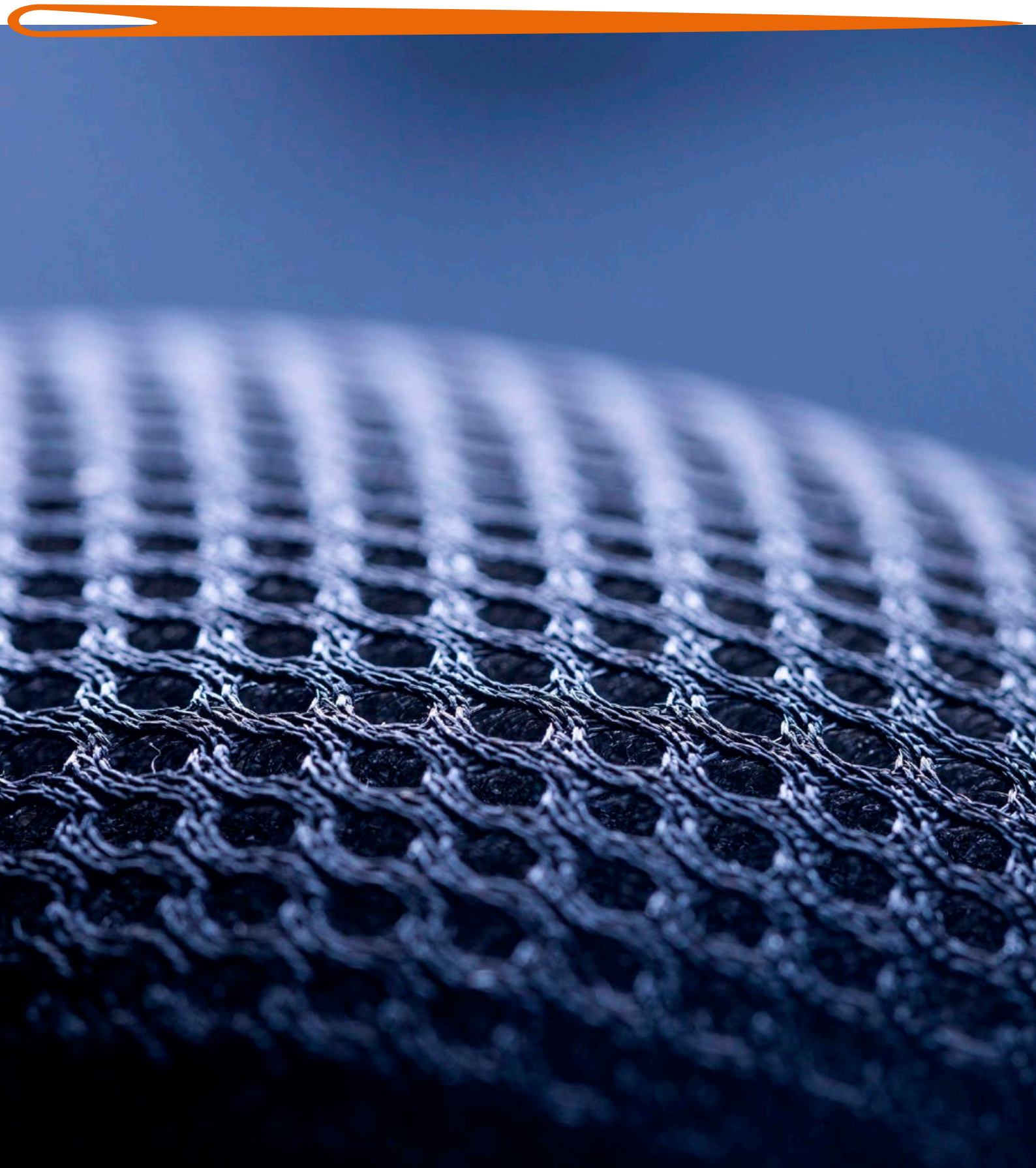
De Raad van Toezicht

mw. M.L.P.A. van der Steen-Jacquet

mw. M.K. Sanderse

dhr. F.A. Wouters

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van ons fonds.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie te Heerlen is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 21.100.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1.055.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- De kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Rotterdam, 24 juni 2025

drs. H.L.N. Stofbergen AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie per 31 december 2024 en van het saldo van baten en lasten over 2024, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie ('de Stichting') te Heerlen gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2024;
- 2 de staat van baten en lasten over 2024;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2024; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

KPMG Accountants N.V., een naamloze vennootschap ingeschreven in het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van continuïteit, fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving en de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Samenvatting

Materialiteit

- Materialiteit van EUR 21 miljoen
- Circa 0,5% van het pensioenvermogen

Risico van een afwijking van materieel belang vanwege risico's gerelateerd aan Fraude, NOCLAR en Continuïteit

- Frauderisico's: veronderstelde risico van doorbreken interne beheersing door het bestuur geïdentificeerd en verder uiteengezet in de sectie 'Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving'.
- Risico's in verband met het niet naleven wet- en regelgeving (NOCLAR): geen rapporteerbare risico's van een afwijking van materieel belang vanwege NOCLAR risico's geïdentificeerd.
- Continuïteitsrisico's: geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

Kernpunten

- Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds
- Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 21 miljoen (2023: EUR 20 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2024 (circa 0,5%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur en de raad van toezicht afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 1.050 duizend rapporteren aan het bestuur en de raad van toezicht alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan MN Services Vermogensbeheer B.V. (hierna: MN Services). De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V. (hierna: AZL).

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door MN Services en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen. Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van AZL, zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportage.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij, en bespreken wij met de andere onafhankelijke accountant, de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan MN Services en AZL.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en pensioenuitkeringen uitgevoerd, waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en pensioenuitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht. Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants. MN Services heeft op grond van de overeenkomst met de Stichting aan een onafhankelijke accountant opdracht gegeven de informatie inzake de beleggingen ten behoeve van de jaarrekening van de Stichting te controleren.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel bij de jaarrekening zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controlewerkzaamheden van deze accountant. In dit kader hebben wij de accountant schriftelijke instructies gegeven omtrent de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden. De accountant heeft, op onze instructie, de controle uitgevoerd en daarbij ook bijzondere aandacht besteed aan het hierna genoemde kernpunt van onze controle voor de waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds. De accountant heeft zijn bevindingen aan ons gerapporteerd. Wij hebben de rapportage geëvalueerd, de bevindingen met de accountant besproken, het controledossier van de accountant beoordeeld en aanvullende eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder de aansluiting van de vermogensbeheerrapportage met de financiële administratie en de jaarrekening. Door

bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen verkregen.

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

In het hoofdstuk 'operationeel risicomanagement' van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de Stichting en haar bedrijfsomgeving, en van het risicomanagement van de Stichting met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de procedures van de Stichting om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij het bestuur en de raad van toezicht en hebben wij correspondentie met relevante toezichthoudende autoriteiten en regelgevers in onze evaluatie betrokken. We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, waaronder het uitvoeren van detailwerkzaamheden ten aanzien van de geautomatiseerde en handmatige journaalboekingen die gedurende het jaar zijn gemaakt op feest- en weekenddagen, alsmede een deelwaarneming op handmatige boekingen gedurende het jaar die toezien op de premies en uitkeringen van het pensioenfonds.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet-voldoen aan deze regelgeving:

- Pensioenwet;
- Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet Bpf 2000);
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Sanctiewetgeving.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot de identificatie van een rapporteerbaar risico van een afwijking van materieel belang vanwege het niet voldoen aan wet- en regelgeving.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording (waaronder premiebijdragen, directe beleggingsopbrengsten en gerealiseerde indirecte beleggingsopbrengsten) als niet significant gezien de aard van de opbrengsten, de aanwezige uitbestedingsrelaties en de beperkte mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording.

De premiebijdragen en directe beleggingsopbrengsten betreffen homogene en niet-complexe opbrengstenstromen, zonder aanwezige significante schattingselementen.

Ten aanzien van de indirecte gerealiseerde beleggingsopbrengsten hebben wij het veronderstelde frauderisico weerlegd omdat er geen verhoogde druk is op het bestuur van het pensioenfonds om de opbrengstverantwoording te sturen en de gelegenheid om de

opbrengstverantwoording materieel te beïnvloeden zeer beperkt is, mede door de aanwezige uitbestedingsrelaties.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude dat relevant is voor onze controle (dit betreft het relevante veronderstelde risico zoals vastgelegd in de controlestandaarden). Wij hebben hierop als volgt ingespeeld:

Doorbreken van interne beheersing door het bestuur (een verondersteld risico)

Risico:

Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijkt te werken, zoals schattingen gerelateerd aan de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan de Stichting bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Als onderdeel van de beoordeling van het frauderisico hebben wij een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. De uitkomst van deze evaluatie is dat wij geen (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico hebben geïdentificeerd.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van beleggingen.
- We hebben journaalposten en andere aanpassingen geïdentificeerd en geselecteerd om te toetsen die aan het einde van de rapportageperiode zijn gemaakt.

Onze evaluatie van uitgevoerde procedures ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving heeft niet geleid tot een extra kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur en aan de raad van toezicht.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur van de Stichting heeft zijn continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te beoordelen omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben;

- overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot een significant continuïteitsrisico;
- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de Stichting gedurende het boekjaar ten opzichte van wettelijke solvabiliteits-eisen op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's en het evalueren van de toelichting in de jaarrekening hieromtrent.

De resultaten van onze risicobeoordelingsprocedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur en de raad van toezicht gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Waardering van beleggingen voor risico pensioenfondsen

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfondsen (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen van de Stichting bedragen circa 95% van het balanstotaal. Alle beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Uit noot 1 van de toelichting op de jaarrekening blijkt dat voor ongeveer EUR 1,1 miljard (27%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op marktnoteringen en dat voor EUR 3,0 miljard (73%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op andere geschikte waarderingsmodellen. Het bepalen van de marktwaaarde voor deze laatste beleggingscategorie is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormde de waardering van de beleggingen een kernpunt van onze controle.

In de paragraaf 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' geeft de Stichting de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In noot 1 zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor de waardering van deze beleggingscategorie uiteengezet. Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

De accountant van MN Services heeft zijn bevindingen met betrekking tot zijn controle op de vermogensrapportage aan ons gerapporteerd. Wij hebben de rapportage geëvalueerd, de bevindingen met de accountant besproken en, wanneer nodig geacht, een dossierreview op het controledossier van de accountant verricht.

Wij hebben vastgesteld dat de gecontroleerde vermogensbeheerrapportage aansluit met de financiële administratie en de jaarrekening.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de paragraaf 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In de 'Risicoparagraaf' is de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruik gemaakt van een eigen actuaris. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Daarbij is het bestuur, onder toezicht van de raad van toezicht, verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en de naleving van wet- en regelgeving en het nemen van maatregelen om de gevolgen, voor zover mogelijk, ongedaan te maken en herhaling te voorkomen.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 24 juni 2025

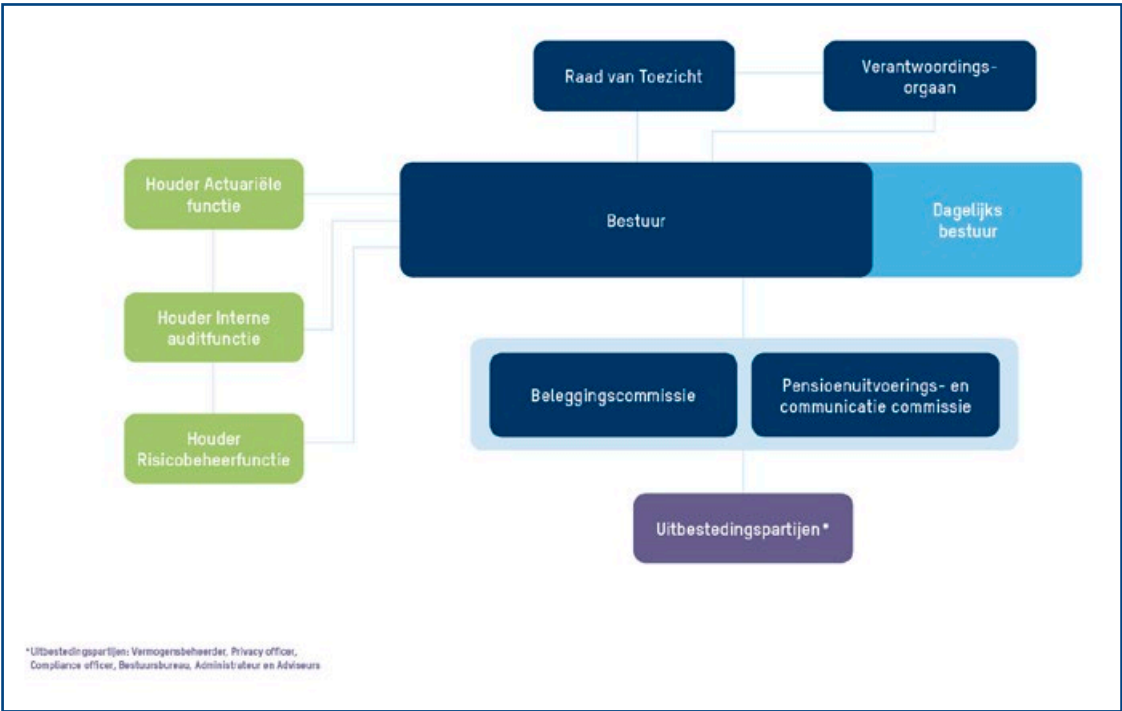
KPMG Accountants N.V.

A.R.B. de Bruin RA

Bijlagen

Organogram 2024

Organisatie pensioenfonds

Organen, commissies en uitbestedingspartijen

Op 31 december 2024 was de samenstelling als volgt:

Bestuur

<i>Leden namens werkgevers</i>	<i>Functie:</i>	<i>Namens:</i>
dhr. G.A.J. Lamers (1969)	werkgeversvoorzitter	MODINT
dhr. J.J.C. Jochems (1958)		MODINT
dhr. J. Hasselman (1955)		MODINT
dhr. M. Mulder (1964)		MODINT

<i>Leden namens werknemers</i>		
mw. I.M. van Eekelen (1975)		FNV
dhr. J. W. Eggen (1963)		De Unie

<i>Leden namens pensioengerechtigden</i>		
dhr. W.B.E. Rutgers (1965)		
dhr. N. Mol (1958)	werknemersvoorzitter	

Verantwoordingsorgaan

<i>Leden namens deelnemers</i>	
dhr. G.J. Getkate (1964) (vanaf 1-9-2019)	voorzitter
dhr. J. Schellen (1983) (vanaf 4-4-2022)	

<i>Leden namens werkgevers</i>	
dhr. H.P.B. Rondhuis (1982) (vanaf 8-4-2022)	
dhr. L.P.M. Duijvestijn (1956) (vanaf 19-1-2023)	

<i>Leden namens pensioengerechtigden</i>	
dhr. N.J. Loendersloot (1952) (vanaf 1-7-2014)	
mw. A. Albada (1957) (vanaf 9-5-2022)	

Raad van Toezicht

mw. M.L.P.A. van der Steen-Jacquet (1975) (vanaf 8-11-2022)	voorzitter
mw. M.K. Sanderse (1968) (vanaf 15-7-2022)	
dhr. F.A. Wouters (1983) (vanaf 8-7-2021)	

Commissies

Dagelijks bestuur	N. Mol (voorzitter) G.A.J Lamers. (secretaris)
Beleggingscommissie	J. Hasselman (voorzitter) M. Mulder W.B.E. Rutgers
Pensioenuitvoerings- en communicatiecommissie	J.J.C. Jochems (voorzitter) G.A.J. Lamers N. Mol J.W. Eggen

Sleutelfuncties

Actuarieel – houder	H.L.N. Stofbergen
Actuarieel – vervuller	Towers Watson Netherlands B.V., locatie Rotterdam
Risicobeheer – houder	I.M. van Eekelen
Risicobeheer – vervuller	PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V., locatie Amsterdam
Interne audit – houder	D. Brouwer
Interne audit – vervuller	4PP Audit B.V. te Maurik
Accountant	KPMG Accountants N.V. te Utrecht
Adviserend actuaris	Towers Watson Netherlands B.V., locatie Purmerend
Certificerend actuaris	Towers Watson Netherlands B.V., locatie Rotterdam
Compliance officer	HVG Law LLP, locatie Amsterdam (tot en met 31 december 2024)
Compliance-i-Consultancy	(vanaf 1 januari 2025)
Privacy officer	HVG Law LLP, locatie Amsterdam (tot en met 31 december 2024)
Compliance-i-Consultancy	(vanaf 1 januari 2025)
Adviseur beleggingscommissie	Sprenkels B.V. te Amsterdam
Vermogensbeheer	MN Services Vermogensbeheer B.V. te Den Haag
MN Custodian (bewaarder)	Citibank te Londen
Administratie en uitvoering pensioenregeling	AZL N.V. te Heerlen
Bestuursondersteuning	Montae & Partners B.V. te Rijswijk

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8,
leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en in artikel 6, eerste alinea, van Verordening
(EU) 2020/852

Productnaam: Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie (Bpf MITT)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 549300PZ334RP6W8T666

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S kenmerken)

Had dit financiële product een duurzamebeleggingsdoelstelling?

Ja

Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____%

in economische activiteiten die volgens de EU-toxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ in economische activiteiten volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%

Nee

Het product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een sociale doelstelling

Het product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten.. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Bpf MITT belegt voor een goed pensioen. Bpf MITT streeft ernaar dit zo verantwoord mogelijk te doen, zodat gepensioneerden hun pensioen ontvangen in een wereld die toekomstbestendig, rechtvaardig en leefbaar is. Bpf MITT heeft zicht met name gericht op:

1. Het uitsluiten van ongewenste activiteiten zoals tabak, controversiële wapens, handvuurwapens voor civiel gebruik, seksindustrie en pornografie, en bont. Deze ongewenste activiteiten waren geen onderdeel van de beleggingen van Bpf MITT in het jaar 2024¹.
2. Het beperken van negatieve effecten van beleggingen door het betrekken van ecologische en sociale factoren en ondernemingsbestuur (ESG²) bij beleggingsbeslissingen. Bpf MITT heeft in 2024 hoofdzakelijk belegd in ondernemingen en landen die op basis van ESG-indicatoren van externe dataproviders relatief beter hebben gescoord dan gemiddeld. Bpf MITT blijft bedrijven steunen die actief werken aan verbeteringen op ESG-thema's en dit aantonen in hun gesprekken met Bpf MITT (engagement).
3. Klimaat: Bpf MITT heeft de financiële risico's en mogelijke negatieve gevolgen van onze beleggingen op onze leefomgeving in kaart gebracht en heeft beleid met als doel klimaatrisico's te beheersen en bij te dragen aan de energietransitie. Daarnaast is Bpf MITT in gesprek gegaan met ondernemingen die veel kunnen betekenen voor de energietransitie en een groot risico lopen als zij hun bedrijfsmodel niet aanpassen. Ook heeft Bpf MITT gestemd op aandeelhoudersvergaderingen over ecologische onderwerpen.
4. Mensenrechten en arbeidsrechten: Bpf MITT beschouwt haar dialoogbeleid als een belangrijk instrument bij het aanpakken van sociale aspecten. Zo is Bpf MITT in gesprek gegaan met ondernemingen over leefbare lonen en inkomens in toeleveringsketens en ondernemingen waar zich ernstige misstanden voordoen en die derhalve de OESO-richtlijnen, *UN Guiding Principles on Business and Human Rights* (UNGP's) en *UN Global Compact Principles* schenden. Ook in het stembelief heeft Bpf MITT het onderwerp mensenrechten meegenomen. In het algemeen heeft Bpf MITT voor aandeelhoudersvoorstellen gestemd op het gebied van sociale aangelegenheden als deze maatschappelijk verantwoordelijk gedrag stimuleren en langetermijnwaarde van ondernemingen voor aandeelhouders en andere belanghebbenden verbeteren.

De pensioenregeling als zodanig heeft niet een referentiebenchmark zoals bedoeld in SFDR.

Meer informatie over de gerealiseerde duurzame ambities is opgenomen in het jaarverslag van Bpf MITT.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Bpf MITT meet met de in onderstaande tabel genoemde duurzaamheidsindicatoren de gepromote ecologische en sociale kenmerken van de pensioenregeling. Hoe deze hebben gepresteerd is weergegeven in de tabel.

Duurzaamheidsindicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

¹ De uitsluitingen zijn gedaan op basis van data van externe dataproviders. De volledigheid van de uitsluitingen op deze activiteiten is afhankelijk van de volledigheid van de beschikbare data van de dataprovider.

² ESG-factoren zijn factoren die betrekking hebben op milieu, mens en maatschappij, en goed ondernemingsbestuur. Hierbij staat de E voor Environmental (milieu), de S voor Social (mens en maatschappij) en de G voor Governance (goed ondernemingsbestuur).

Duurzaamheidsindicator	Toelichting	2024	2023	Observaties
De gewogen gemiddelde Morgan Stanley Capital Industry ('MSCI') Adjusted ESG-score (beursgenoteerde aandelen & bedrijfsobligaties)	Deze score geeft een indicatie hoe goed ondernemingen in de portefeuille hun materiële ESG-risico's beheren ten opzichte van sector peers ³ . De schaal van de MSCI ESG Industry Adjusted score loopt van 10 (best presterend) tot 0 (slechtst presterend).	Aandelenportefeuilles: 7,12	Aandelenportefeuilles: 7,19	De scores zijn nagenoeg gelijk gebleven.
		Obligatie Portefeuilles: 7,24	Obligatie Portefeuilles: 7,06	
CO ₂ -uitstoot (beursgenoteerde aandelen & bedrijfsobligaties)	De absolute uitstoot van de aandelen- en bedrijfsobligatiefondsen	Aandelen fondsen: 40,287tCO ₂ e	Aandelenfondsen: 41,596tCO ₂ e	De daling van de uitstoot in de aandelenportefeuille is voornamelijk het gevolg van de uitsluiting van een groot deel van de Energy sector. De daling van de uitstoot in de obligatieportefeuille is voornamelijk gedaald door de bijna halvering van de belegging in Thyssenkrupp AG.
		Bedrijfsobligatiefondsen: 28,080tCO ₂ e	Bedrijfsobligatiefondsen: 36,372tCO ₂ e	
		Totaal: 68,367tCO ₂ e	Totaal: 77,967tCO ₂ e	

Het aantal bedrijven dat gedurende 2024 en 2023 onderdeel uitmaakte van een van de engagementprogramma's was als volgt:⁴

³ In volgend document wordt de methodologie van deze score beschreven [MSCI ESG Metrics Calculation Methodology](#)

⁴ In 2024 zijn bepaalde programma's beëindigd of samengevoegd. Om die reden komen de namen van de programma's niet volledig overeen met het periodieke rapportage template van vorig jaar.

Engagementthema	Aantal ondernemingen 2024	Aantal ondernemingen 2023	Observaties
Biodiversiteit	11	11	Het aantal bedrijven dat in 2024 onderdeel uitmaakte van een van de engagementprogramma's verschilt van dat in 2023. Dat komt met name doordat het engagement met meerdere bedrijven is afgerond en ook nieuwe engagements zijn opgestart. Bedrijven die in 2023 onvoldoende voortgang lieten zien op de doelstellingen zijn uitgesloten van de portefeuille.
Energietransitie	52	42	
Incidenten & controverses	75	59	
Mensenrechten en Arbeidsrechten	23	15	
Nederlandse Beursgenoteerde Ondernemingen	8	8	
Tax (belasting)	N.v.t.	5	
Arbeidstransitie & Automatisering	5	5	
IMVB cases	N.v.t.	4	
Totaal	174	149	

Onderstaande tabel geeft de gewogen gemiddelde score op de indicatoren van het landenraamwerk (staatsobligaties) weer voor 2024 en 2023:

Aspect ESG ontwikkeling	Indicator	Schaal*	Uitleg	Score 2024	Score 2023	Observaties
Governance & sociaal	Corruption Perception Index	0-100	0 = laagste niveau van corruptie 100 = hoogste niveau van corruptie	39,10	37,62	De gewogen gemiddelde scores op de indicatoren uit het ESG-Landenraamwerk zijn nagenoeg gelijk gebleven in 2024. Voor de Climate Change Performance Index (CCPI) geldt dat de indicator in 2024 is toegevoegd en er daarom geen vergelijking met 2023 gemaakt kan worden.
	Democracy Index	0-100	0 = laagste niveau van democratie 100 = hoogste niveau van democratie	63,42	64,69	
Sociale ontwikkeling	Human Development Index	0-100	0 = laagste ontwikkelingsniveau 100 = hoogste ontwikkelingsniveau	77,80	75,64	
Milieurisico	Vulnerability Index	0-100	0 = niet kwetsbaar 100 = kwetsbaar	39,27	41,84	
	Readiness Index	0-100	0 = niet gereed	41,30	39,63	

			100 = volledig voorbereid			
	De Climate Change Performance Index**	0-100	0 = niet gereed 100 = volledig voorbereid	45,51	N.v.t.	

* In bovenstaande tabel zijn scores geconverteerd naar een schaal van 0-100.

**De CCPI-indicator richt zich alleen op de landen die verantwoordelijk zijn voor het grootste deel van de wereldwijde uitstoot.

...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Voor een vergelijking met de voorafgaande periode (referentiejaar 2023) wordt verwezen naar de tabellen onder de vraag hierboven.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Bpf MITT heeft vooralsnog geen commitment afgegeven naar duurzame beleggingen en rapporteert hier daarom ook niet over.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

Bpf MITT heeft vooralsnog geen commitment afgegeven naar duurzame beleggingen en rapporteert hier daarom ook niet over.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

n.v.t.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

n.v.t.

In de EU-taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgesteld. Dit houdt in dat op taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EUcriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Bpf MITT heeft rekening gehouden met de belangrijkste negatieve effecten van de beleggingen op duurzaamheidsfactoren. Duurzaamheidsfactoren worden wettelijk gedefinieerd als ecologische, sociale en werkgelegenheidszaken, eerbiediging van mensenrechten en bestrijding van corruptie en van omkoping.

Ondernemingen met ondermaatse prestaties op ESG-gebied zijn uitgesloten met als doel de belangrijkste negatieve effecten van de beleggingen op duurzaamheidsfactoren te beperken. De duurzaamheid van de bedrijfsvoering van ondernemingen is beoordeeld op basis van verschillende onderwerpen als CO₂-uitstoot, energie- en waterverbruik, ethiek, anti-corruptie en mensen- en arbeidsrechten. Bpf MITT gelooft dat ondernemingen met een lage ESG-score verantwoordelijk zijn voor de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. Daarom is niet belegd in deze ondernemingen. Ook is er specifiek gekeken naar ondernemingen met activiteiten die een grote impact kunnen hebben op het milieu. De laagst scorende ondernemingen actief in sectoren met een hoog klimaatrisico zijn uitgesloten om de belangrijkste ongunstige effecten op het milieu te beperken. Daarnaast is niet belegd in ondernemingen waarvan de producten of diensten geacht worden een negatief effect op de maatschappij te hebben, zoals controversiële wapens.

Naast het uitsluiten van ondernemingen heeft Bpf MITT invloed beogen uit te oefenen op de strategie van ondernemingen om de negatieve effecten op duurzaamheidsfactoren te beperken. Door middel van het dialoogprogramma is engagement gevoerd met ondernemingen waar zich misstanden voordoen en die internationale standaarden omtrent mensen- en arbeidsrechten onvoldoende naleven. Ook is er engagement gevoerd op de thema's: leefbaar inkomen en leefbaar loon, biodiversiteit en de energietransitie. Daarnaast is voor aandelenbeleggingen gestemd op aandeelhoudersvergaderingen over onderwerpen als goed ondernemingsbestuur en klimaat.

Ook is niet belegd in overheden die slecht scoren op ecologische en sociale aspecten. Op grond van het landenraamwerk zijn overheden beoordeeld op verschillende onderwerpen zoals de kwetsbaarheid voor klimaatrisico's, de bereidheid en mogelijkheid van landen zich aan te passen aan klimaatverandering, de mate van democratie en de sociale ontwikkeling van een land. Wanneer een land op een van deze indicatoren tenminste tot de 25% slechts-presterende landen behoort, is niet belegd in het land. Bpf MITT gelooft dat landen die ondermaats presteren op klimaat en sociale onderwerpen onvoldoende verantwoordelijkheid nemen voor de belangrijkste ongunstige effecten van overheden op duurzaamheidsfactoren. Daarom zijn staatsobligaties van deze landen uitgesloten van de beleggingen.

Op de website van Bpf MITT is de [verklaring](#) te vinden over hoe wordt omgegaan met de belangrijkste negatieve effecten van beleggingen. Ieder jaar voor 30 juni rapporteert Bpf MITT middels deze verklaring over de 18 verplichte indicatoren en twee geselecteerde optionele indicatoren.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Deze lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten⁵: 2024

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2024

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Staatsobligaties Duitsland	Government	6,72%	Duitsland
Staatsobligaties Nederland	Government	3,64%	Nederland
Staatsobligaties EU	Government	3,57%	Europese Unie
Staatsobligaties Finland	Government	2,56%	Finland
Staatsobligaties Oostenrijk	Government	1,87%	Oostenrijk
Staatsobligaties Portugal	Government	1,64%	Portugal
Staatsobligaties Spanje	Government	1,61%	Spanje
Staatsobligaties België	Government	1,51%	België
Staatsobligaties Frankrijk	Government	1,46%	Frankrijk
Staatsobligaties Ierland	Government	1,40%	Ierland
NVIDIA	Government	0,53%	Verenigde Staten
Staatsobligaties Zuid-Afrika	Technology	0,47%	Zuid-Afrika
Staatsobligaties Brazilië	Government	0,43%	Brazilië
Staatsobligaties Mexico	Government	0,42%	Mexico
Apple	Technology	0,40%	Verenigde Staten

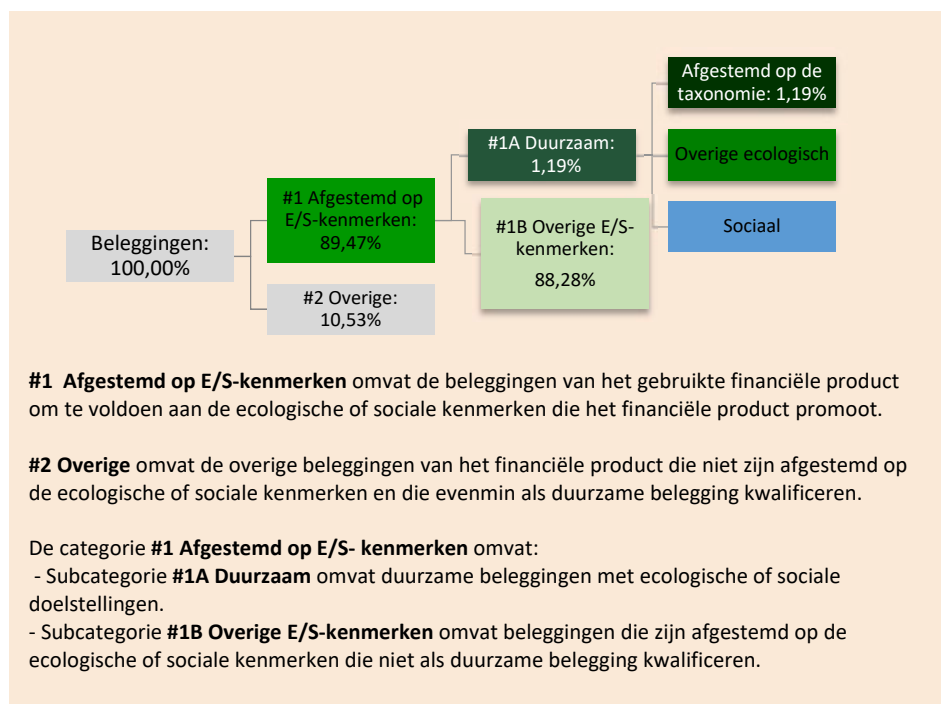
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het percentage beleggingen dat in afstemming was met ecologische en sociale kenmerken bedroeg ultimo 2024 90,34%.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

⁵ Bij het bepalen van de top 15 grootste beleggingen is gekeken naar individuele posities die feitelijk het grootste waren in de pensioenregeling van Bpf MITT per ultimo 2024. Deze 15 grootste posities zijn met name staatsobligaties, of obligaties uitgegeven door de Europese Unie.

De berekening van het percentage beleggingen ‘Afgestemd op taxonomie’ is niet onderworpen aan een betrouwbaarheidsverklaring van een accountant of een toetsing van een derde.

De meeste beleggingen van de pensioenregeling van Bpf MITT droegen bij aan de ecologische – of sociale kenmerken van de pensioenregeling (#1). Hieronder vallen de volgende beleggingsproducten: beursgenoteerde aandelen ontwikkeld, beursgenoteerde aandelen opkomend, high yield bedrijfsobligaties (Euro & US), investment grade bedrijfsobligaties (euro), emerging market debt, staatsobligaties ontwikkeld, infrastructuur en hypotheek. Deze categorie bedroeg ultimo 2023 87,82%.

Om het risicoprofiel van de pensioenregeling te beheersen, de beleggingsportefeuille te diversifiëren of om de beleggingsportefeuille op een efficiënte manier te beheren zijn financiële instrumenten ingezet die geen ecologische en sociale kenmerken promoten. Hierbij kan worden gedacht aan financiële instrumenten zoals cash en derivaten. Deze instrumenten zijn opgenomen in de categorie “Overige” (#2), en worden later in het template beschreven. Deze categorie bedroeg ultimo 2023 12,18%.

● *In welke economische sectoren werd belegd?*

Economische sectoren die hieronder niet zijn opgenomen hadden op het moment van rapporteren geen beleggingen. Economische sectoren die hieronder niet zijn opgenomen hadden op het moment van rapporteren geen beleggingen. Het percentage “unknown” is substantieel. Hieronder vallen met name staatsobligaties (32%), infrastructuur (4%), private equity (8%), vastgoed (4%), hypotheek (8%) en liquiditeiten.

<i>Economische sectoren</i>	<i>% Activa</i>	<i>Economische sectoren</i>	<i>% Activa</i>
Commercial Banks & Capital Markets	8,49%	Integrated Oil & Gas	0,35%
Pharmaceuticals & Biotechnology	2,07%	Multi-Utilities	0,34%
Interactive Media & Online Consumer Services	1,68%	Leisure	0,33%
Semiconductors	1,59%	Restaurants	0,32%
Telecommunications	1,50%	Research & Consulting Services	0,31%
Insurance	1,30%	Real Estate	0,31%
Retail	1,20%	Construction Materials	0,31%
Electronic Devices & Appliances	1,17%	Financial Exchanges	0,29%
Software & Diversified IT Services	1,05%	Construction	0,29%
Automobile	0,95%	Auto Components	0,28%
Health Care Equipment & Supplies	0,91%	Air Freight & Logistics	0,26%
Chemicals	0,87%	Asset Management & Brokerage	0,26%
Gas and Electricity Network Operators	0,78%	Mining & Integrated Production	0,24%
Electric Utilities	0,73%	Multi-Sector Holdings	0,23%
Beverages	0,72%	Health Care Facilities & Services	0,22%
Electronic Components	0,63%	Packaging	0,22%
Food Products	0,63%	Industrial Conglomerates	0,21%
Industrial Machinery & Equipment	0,55%	Managed Health Care	0,18%
Household & Personal Products	0,50%	Public & Regional Banks	0,17%
Digital Finance & Payment Processing	0,46%	Textiles & Apparel	0,16%
IT Consulting & Other Services	0,44%	Industrial Support Services	0,15%
Transportation Infrastructure	0,44%	Aerospace & Defence	0,15%
Trading Companies & Distributors	0,42%	Electrical Equipment	0,15%
Heavy Trucks & Construction & Farm Machinery	0,40%	Mortgage & Public Sector Finance	0,14%
Media	0,38%	Specialized Finance	0,12%
Semiconductor Equipment	0,36%	Commercial Support Services	0,12%
		Auxiliary Financial Services & Data	0,12%
		Metals Processing & Production	0,10%
		Human Resource & Employment Services	0,10%
		Rail Transportation	0,09%

<i>Economische sectoren</i>	<i>% Activa</i>	<i>Economische sectoren</i>	<i>% Activa</i>
Paper & Forest Products	0,08%	Education Services	0,02%
Water and Waste Utilities	0,07%	Leisure Products	0,02%
Airlines	0,05%	Furniture & Fittings	0,02%
Marine Transportation	0,05%	Health Care Technology & Services	0,01%
Oil & Gas Refining & Marketing	0,05%	Oil & Gas Storage & Pipelines	0,01%
Oil & Gas Exploration & Production	0,04%	Renewable Electricity	0,01%
Oil & Gas Equipment/Services	0,04%	Unknown	62,76%
Road Transportation	0,03%		

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die de groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven..

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

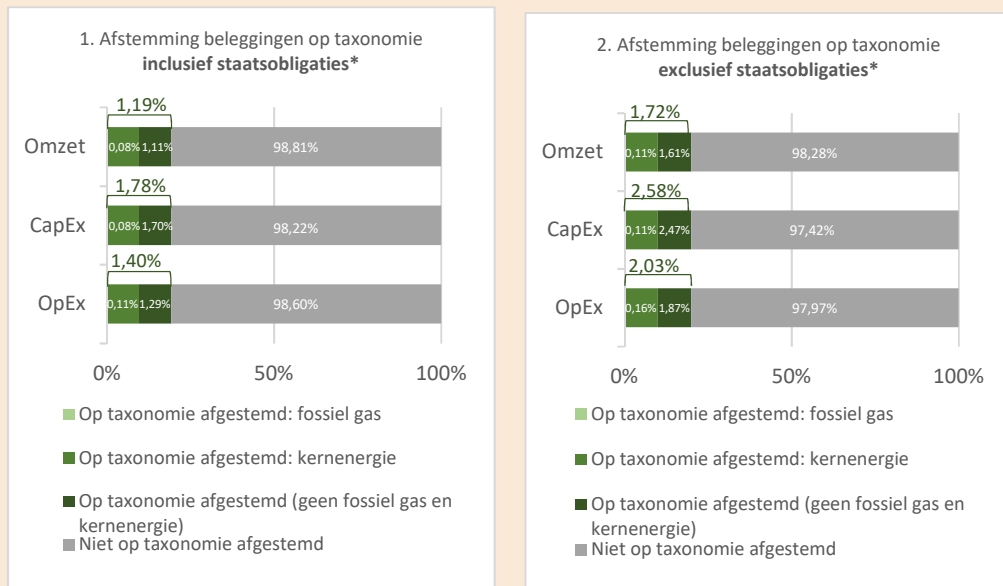
In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

De duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie waren per eind 2024 gebaseerd op omzet 1,19%.

- Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen?

- ☒ Ja
- ☐ In fossiel gas
- ☒ In kernenergie
- ☐ Nee

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram** de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram** alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

Dit diagram vertegenwoordigt 69% van de totale beleggingen.

*In deze diagrammen omvatten "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.

** De visuele weergave van de percentages voor op taxonomie afgestemde beleggingen is uitvergroet om de leesbaarheid van het diagram te waarborgen.

- Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen per einde 2024 in transitie activiteiten betrof 0,09% en in faciliterende activiteiten 0,75%.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

De duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie waren per eind 2024 gebaseerd op omzet 1,19% en per eind 2023 was dit 0,94%, waarbij beiden gekeken wordt naar de portefeuille inclusief staatsobligaties.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologisch doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

n.v.t.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

n.v.t.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Een aantal van de beleggingen zijn opgenomen onder categorie “#2 Overige”. Deze beleggingen zijn nodig om de portefeuille op een efficiënte manier te beheren (1), om het risicoprofiel van de pensioenregeling te beheersen (2), en te diversifiëren (3). Bij deze instrumenten is er geen sprake van promotie van ecologische of sociale kenmerken:

1. De verwachte marktwaarde van derivaten
2. Liquide middelen
3. Private Equity

Het totale percentage naar deze beleggingen bedroeg per ultimo 2024 10,53%. Dit betrof derivaten, liquide middelen en private equity.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

De volgende maatregelen zijn getroffen om te voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken van de pensioenregeling van Bpf MITT:

- Bpf MITT integreert ESG-factoren in de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles en heeft middels deze portefeuilles hoofdzakelijk belegd in bedrijven die relatief goed presteren ten aanzien van ESG-factoren. Er zijn selectiecriteria toegevoegd voor de beursgenoteerde aandelenportefeuilles. Bedrijven worden nu enkel opgenomen als deze de drempelwaarde behalen op verschillende indicatoren die de prestaties van een bedrijf meten op specifieke thema's, zoals de energietransitie, mensen- en arbeidsrechten en biodiversiteit. De drempelwaarde die bedrijven moeten behalen op de algemene ESG score is verlaagd. Op deze wijze wordt minder geleund op een algemene ESG-beoordeling en zijn de selectiecriteria meer passend gemaakt bij de ESG-ambities van Bpf MITT.
- Overheden zijn getoetst op basis van ecologische en sociale kenmerken. Er is niet belegd in overheden die laag scoren op een index die de kwetsbaarheid voor klimaatrisico's meet en laag scoren op een index die de bereidheid en mogelijkheid van landen om zich aan te passen

aan klimaatverandering meet. Ook is bijvoorbeeld niet belegd in overheden die laag scoren op een democratie-index en overheden die zeer laag scoren op een index die de sociale ontwikkeling van een land meet. Ook dit is bepaald aan de hand van data van externe dataproviders.

- Bpf MITT heeft in 2023 het impact beleid en impactdoelstellingen vastgesteld. In 2024 heeft MITT de beleggingen in impact investeringen vergroot. Zo heeft Bpf MITT onder meer geïnvesteerd in betaalbare huurwoningen in Nederland en in infrastructuurbeleggingen gericht op de energietransitie. Daarnaast heeft Bpf MITT geïnvesteerd in een nieuw investeringsfonds dat zich richt op high tech innovatie bedrijven en een fonds gericht op medicijnontwikkeling. Ook werd geïnvesteerd in een nieuw investeringsfonds dat zich richt op ondernemingen die willen bijdragen aan een circulaire economie en/of het verlagen van de CO2-uitstoot binnen de industriële sector. Met impact investeringen beoogt Bpf MITT een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij.
- Bpf MITT heeft engagement gevoerd op verschillende ecologische en sociale thema's zoals energietransitie, biodiversiteit, mensenrechten en arbeidsrechten. Hiermee heeft Bpf MITT haar invloed als aandeelhouder aangewend om ondernemingen aan te zetten tot een duurzame strategie. Zo is in 2024 de dialoog vervolgd met bedrijven in de olie- en gassector en met de resterende achterlopers in de nutssector in de aandelenportefeuille en engagement gevoerd met verschillende bedrijven in de energievragende sectoren. Ook voerde Bpf MITT engagement op Incidenten & Controverses, een programma dat zich richt op schenders van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, de United Nations Global Compact Principles en de UNGP's.
- Bpf MITT heeft gestemd op aandeelhoudersvergaderingen over onderwerpen als goed ondernemingsbestuur en klimaat.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Om de beleggingsportefeuille van Bpf MITT vorm te geven en om prestaties van de beleggingen te meten, worden verscheidene benchmarks gebruikt afhankelijk van de beleggingscategorie. Voor de liquide beleggingen geldt het streven om duurzaamheidskenmerken zoveel mogelijk in de benchmark te implementeren, middels maatwerk ESG benchmarks. Op deze wijze is er sprake van een eenduidig ESG-beleid voor de liquide portefeuilles. Voor illiquide portefeuilles worden reguliere benchmarks gebruikt zonder duurzaamheidskenmerken. De pensioenregeling als zodanig heeft niet een referentiebenchmark zoals bedoeld in SFDR.

Referentiebenchmarks
zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken die dat product promoot.

